

Πρακτικός οδηγός της EASO: Αναγνώριση προσώπων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας

Σειρά πρακτικών οδηγιών της EASO

2018

Ούτε Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο ούτε οποιοδήποτε πρόσωπο ενεργεί εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης για το Άσυλο ευθύνεται για ενδεχόμενη χρήση των παρακάτω πληροφοριών.

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2019

© Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο, 2019

Η αναπαραγωγή επιτρέπεται εφόσον αναφέρεται η πηγή.

Για κάθε χρήση ή αναπαραγωγή φωτογραφιών ή άλλου υλικού τα οποία δεν καλύπτονται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης για το Άσυλο πρέπει να ζητείται απευθείας η άδεια των κατόχων δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Πρακτικός
οδηγός της EASO:
Αναγνώριση
προσώπων ως
δικαιούχων διεθνούς
προστασίας

Σειρά πρακτικών οδηγιών της EASO

Περιεχόμενα

Συντομογραφίες	5
Εισαγωγή στον πρακτικό οδηγό σχετικά με την αναγνώριση προσώπων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας.....	5
ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ ΕΛΕΓΧΟΥ	7
ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ	10
Γενικές αρχές	11
Νομικό πλαίσιο: Σύμβαση της Γενεύης και οδηγία για την αναγνώριση.....	11
Ατομικές περιστάσεις	12
Διαδικασία λήψης αποφάσεων	12
«Εκτός της χώρας καταγωγής»: προσωπικό και εδαφικό πεδίο εφαρμογής	13
Υπήκοος τρίτης χώρας	13
Ανιθαγενής	13
Σημασία του προσδιορισμού της χώρας καταγωγής	14
Εκτός της χώρας καταγωγής.....	15
Καθεστώς πρόσφυγα: Βάσιμος φόβος δίωξης	16
Δίωξη	16
1. Συνιστά η πράξη αρκούντως σοβαρή προσβολή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η οποία προσλαμβάνει μία από τις ακόλουθες μορφές;	17
2. Συνιστά η πράξη προσβολή ανθρωπίνου δικαιώματος από το οποίο δεν χωρεί παρέκκλιση ή αρκούντως σοβαρή προσβολή άλλου βασικού ανθρωπίνου δικαιώματος;	19
3. Μπορεί η μεταχείριση να θεωρηθεί σώρευση διαφόρων μέτρων, των οποίων οι συνέπειες θα επηρεάσουν τον αιτούντα / την αιτούσα με παρόμοιο τρόπο;	20
Βάσιμος φόβος	20
Καθεστώς πρόσφυγα: Λόγοι δίωξης	22
Φυλή	22
Θρησκεία	22
Ιθαγένεια	23
Ιδιότητα μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας	23
Κοινά χαρακτηριστικά.....	24
Αντίληψη ιδιαίτερης ταυτότητας.....	24
Πολιτικές πεποιθήσεις	25
Σύνδεσμος/«λόγω»	26
Επικουρική προστασία	27
Πραγματικός κίνδυνος	27
Σοβαρή βλάβη	27
Θανατική ποινή ή εκτέλεση.....	27
Βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία	28
Βασανιστήρια.....	29
Απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία.....	29
Σοβαρή και προσωπική απειλή κατά της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας αμάχου λόγω	

αδιάκριτης ασκήσεως βίας σε καταστάσεις διεθνούς ή εσωτερικής ένοπλης σύρραξης	30
Διεθνής ή εσωτερική ένοπλη σύρραξη	30
Άμαχος.....	31
Αδιάκριτη άσκηση βίας.....	31
Σοβαρή και προσωπική απειλή	32
Ζωή ή σωματική ακεραιότητα	33
Σύνδεσμος («λόγω»).....	33
Ανάγκες παροχής διεθνούς προστασίας οι οποίες ανακύπτουν επιτόπου	34
Φορείς δίωξης ή σοβαρής βλάβης	35
Προστασία στη χώρα καταγωγής	36
Φορείς προστασίας	36
Ποιότητα της προστασίας.....	38
Αποτελεσματικότητα	38
Μη προσωρινός χαρακτήρας	38
Δυνατότητα πρόσβασης	39
Εναλλακτική δυνατότητα εγχώριας προστασίας	39
Ασφάλεια σε τμήμα της χώρας καταγωγής	40
Πρόσβαση σε τμήμα της χώρας καταγωγής	40
Εύλογη προσδοκία εγκατάστασης του αιτούντος / της αιτούσας σε τμήμα της χώρας καταγωγής	41
Απροθυμία του προσώπου να τεθεί υπό την προστασία της χώρας καταγωγής του	41
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΡΩΗΣ	42
ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ	50
Χρήσιμοι σύνδεσμοι.....	51
Άλλες πηγές	51
Παραπομπές σε νομοθετικές πράξεις και σχετική νομολογία	51
Γενικές αρχές	51
Προσωπικό και εδαφικό πεδίο εφαρμογής.....	52
Καθεστώς πρόσφυγα: βάσιμος φόβος δίωξης.....	52
Λόγοι δίωξης: φυλή.....	53
Λόγοι δίωξης: θρησκεία	54
Λόγοι δίωξης: ιθαγένεια.....	54
Λόγοι δίωξης: ιδιότητα μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας.....	54
Λόγοι δίωξης: πολιτικές πεποιθήσεις	55
Σύνδεσμος (λόγω).....	55
Επικουρική προστασία: πραγματικός κίνδυνος σοβαρής βλάβης.....	55
Επικουρική προστασία: θανατική ποινή ή εκτέλεση.....	56
Επικουρική προστασία: βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία	56
Επικουρική προστασία: σοβαρή και προσωπική απειλή κατά της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας αμάχου λόγω αδιάκριτης ασκήσεως βίας σε καταστάσεις διεθνούς ή εσωτερικής ένοπλης σύρραξης.....	57
Ανάγκες παροχής διεθνούς προστασίας οι οποίες ανακύπτουν επιτόπου.....	57
Φορείς δίωξης ή σοβαρής βλάβης.....	57
Φορείς προστασίας και ποιότητα της προστασίας.....	58
Εναλλακτική δυνατότητα εγχώριας προστασίας.....	58

Συντομογραφίες

- ✓ **ΟΔΑ** — Οδηγία 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας
- ✓ **ΔΕΕ** — Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- ✓ **ΕΣΔΑ** — Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
- ✓ **ΕΔΔΑ** — Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
- ✓ **Σύμβαση της Γενεύης** — Σύμβαση της Γενεύης του 1951 και Πρωτόκολλο του 1967 για το καθεστώς των προσφύγων
- ✓ **ΔΔ** — Διεθνές Δικαστήριο
- ✓ **ΟΑ** — Οδηγία 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας

Εισαγωγή στον πρακτικό οδηγό σχετικά με την αναγνώριση προσώπων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας

Γιατί δημιουργήθηκε ο παρών πρακτικός οδηγός; Ο πρακτικός οδηγός της EASO με τίτλο «Αναγνώριση προσώπων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας» προορίζεται να αποτελέσει ένα πρακτικό εργαλείο για την υποστήριξη των χειριστών υποθέσεων ασύλου εντός και εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης στο καθημερινό τους έργο.

Σκοπός του πρακτικού οδηγού είναι η παροχή βοήθειας για την εξέταση κάθε αίτησης διεθνούς προστασίας σε ατομική, αντικειμενική και αμερόληπτη βάση, και με την εφαρμογή των ίδιων νομικών κριτηρίων και κοινών απαιτήσεων για τον προσδιορισμό των προσώπων που αναγνωρίζονται ως δικαιούχοι διεθνούς προστασίας.

Αφετηρία του παρόντος οδηγού αποτελούν οι νομικές διατάξεις της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 και της οδηγίας για την αναγνώριση (οδηγία 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας). Ο οδηγός προχωρά περαιτέρω και μεταφράζει τις εν λόγω νομικές απαιτήσεις σε καθοδήγηση για τους επαγγελματίες στον τομέα του ασύλου.

Ποιο είναι το πεδίο εφαρμογής του παρόντος οδηγού; Ο παρών οδηγός επικεντρώνεται στα πρόσωπα που αναγνωρίζονται ως δικαιούχοι διεθνούς προστασίας, υπό τη μορφή τόσο του καθεστώτος πρόσφυγα όσο και του καθεστώτος επικουρικής προστασίας. Ο όρος «αναγνώριση» προτιμάται για λόγους συνέπειας με την ορολογία που χρησιμοποιείται στην οδηγία για την αναγνώριση (ΟΑ). Θεωρείται ισοδύναμος με άλλους όρους, όπως «επιλεξιμότητα» και «υπαγωγή», οι οποίοι χρησιμοποιούνται σε άλλες σχετικές εκδόσεις της EASO.

Ο οδηγός καταρτίστηκε στο πλαίσιο των συνεχιζόμενων διαπραγματεύσεων σχετικά με πρόταση κανονισμού για την αναγνώριση. Ωστόσο, το περιεχόμενό του βασίζεται στις διατάξεις της ισχύουσας οδηγίας για την αναγνώριση, στις οποίες και παραπέμπει. Σε κάθε περίπτωση, ο χρήστης θα πρέπει να διαβάζει τον παρόντα οδηγό σε σχέση με τις αντίστοιχες διατάξεις της σχετικής ισχύουσας νομοθετικής πράξης, τις οποίες και θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη.

Στον οδηγό μελετώνται οι νομικές προϋποθέσεις για την αναγνώριση προσώπων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, αλλά δεν εξετάζονται ζητήματα πραγματολογικής ανάλυσης και αξιολόγησης. Για καθοδήγηση σχετικά με τα ζητήματα αυτά, ο χρήστης θα πρέπει να συμβουλευτεί τον «Πρακτικό οδηγό της EASO: Προσωπική συνέντευξη» και ιδίως τον «Πρακτικό οδηγό της EASO: Αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων».

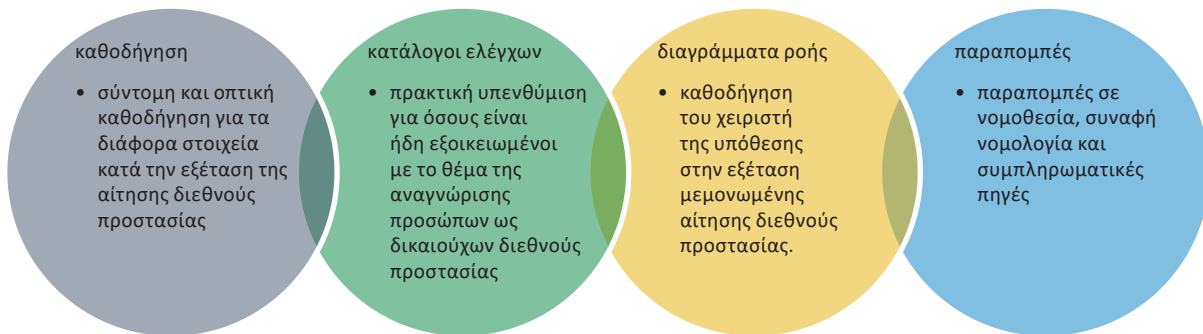
Επιπλέον, το ζήτημα του αποκλεισμού των προσώπων που κρίνεται ότι δεν χρήζουν διεθνούς προστασίας δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος πρακτικού οδηγού. Καθοδήγηση σχετικά με το θέμα αυτό παρέχεται

στον πρακτικό οδηγό της ΕΑΣΟ σχετικά με τον αποκλεισμό: «[EASO Practical Guide: Exclusion](#)». Τα ζητήματα του αποκλεισμού και της προστασίας του καθεστώτος πρόσφυγα βάσει του άρθρου 1Δ της Σύμβασης της Γενεύης και του άρθρου 12 παράγραφος 1 της οδηγίας για την αναγνώριση επίσης δεν εξετάζονται αναλυτικά στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής του παρόντος οδηγού.

Σε ποιον απευθύνεται ο παρών πρακτικός οδηγός; Ο παρών οδηγός απευθύνεται πρωτίστως στους χειριστές υποθέσεων, στους υπαλλήλους που διενεργούν συνεντεύξεις και στους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων στις εθνικές αποφαινόμενες αρχές. Επιπλέον, θα μπορούσε να αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, τους αρμόδιους υπαλλήλους για θέματα ποιότητας και τους νομικούς συμβούλους, καθώς και για οποιονδήποτε ενδιαφέρεται για το θέμα της αναγνώρισης προσώπων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας στο πλαίσιο της ΕΕ.

Στόχος του πρακτικού οδηγού είναι να ανταποκριθεί στις ανάγκες των χειριστών υποθέσεων με διαφορετικούς βαθμούς πείρας: από τους νέους χειριστές υποθέσεων έως εκείνους που διαθέτουν πολυετή πείρα. Οι θεματικές και το περιεχόμενό του μπορούν να χρησιμοποιηθούν με διαφορετικό τρόπο, ανάλογα με τις ανάγκες του χρήστη.

Πώς πρέπει να χρησιμοποιείται ο παρών πρακτικός οδηγός; Ο παρών οδηγός είναι χωρισμένος σε τέσσερις θεματικές, οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιούνται μεμονωμένα ή σε συνδυασμό μεταξύ τους.

Πέραν της παροχής διαρθρωμένης καθοδήγησης, ο παρών πρακτικός οδηγός μπορεί επιπλέον να χρησιμοποιηθεί και ως εργαλείο αυτοαξιολόγησης. Θα μπορούσε επίσης να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο ελέγχου της ποιότητας και/ή ως διδακτικό εργαλείο.

Πώς αναπτύχθηκε ο παρών πρακτικός οδηγός; Ο οδηγός εκπονήθηκε από εμπειρογνώμονες κρατών της ΕΕ+ και με την πολύτιμη συνεισφορά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR). Η ΕΑΣΟ διευκόλυνε και συντόνισε την εκπόνηση του οδηγού. Προτού λάβει την οριστική του μορφή, ο οδηγός αποτέλεσε αντικείμενο διαβουλεύσεων με όλα τα κράτη της ΕΕ+.

Πώς συνδέεται ο παρών πρακτικός οδηγός με την εθνική νομοθεσία και πρακτική; Πρόκειται για ένα εργαλείο που προτείνει μέσα ήπιας σύγκλισης και αποτυπώνει τις κοινές απαιτήσεις, προβλέποντας επίσης τη δυνατότητα ενσωμάτωσης των προσεγγίσεων της κάθε χώρας όσον αφορά την εθνική νομοθεσία, καθοδήγηση και πρακτική.

Ο οδηγός περιλαμβάνει ορισμένα κενά πεδία προς συμπλήρωση, στα οποία κάθε εθνική αρχή μπορεί να παραθέσει παραπομπές σε συναφείς νομοθετικές πράξεις και έγγραφα καθοδήγησης, προκειμένου να παράσχει στους χειριστές υποθέσεων ολοκληρωμένη καθοδήγηση σχετικά με την αναγνώριση προσώπων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας.

Πώς συνδέεται ο παρών πρακτικός οδηγός με άλλα εργαλεία υποστήριξης της ΕΑΣΟ; Αποστολή της ΕΑΣΟ είναι να υποστηρίξει τα κράτη μέλη, μεταξύ άλλων μέσω κοινής κατάρτισης, κοινών προτύπων ποιότητας και κοινών πληροφοριών για τις χώρες καταγωγής. Όπως όλα τα υποστηρικτικά εργαλεία της ΕΑΣΟ, ο «Πρακτικός οδηγός της ΕΑΣΟ: Αναγνώριση προσώπων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας» βασίζεται στις απαιτήσεις του Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου (ΚΕΣΑ). Εντάσσεται στο ίδιο πλαίσιο, οπότε θα πρέπει να θεωρείται ότι αποτελεί συμπλήρωμα στα υπόλοιπα διαθέσιμα εργαλεία της ΕΑΣΟ. Η συνεκτικότητα του οδηγού με τα εργαλεία αυτά αποτελεί πρωταρχικό μέλημα, και ιδίως σε σχέση με τις άκρως παρεμφερείς θεματικές ενότητες του εκπαιδευτικού προγράμματος της ΕΑΣΟ, όπως η θεματική ενότητα «Υπαγωγή σε καθεστώς προστασίας» και η ειδική θεματική ενότητα «Υπαγωγή σε καθεστώς προστασίας». Πολύτιμη πηγή για την ανάπτυξη του παρόντος εργαλείου υπήρξε επίσης η δικαστική ανάλυση με τίτλο «[Qualification for International Protection \(Directive 2011/95/EU\) – A Judicial Analysis](#)», που εκπονήθηκε από την IARLJ-Europe βάσει σύμβασης με την ΕΑΣΟ).

Ο παρών πρακτικός οδηγός εκπονήθηκε στο πλαίσιο της διαδικασίας μητρώου ποιότητας της ΕΑΣΟ και θα πρέπει να χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με άλλα διαθέσιμα πρακτικά εργαλεία: <https://www.easo.europa.eu/practical-tools>

ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ ΕΛΕΓΧΟΥ

- ▶ Πρακτική υπενθύμιση για όσους είναι ήδη εξοικειωμένοι με το θέμα της αναγνώρισης προσώπων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας
- ▶ Χρησιμοποιήστε τους υπερσυνδέσμους για να ανατρέξετε σε πρόσθετη καθοδήγηση σχετικά με κάποιο συγκεκριμένο θέμα

Γενικές αρχές

- Εφαρμόστε τις νομικές διατάξεις στα αποδεκτά ουσιώδη πραγματικά περιστατικά και στα αποτελέσματα της εκτίμησης κινδύνου.
- Μην ξεχνάτε ότι οι προϋποθέσεις αναγνώρισης καθεστώτος πρόσφυγα θα πρέπει πάντοτε να εξετάζονται πρώτες.
- Μην ξεχνάτε ότι οι ανάγκες προστασίας ενδέχεται να ανακύπτουν επίσης επιτόπου.
- Εξετάστε κάθε υπόθεση σε ατομική, αντικειμενική και αμερόληπτη βάση.

«Εκτός της χώρας καταγωγής»: προσωπικό και εδαφικό πεδίο εφαρμογής

- Προσδιορίστε τη χώρα ιθαγένειας ή τη χώρα προηγούμενης συνήθους διαμονής του αιτούντος / της αιτούσας.

Καθεστώς πρόσφυγα: Βάσιμος φόβος δίωξης**Δίωξη**

Αξιολογήστε αν μια συγκεκριμένη μεταχείριση συνιστά δίωξη, εξετάζοντας τα εξής σημεία:

- Συνιστά η πράξη αρκούντως σοβαρή προσβολή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η οποία προσλαμβάνει μία από τις μορφές που αναφέρονται, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 9 παράγραφος 2 της ΟΑ (Οδηγία για την Αναγνώριση);
- Συνιστά η πράξη προσβολή ανθρωπίνου δικαιώματος από το οποίο δεν χωρεί παρέκκλιση ή αρκούντως σοβαρή προσβολή άλλου βασικού ανθρωπίνου δικαιώματος;
- Μπορεί η μεταχείριση να θεωρηθεί σώρευση διαφόρων μέτρων, των οποίων οι συνέπειες θα επηρεάσουν τον αιτούντα / την αιτούσα με παρόμοιο τρόπο;

Βάσιμος φόβος

- Αξιολογήστε αν ο αιτών / η αιτούσα έχει βάσιμο φόβο:
 - Εξετάστε όλα τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά τα οποία έγιναν δεκτά και διαπιστώστε αν υπήρξε προηγούμενη δίωξη ή απειλή δίωξης.
 - Εφόσον συντρέχει περίπτωση βάσει της εθνικής πρακτικής, εξετάστε αν η προηγούμενη δίωξη υπήρξε τόσο ειδικής ώστε η βλάβη, παρότι δεν θα επαναληφθεί, να θεωρείται διαρκής.
 - Αναλύστε αν καλύπτεται το κατώτατο όριο «βάσιμου (φόβου)» (εύλογη πιθανότητα).

Καθεστώς πρόσφυγα: Λόγοι δίωξης

Εξετάστε αν η δίωξη για την οποία εκφράζει φόβο ο αιτών / η αιτούσα σχετίζεται με έναν από τους ακόλουθους (πραγματικούς ή αποδιδόμενους) λόγους:

☐ φυλή	<ul style="list-style-type: none"> ▪ χρώμα ▪ καταγωγή ▪ ιδιότητα μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας
☐ θρησκεία	<ul style="list-style-type: none"> ▪ υιοθέτηση θεϊστικών, μη θεϊστικών ή αθεϊστικών πεποιθήσεων ▪ συμμετοχή σε τυπική λατρεία, σε ιδιωτικό ή δημόσιο χώρο, είτε κατά μόνας είτε σε κοινωνία με άλλους, ή αποχή από τη λατρεία αυτή ▪ συμμετοχή σε άλλες θρησκευτικές πράξεις ή εκδηλώσεις απόψεων ή αποχή από αυτές ▪ συμμετοχή σε μορφές ατομικής ή συλλογικής συμπεριφοράς που στηρίζονται σε, ή υπαγορεύονται από, θρησκευτικές πεποιθήσεις, ή αποχή από αυτές
☐ ιθαγένεια	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ιδιότητα του πολίτη ή έλλειψή της ▪ πολιτιστική ταυτότητα ▪ εθνοτική ταυτότητα ▪ γλωσσική ταυτότητα ▪ κοινές γεωγραφικές ή πολιτικές καταβολές ▪ σχέση με τον πληθυσμό άλλου κράτους

Καθεστώς πρόσφυγα: Λόγοι δίωξης

☐ ιδιότητα μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας	<ul style="list-style-type: none"> ▪ τα μέλη της ομάδας έχουν ή θεωρούνται ότι έχουν κοινά χαρακτηριστικά, και ▪ τα μέλη της ομάδας έχουν ή θεωρούνται ότι έχουν ιδιαίτερη ταυτότητα
☐ πολιτικές πεποιθήσεις	<ul style="list-style-type: none"> ▪ υποστήριξη άποψης, ιδέας ή πεποίθησης επί ζητήματος που σχετίζεται με τους ενδεχόμενους υπεύθυνους δίωξης και με τις πολιτικές ή τις μεθόδους τους, ανεξαρτήτως του αν ο αιτών / η αιτούσα έχει εκδηλώσει εμπράκτως την εν λόγω άποψη, ιδέα ή πεποίθηση
☐ Επιβεβαιώστε την ύπαρξη συνδέσμου με το (πραγματικό ή αποδιδόμενο) χαρακτηριστικό και τη δίωξη για την οποία εκφράζεται φόβος.	

Επικουρική προστασία

Πραγματικός κίνδυνος

- Εξετάστε όλα τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά τα οποία έγιναν δεκτά και διαπιστώστε αν υπήρξε προηγούμενη σοβαρή βλάβη ή απειλή σοβαρής βλάβης.
- Εφόσον συντρέχει περίπτωση βάσει της εθνικής πρακτικής, εξετάστε αν η προηγούμενη σοβαρή βλάβη υπήρξε τόσο ειδικής ώστε η βλάβη, παρότι δεν θα επαναληφθεί, να θεωρείται διαρκής.
- Αναλύστε αν καλύπτεται το κατώτατο όριο «πραγματικού κινδύνου» (εύλογη πιθανότητα).

Σοβαρή βλάβη

Αξιολογήστε αν υφίσταται πραγματικός κίνδυνος:

- θανατικής ποινής ή εκτέλεσης
- βασανιστηρίων ή απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας του αιτούντος / της αιτούσας στη χώρα καταγωγής του/της
- σοβαρής και προσωπικής απειλής κατά της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας αμάχου λόγω αδιάκριτης ασκήσεως βίας σε καταστάσεις διεθνούς ή εσωτερικής ένοπλης σύρραξης.

Φορείς δίωξης ή σοβαρής βλάβης

- Προσδιορίστε τον υπεύθυνο δίωξης ή σοβαρής βλάβης.

Προστασία στη χώρα καταγωγής

Φορείς προστασίας

- Εξετάστε ποιος μπορεί να είναι ενδεχομένως υπεύθυνος προστασίας:
 - Το κράτος
 - Ομάδες ή οργανώσεις, συμπεριλαμβανομένων διεθνών οργανισμών, που ελέγχουν το κράτος ή σημαντικό μέρος του εδάφους του κράτους.

Εξακριβώστε αν ο εν λόγω φορέας έχει:

- **τη δυνατότητα** να παράσχει προστασία η οποία είναι:
 - αποτελεσματική
 - μη προσωρινή
 - προσιτή
- **την προθυμία** να παράσχει τέτοια προστασία στον αιτούντα / στην αιτούσα.

Εναλλακτική δυνατότητα εγχώριας προστασίας

- Εξετάστε αν υπάρχει συγκεκριμένο τμήμα της χώρας καταγωγής στο οποίο ο αιτών / η αιτούσα δεν έχει βάσιμο φόβο ότι θα υποστεί δίωξη και δεν διατρέχει πραγματικό κίνδυνο σοβαρής βλάβης ή έχει πρόσβαση σε προστασία από δίωξη και σοβαρή βλάβη.
 - Αναλύστε αν το συγκεκριμένο τμήμα της χώρας είναι:
 - ασφαλές
 - προσιτό και
 - αν μπορεί εύλογα να αναμένεται ότι ο αιτών / η αιτούσα θα εγκατασταθεί εκεί.

ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ

- ▶ *Σύντομη και οπτική καθοδήγηση για τα διάφορα στοιχεία κατά την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας*
- ▶ *Χρησιμοποιήστε τα κενά πεδία προς συμπλήρωση για να προσθέσετε παραπομπές σε εθνική νομοθεσία, καθοδήγηση και πρακτική*

Γενικές αρχές [\[επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου\]](#)

Νομικό πλαίσιο: Σύμβαση της Γενεύης και οδηγία για την αναγνώριση

Θα πρέπει να τονιστεί ότι η χορήγηση διεθνούς προστασίας εξετάζεται μόνο όταν δεν υφίσταται προστασία στη χώρα καταγωγής και αποτελεί, επομένως, υποκατάστατο της εθνικής προστασίας.

Η Σύμβαση της Γενεύης του 1951 για το καθεστώς των προσφύγων και το Πρωτόκολλο αυτής του 1967 είναι οι κύριες διεθνείς νομικές πράξεις στον τομέα της διεθνούς προστασίας, ιδίως όσον αφορά το καθεστώς πρόσφυγα και την αρχή της μη επαναπροώθησης. Ακολούθως, με την έκδοση της οδηγίας για την αναγνώριση (ΟΑ), θεσπίστηκε στην ΕΕ μια νέα μορφή προστασίας, η επικουρική προστασία. Η ΟΑ προβλέπει τα νομικά κριτήρια για την αναγνώριση προσώπων ως δικαιούχων επικουρικής προστασίας και αναπτύσσει περαιτέρω τα κριτήρια για το καθεστώς πρόσφυγα. Όσον αφορά το καθεστώς πρόσφυγα, η εφαρμογή των διατάξεων της ΟΑ θα πρέπει να βασίζεται στην πλήρη και χωρίς εξαιρέσεις εφαρμογή της Σύμβασης της Γενεύης.

Καθεστώς πρόσφυγα και επικουρική προστασία σύμφωνα με την ΟΑ:

«πρόσφυγας»:

ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής ο οποίος, συνεπεία βάσιμου φόβου δίωξης λόγω φυλής, θρησκείας, ιθαγένειας, πολιτικών πεποιθήσεων ή ιδιότητας μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας, ευρίσκεται εκτός της χώρας της ιθαγένειάς του ή της προηγούμενης συνήθους διαμονής του και δεν είναι σε θέση ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμεί να θέσει εαυτόν υπό την προστασία της εν λόγω χώρας ή, ευρισκόμενος εκτός της χώρας της προηγούμενης συνήθους διαμονής του, δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμεί να επιστρέψει σε αυτήν και στον οποίο δεν έχει εφαρμογή το άρθρο 12 [αποκλεισμός].

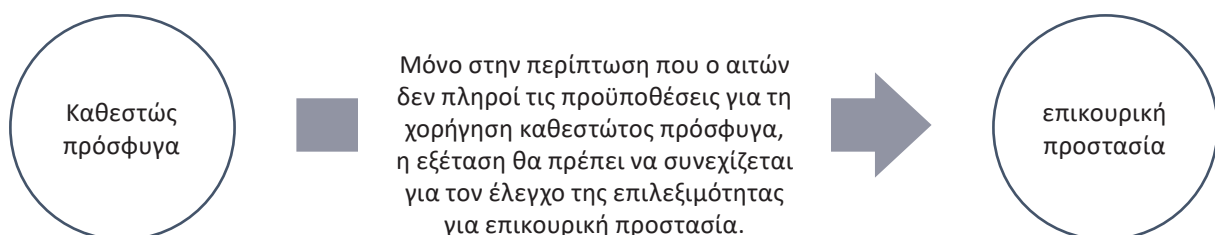
- Άρθρο 2 στοιχείο δ) της ΟΑ

«πρόσωπο που δικαιούται επικουρική προστασία»:

ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής που δεν πληροί τις προϋποθέσεις για να αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας, αλλά σε σχέση με τον οποίο υπάρχουν ουσιώδεις λόγοι να πιστεύεται ότι, εάν ο ενδιαφερόμενος επιστρέψει στη χώρα της καταγωγής του ή, στην περίπτωση ανιθαγενούς, στη χώρα της προηγούμενης συνήθους διαμονής του, θα αντιμετωπίσει πραγματικό κίνδυνο να υποστεί σοβαρή βλάβη, όπως ορίζεται στο άρθρο 15 [θανατική ποινή ή εκτέλεση· βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία· σοβαρή και προσωπική απειλή κατά της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας αμάχου λόγω αδιάκριτης ασκήσεως βίας σε καταστάσεις διεθνούς ή εσωτερικής ένοπλης σύρραξης] και στον οποίο δεν έχει εφαρμογή το άρθρο 17 παράγραφοι 1 και 2 [αποκλεισμός], και που δεν είναι σε θέση ή, λόγω του κινδύνου αυτού, δεν επιθυμεί να θέσει εαυτόν υπό την προστασία της εν λόγω χώρας.

- Άρθρο 2 στοιχείο στ) της ΟΑ

Οι προϋποθέσεις αναγνώρισης καθεστώτος πρόσφυγα θα πρέπει πάντοτε να εξετάζονται πρώτες. [\[επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου\]](#)

Ατομικές περιστάσεις [επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου]

Οδηγία για την αναγνώριση

Άρθρο 4

Οι αιτήσεις διεθνούς προστασίας θα πρέπει πάντοτε να εξετάζονται και οι αποφάσεις θα πρέπει να λαμβάνονται σε ατομική, αντικειμενική και αμερόληπτη βάση.

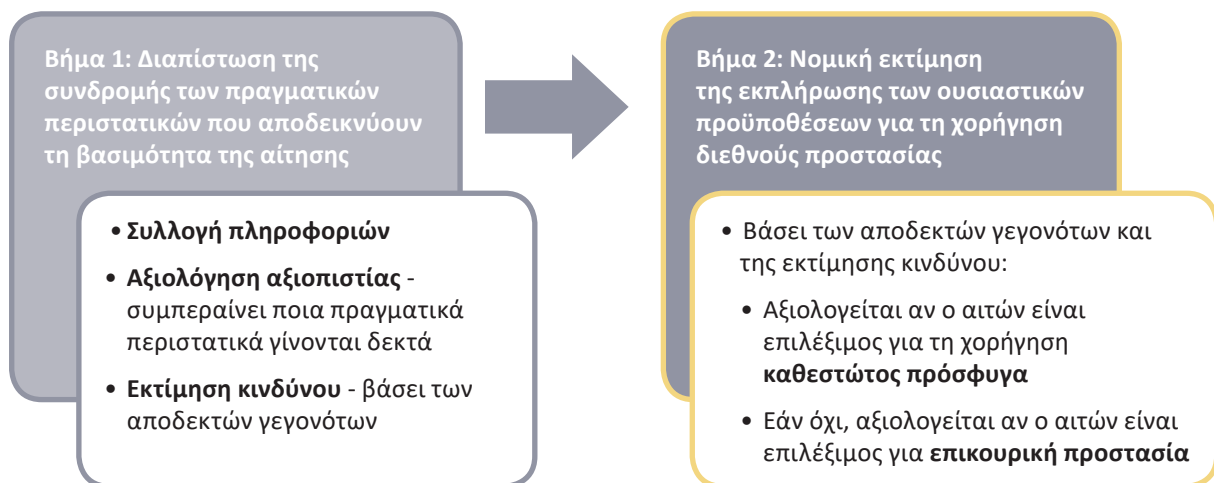
Στην κατά περίπτωση ανάλυση θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα βασικά στοιχεία:

- όλα τα συναφή στοιχεία τα οποία σχετίζονται με τη χώρα καταγωγής κατά τον χρόνο λήψης απόφασης επί της αίτησης·
- οι πράξεις και οι απειλές στις οποίες εκτέθηκε ή θα μπορούσε να εκτεθεί ο αιτών / η αιτούσα·
- η ατομική κατάσταση του αιτούντος / της αιτούσας, συμπεριλαμβανομένων παραγόντων όπως είναι το προσωπικό ιστορικό, το φύλο και η ηλικία·
- η διαθεσιμότητα προστασίας στη χώρα καταγωγής και η δυνατότητα πρόσβασης στην προστασία αυτή.

Οι ανάγκες προστασίας αξιολογούνται πρώτα σε σχέση με την περιοχή καταγωγής του αιτούντος / της αιτούσας στη χώρα καταγωγής του/της. Η περιοχή καταγωγής εντός της χώρας καταγωγής προσδιορίζεται βάσει της έντασης των δεσμών του αιτούντος / της αιτούσας με συγκεκριμένη περιοχή στην εν λόγω χώρα. Η περιοχή καταγωγής μπορεί να είναι η περιοχή στην οποία γεννήθηκε ή ανατράφηκε ο αιτών / η αιτούσα ή άλλη περιοχή στην οποία εγκαταστάθηκε και έζησε ο αιτών / η αιτούσα και με την οποία έχει, επομένως, στενούς δεσμούς.

Διαδικασία λήψης αποφάσεων [επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου]

Η διαδικασία λήψης αποφάσεων μπορεί να γίνει αντιληπτή ως μια διαδικασία δύο βημάτων: αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων (εξακρίβωση των πραγματικών περιστατικών) και νομική αξιολόγηση (εφαρμογή της νομοθεσίας). Μετά τη διαπίστωση των πραγματικών περιστάσεων (βλέπε «Πρακτικό οδηγό της EASO: Αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων»), ο χειριστής υπόθεσης αξιολογεί κατά πόσον πληρούνται οι ουσιαστικές προϋποθέσεις οι οποίες προβλέπονται στην ΟΑ για τη χορήγηση διεθνούς προστασίας. Ο παρών πρακτικός οδηγός επικεντρώνεται στο δεύτερο βήμα:

Στάδια λήψης αποφάσεων, σύμφωνα με την απόφαση του ΔΕΕ στην υπόθεση M.M. (υπόθεση C-277/11)

Το **βήμα 1** θα πρέπει να οδηγεί σε σαφή κατανόηση των ουσιαστικών πραγματικών περιστατικών που γίνονται αποδεκτά (αξιολόγηση της αξιοπιστίας)· και βάσει αυτών θα πρέπει να προσδιορίζεται η πιθανότητα να υποβληθεί ο αιτών / η αιτούσα σε μεταχείριση που συνιστά δίωξη ή σοβαρή βλάβη (εκτίμηση κινδύνου).

Στο **βήμα 2**, ο χειριστής υπόθεσης θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα αποδεκτά ουσιαστικά πραγματικά περιστατικά, καθώς και τα αποτελέσματα της εκτίμησης κινδύνου, και να εφαρμόζει τις αντίστοιχες νομικές διατάξεις με τον τρόπο που εξηγείται στον παρόντα οδηγό.

«Εκτός της χώρας καταγωγής»: προσωπικό και εδαφικό πεδίο εφαρμογής [επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου]

προσωπικό
πεδίο
εφαρμογής

- Σύμφωνα με τους ορισμούς του «πρόσφυγα» και του «προσώπου που δικαιούται επικουρική προστασία», το προσωπικό πεδίο εφαρμογής της ΟΑ περιορίζεται σε **υπηκόους τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς.**

εδαφικό πεδίο
εφαρμογής

- «Χώρα καταγωγής»: η χώρα ή οι χώρες της ιθαγένειας ή, για τους ανιθαγενείς, η χώρα της προηγούμενης συνήθους διαμονής. Το πρόσωπο θα πρέπει να βρίσκεται **εκτός της χώρας καταγωγής.**

Υπήκοος τρίτης χώρας

Η αναφορά σε «υπήκοο τρίτης χώρας» σημαίνει ότι οι υπήκοοι κρατών μελών της ΕΕ δεν εμπίπτουν στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής της ΟΑ.

Θα πρέπει να είναι σαφές ότι ο καθένας δικαιούται να υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας. Ωστόσο, σύμφωνα με το Πρωτόκολλο (αριθ. 24) για το άσυλο των υπηκόων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο περιλαμβάνεται στην ενοποιημένη έκδοση της Συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ, «[δ]εδομένου του επιπέδου προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα κράτη μέλη θεωρούνται ότι συνιστούν έναντι αλλήλων ασφαλείς χώρες καταγωγής, για όλα τα νομικά και πρακτικά ζητήματα σχετικά με τις υποθέσεις ασύλου».

Ειδικές παρατηρήσεις:

Εξέταση αιτήσεων υπηκόων κρατών μελών της ΕΕ: Παρότι αυτό θα συμβεί σπάνια στην πράξη, το Πρωτόκολλο προβλέπει ότι αίτηση υπηκόου κράτους μέλους της ΕΕ μπορεί «να ληφθεί υπόψη ή να κηρυχθεί παραδεκτή σε διαδικασία άλλου κράτους μέλους» σε ορισμένες συγκεκριμένες περιπτώσεις. Βλέπε πλήρες κείμενο [εδώ](#).

Ανιθαγενείς με προηγούμενη συνήθη διαμονή σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ: Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι ανιθαγενείς με (προηγούμενη) συνήθη διαμονή σε κράτος μέλος της ΕΕ δεν περιλαμβάνονται ειδικώς στο πεδίο εφαρμογής του Πρωτοκόλλου αριθ. 24.

Ανιθαγενής

Στη σύμβαση για το καθεστώς των ανιθαγενών, ο ανιθαγενής ορίζεται ως «*πρόσωπο το οποίο ουδέν Κράτος θεωρεί ως υπήκοόν του κατ' εφαρμογήν της νομοθεσίας του*». Οι αρχές που διέπουν τον καθορισμό της ανιθαγένειας πρέπει να αντλούνται από το διεθνές δίκαιο.

Η προστασία που παρέχεται στους ανιθαγενείς σύμφωνα με την ΟΑ είναι ίδια με εκείνη που παρέχεται στους υπηκόους τρίτων χωρών.

Ειδικές παρατηρήσεις:

Ενδέχεται να είναι σκόπιμο να ληφθούν υπόψη το **άρθρο 1Δ της Σύμβασης της Γενεύης και το άρθρο 12 παράγραφος 1 της ΟΑ**, τα οποία αφορούν την παροχή προστασίας ή συνδρομής από όργανα ή οργανισμούς των Ηνωμένων Εθνών, εκτός της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες.

Σε περίπτωση που η εν λόγω προστασία ή συνδρομή έχει παύσει για οποιονδήποτε λόγο, χωρίς να έχει διευθετηθεί οριστικά η κατάσταση των προσώπων αυτών σύμφωνα με τις οικείες εκδοθείσες αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών, τα εν λόγω πρόσωπα θα δικαιούνται αυτοδικαίως τα ευεργετήματα της ΟΑ.

Σε ορισμένα εθνικά νομικά πλαίσια, είναι δυνατό να τύχουν προστασίας φυσικά πρόσωπα βάσει απλώς και μόνο του γεγονότος της ανιθαγένειάς τους.

Εθνική νομοθεσία και πρακτική

Σημασία του προσδιορισμού της χώρας καταγωγής [επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου]

Ο προσδιορισμός της χώρας ιθαγένειας ή της χώρας προηγούμενης συνήθους διαμονής είναι αποφασιστικής σημασίας.

Παρότι σε πολλές περιπτώσεις η χώρα καταγωγής του αιτούντος / της αιτούσας δεν αμφισβητείται, υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες το ζήτημα κατέχει κεντρική θέση στην εξέταση της αίτησης. Εν προκειμένω, ο χειριστής υπόθεσης μπορεί να λάβει υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία:

- Κάθε κράτος καθορίζει ποιοι είναι οι υπήκοοί του δυνάμει του δικαίου του.
- Ωστόσο, ο καθορισμός της ιθαγένειας δεν είναι ένα απλό ζήτημα αναδρομής στη νομοθεσία της εκάστοτε χώρας καταγωγής σχετικά με την ιθαγένεια.
- Θα πρέπει να συμβουλευτεί κανείς τις πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής τόσο στη νομοθεσία όσο και στην πράξη.

Χώρα της
ιθαγένειας

- Όταν διαπιστώνεται ότι ο αιτών διεθνή προστασία είναι ανιθαγενής, πρέπει να καθορίζεται η χώρα της προηγούμενης συνήθους διαμονής.
- «Συνήθης διαμονή» σημαίνει ότι το πρόσωπο έχει διαμείνει, νόμιμα ή μη, στη συγκεκριμένη χώρα.
- Στην αξιολόγηση θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η διάρκεια παραμονής στη χώρα αυτή, πόσο πρόσφατα συνέβη αυτό, καθώς και η σύνδεση του προσώπου με τη χώρα.
- Ένας ανιθαγενής μπορεί να έχει περισσότερες από μία χώρες προηγούμενης συνήθους διαμονής.

Χώρα συνήθους
διαμονής

Ειδικές παρατηρήσεις:

Διπλή ιθαγένεια ή πολλαπλές ιθαγένειες: Σε περίπτωση διπλής ιθαγένειας ή πολλαπλών ιθαγενειών, πρέπει να αξιολογείται αν ο αιτών / η αιτούσα μπορεί να προστατευθεί από οποιαδήποτε από τις χώρες ιθαγένειάς του/της. Εάν παρέχεται προστασία στον αιτούντα / στην αιτούσα σε οποιαδήποτε από τις χώρες ιθαγένειάς του/της, ο αιτών / η αιτούσα δεν θεωρείται ότι χρήζει διεθνούς προστασίας.

Υπήκοοι μιας χώρας που διαμένουν σε διαφορετική χώρα: Μια άλλη δυνατότητα είναι να έχει ο αιτών / η αιτούσα την ιθαγένεια μιας ορισμένης χώρας αλλά να έχει διαμείνει σε διαφορετική χώρα για μεγάλο χρονικό διάστημα. Σε τέτοιες περιπτώσεις, ο χειριστής υπόθεσης πρέπει να αξιολογεί κατά πόσον ο αιτών / η αιτούσα πληροί τις προϋποθέσεις για να αναγνωριστεί ως πρόσφυγας ή χρήζει επικουρικής προστασίας σε σχέση με τη χώρα ιθαγένειάς του/της.

Ωστόσο, το γεγονός ότι ο αιτών / η αιτούσα διέμενε αλλού μπορεί να έχει σημασία εάν εξετάζεται η δυνατότητα εφαρμογής της έννοιας της ασφαλούς τρίτης χώρας.

Αποποίηση ιθαγένειας: Εάν ο αιτών / η αιτούσα δηλώνει ότι αποποιήθηκε την ιθαγένειά του/ της, ο χειριστής υπόθεσης θα πρέπει να αξιολογήσει τους εφαρμοστέους κανόνες όσον αφορά την αποποίηση ιθαγένειας στη συγκεκριμένη χώρα και κατά πόσον οι πράξεις του αιτούντος / της αιτούσας θα μπορούσαν να έχουν ως αποτέλεσμα την πραγματική απώλεια της ιθαγένειας. Στη δεύτερη περίπτωση, και εφόσον δεν έχει καμία άλλη ιθαγένεια, ο αιτών / η αιτούσα θα πρέπει να θεωρηθεί ανιθαγενής.

Εκτός της χώρας καταγωγής

Η φράση «εκτός της χώρας καταγωγής» είναι ένα αμιγώς φυσικό κριτήριο απουσίας.

Στην οδηγία 2013/32/ΕΕ σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου, ΟΔΑ) προσδιορίζεται περαιτέρω ότι οι διατάξεις της εφαρμόζονται σε αιτήσεις διεθνούς προστασίας οι οποίες υποβάλλονται στο έδαφος, συμπεριλαμβανομένων των συνόρων, στα χωρικά ύδατα ή στις ζώνες διέλευσης των κρατών μελών.

Αυτό σημαίνει, για παράδειγμα, ότι ένα πρόσωπο το οποίο υποβάλλει αίτηση προστασίας σε ξένη πρεσβεία, ενώ βρίσκεται ακόμη στη χώρα καταγωγής του, δεν εμπίπτει στο εδαφικό πεδίο εφαρμογής της ΟΑ και της ΟΔΑ.

Καθεστώς πρόσφυγα: Βάσιμος φόβος δίωξης [επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου]

Δίωξη

Σύμβαση της Γενεύης	Οδηγία για την αναγνώριση	Εθνική νομοθεσία
Άρθρο 1Α παράγραφος 2	Άρθρο 9 Άρθρο 4 παράγραφος 4	

Η «δίωξη» δεν ορίζεται στη Σύμβαση της Γενεύης. Η έννοια είναι ευέλικτη, προσαρμόσιμη και επαρκώς ανοικτή ώστε να περιλαμβάνει τις ολοένα μεταβαλλόμενες μορφές δίωξης.

Για να θεωρηθεί δίωξη κατά την έννοια της ΟΑ, μια πράξη πρέπει:

α. να είναι **αρκούντως σοβαρή** λόγω της φύσης ή της επανάληψής της ώστε να συνιστά **σοβαρή παραβίαση βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων**, ειδικά των δικαιωμάτων από τα οποία δεν χωρεί παρέκκλιση βάσει του άρθρου 15 παράγραφος 2 της ΕΣΔΑ

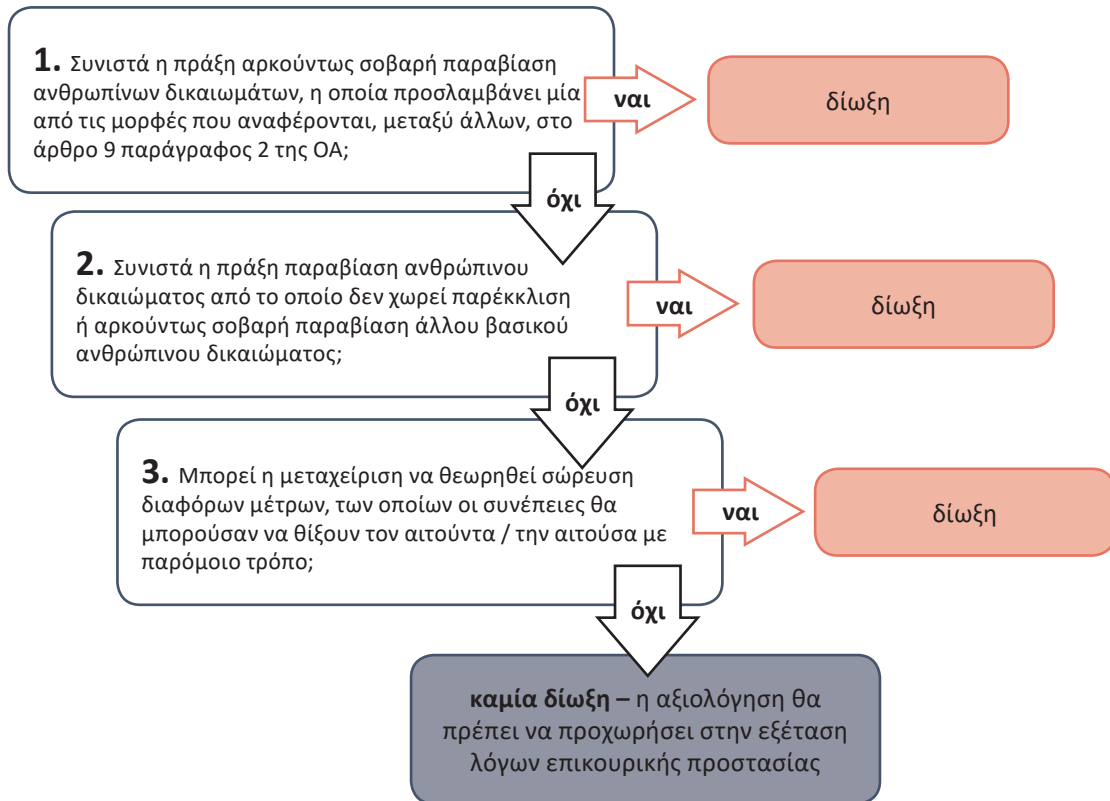
ή

β. να αποτελεί **σώρευση διαφόρων μέτρων**, συμπεριλαμβανομένων παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η οποία να είναι αρκούντως σοβαρή ούτως ώστε να θίγεται ένα άτομο **κατά τρόπο αντίστοιχο** με τον αναφερόμενο στο στοιχείο α)

Επομένως, δεν συνιστά δίωξη κάθε περίπτωση κακομεταχείρισης. Τα στοιχεία που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να αξιολογηθεί κατά πόσον καλύπτεται το επίπεδο δίωξης είναι τα ακόλουθα:

Ο χειριστής υπόθεσης μπορεί να εφαρμόζει μια πρακτική προσέγγιση τριών βημάτων, ώστε να αξιολογεί αν μια συγκεκριμένη μεταχείριση συνιστά δίωξη:

Τα βήματα αυτά αναλύονται περαιτέρω στη συνέχεια. Στόχος τους είναι η παροχή πρακτικής βοήθειας στον χειριστή υπόθεσης. Προκειμένου να διαπιστωθεί ότι η μεταχείριση συνιστά δίωξη, θα πρέπει να καλύπτεται πάντοτε το κατώτατο όριο σοβαρότητας σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 1 της ΟΑ.

1. Συνιστά η πράξη αρκούντως σοβαρή προσβολή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η οποία προσλαμβάνει μία από τις ακόλουθες μορφές; [\[επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου\]](#)

Στο άρθρο 9 παράγραφος 2 της ΟΑ αναφέρονται ρητώς ορισμένες μορφές οι οποίες μπορούν, μεταξύ άλλων, να χαρακτηριστούν ως δίωξη εάν καλύπτεται το απαιτούμενο κατώτατο όριο που προβλέπεται στο άρθρο 9 παράγραφος 1 στοιχείο α) ή β) της ΟΑ:

α) Πράξεις σωματικής ή ψυχολογικής βίας, συμπεριλαμβανομένων πράξεων σεξουαλικής βίας: Πράξεις σωματικής ή ψυχολογικής βίας πληρούν τις προϋποθέσεις για να χαρακτηρισθούν ως δίωξη εάν είναι τέτοιας έντασης ώστε να θίγουν σημαντικά τη σωματική ακεραιότητα ή την πνευματική ικανότητα του προσώπου να λαμβάνει ανεξάρτητα αποφάσεις.

β) Νομοθετικά, διοικητικά, αστυνομικά και/ή δικαστικά μέτρα, τα οποία εισάγουν διακρίσεις αυτά αφεαυτά ή τα οποία εφαρμόζονται κατά τρόπο που ενέχει διακρίσεις.

γ) Ποινική δίωξη ή επιβολή ποινής η οποία είναι δυσανάλογη ή ενέχει διακρίσεις:

Ειδικές παρατηρήσεις:

Μπορεί η ποινική δίωξη να χαρακτηριστεί ως δίωξη;

Δεδομένου ότι σκοπός της διεθνούς προστασίας δεν είναι να παρέχει τη δυνατότητα σε ένα πρόσωπο να αποφύγει τη δικαιοσύνη στη χώρα καταγωγής του, η ποινική δίωξη ή η επιβολή ποινής για αδίκημα κατά κανόνα δεν συνεπάγεται ότι το εν λόγω πρόσωπο πληροί τις προϋποθέσεις ώστε να αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας.

Ωστόσο, η ποινική δίωξη θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως δίωξη και να έχει ως αποτέλεσμα την αναγνώριση του προσώπου ως πρόσφυγα, εάν συντρέχουν μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες προϋποθέσεις και οι συνέπειες της ποινικής δίωξης καλύπτουν το κατώτατο όριο σοβαρότητας:

- Ασκείται κατά παράβαση της ορθής διαδικασίας.
- Εισάγει διακρίσεις. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η ποινική δίωξη για λόγους φυλής, θρησκείας, ιθαγένειας, ιδιότητας μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας, πολιτικών πεποιθήσεων.
- Η ποινή επιβάλλεται κατά τρόπο που εισάγει διακρίσεις.
- Η ποινή είναι δυσανάλογη.
- Η ποινή ισοδυναμεί με δίωξη.

Θα πρέπει να σημειωθεί επίσης ότι, πέραν του φόβου ποινικής δίωξης, ο αιτών / η αιτούσα μπορεί να έχει βάσιμο φόβο δίωξης και για άλλους λόγους. Σε τέτοιες περιπτώσεις, θα πρέπει να αποδίδεται ιδιαίτερη προσοχή σε δυνητικούς λόγους αποκλεισμού.

δ) Άρνηση ένδικων μέσων με αποτέλεσμα την επιβολή δυσανάλογης ή μεροληπτικής ποινής·

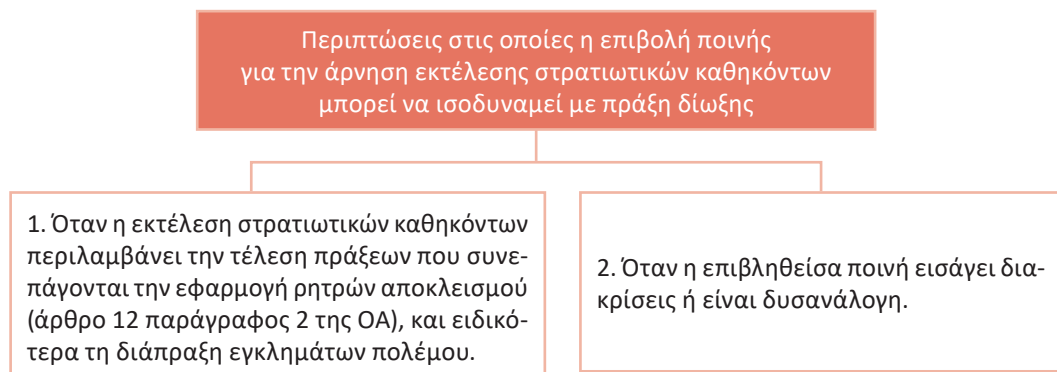
ε) Ποινική δίωξη ή επιβολή ποινής για την άρνηση εκπλήρωσης στρατιωτικής θητείας σε σύρραξη, εάν η εκπλήρωση της στρατιωτικής θητείας θα περιλάμβανε εγκλήματα ή πράξεις που εμπίπτουν στους λόγους αποκλεισμού.

Ειδικές παρατηρήσεις:

Μπορεί η ποινή για άρνηση εκπλήρωσης στρατιωτικής θητείας να χαρακτηριστεί ως δίωξη;

Υπάρχουν δύο περιπτώσεις στις οποίες η επιβολή ποινής για την άρνηση εκτέλεσης στρατιωτικών καθηκόντων μπορεί να ισοδυναμεί με πράξη δίωξης.

Η πρώτη περίπτωση προβλέπεται ρητά ως ενδεχόμενη μορφή δίωξης στο άρθρο 9 παράγραφος 2 της ΟΑ.

Περιλαμβάνει καταστάσεις στις οποίες ο αιτών / η αιτούσα θα λάμβανε μόνον έμμεσα μέρος στην τέλεση εγκλημάτων πολέμου, π.χ. μέσω της παροχής στήριξης που θα είχε σημαντική επίδραση στην προετοιμασία ή στην εκτέλεση των εν λόγω εγκλημάτων. Επιπλέον, η περίπτωση αυτή δεν αφορά αποκλειστικά και μόνο καταστάσεις στις οποίες διαπιστώνεται ότι τελέστηκαν ήδη εγκλήματα πολέμου, αλλά και καταστάσεις από τις οποίες είναι επαρκώς πιθανό να προκύψει πραγματικός κίνδυνος συμμετοχής στην τέλεση τέτοιων εγκλημάτων.

Στην αξιολόγηση θα πρέπει να λαμβάνεται επίσης υπόψη κατά πόσον υπήρχε διαθέσιμη εναλλακτική δυνατότητα στην άρνηση εκπλήρωσης της στρατιωτικής θητείας, μέσω της οποίας ο αιτών / η αιτούσα θα μπορούσε να αποφύγει να συμμετάσχει στα εικαζόμενα εγκλήματα πολέμου.

Πρόσθετη καθοδήγηση σχετικά με τη λιποταξία παρέχεται στην ενότητα που ακολουθεί με τίτλο «Λόγοι δίωξης» (πολιτικές πεποιθήσεις).

στ) Πράξεις που στρέφονται κατά προσώπου λόγω φύλου ή παιδικής ηλικίας.

Οι πράξεις που **στρέφονται κατά προσώπου λόγω φύλου** μπορεί να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, σεξουαλική βία, ακρωτηριασμό των γεννητικών οργάνων, υποχρεωτική αποβολή, υποχρεωτική στέρωση

κ.λπ. Τέτοιες πράξεις μπορεί να τελούνται για διάφορους λόγους, συμπεριλαμβανομένου συνδέσμου με τη φυλή, τη θρησκεία, την ιθαγένεια, τις πολιτικές πεποιθήσεις. Οι πράξεις μπορεί επίσης να βασίζονται στο φύλο και να οφείλονται στην ιδιότητα μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας [βλέπε ειδικές παρατηρήσεις στην ενότητα «Λόγοι δίωξης» (ιδιότητα μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας) κατωτέρω].

Οι πράξεις που **στρέφονται κατά πρόσωπο λόγω παιδικής ηλικίας** μπορεί να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, στρατολόγηση ανηλίκων στις ένοπλες δυνάμεις, εμπορία παιδιών, παιδική πορνεία κ.λπ. Μπορεί ακόμη να περιλαμβάνουν την προσβολή ειδικών δικαιωμάτων των παιδιών, όπως είναι τα δικαιώματα που προβλέπονται στη **Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού** και στα προαιρετικά πρωτόκολλα αυτής.

Εάν η πράξη δεν εμπίπτει σε μία ή περισσότερες από τις ανωτέρω περιπτώσεις, ο χειριστής υπόθεσης θα πρέπει, παρ' όλα αυτά, να προχωρήσει στις παρατηρήσεις του βήματος 2.

2. Συνιστά η πράξη προσβολή ανθρώπινου δικαιώματος από το οποίο δεν χωρεί παρέκκλιση ή αρκούντως σοβαρή προσβολή άλλου βασικού ανθρώπινου δικαιώματος; [\[επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου\]](#)

1) Ποια δικαιώματα;

Ως «**ανθρώπινα δικαιώματα από τα οποία δεν χωρεί παρέκκλιση**» νοούνται τα δικαιώματα τα οποία είναι απόλυτα και τα οποία δεν επιδέχονται καμία παρέκκλιση, ακόμη και σε κατάσταση πολέμου ή έκτακτης ανάγκης. Στο άρθρο 15 παράγραφος 2 της ΕΣΔΑ παρατίθεται κατάλογος δικαιωμάτων που δεν είναι δυνατόν να ανασταλούν υπό οποιεσδήποτε περιστάσεις:

δικαίωμα στη ζωή (με εξαίρεση θανάτους ως αποτέλεσμα νόμιμων πολεμικών ενεργειών)

απαγόρευση βασανιστηρίων και απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας

απαγόρευση δουλείας και ειλωτείας

αρχή της νομιμότητας στο ποινικό δίκαιο (κανένα έγκλημα δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει διαπραχθεί, καμία τιμωρία δεν επιβάλλεται χωρίς προΐσχύον ποινικό δίκαιο)

Αλλα «**βασικά ανθρώπινα δικαιώματα**» μπορεί να απορρέουν από σχετικές πράξεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως:

- η Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
- το Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα (ICCPR): επισημαίνεται ότι και το ICCPR αναφέρει ορισμένα δικαιώματα ως δικαιώματα από τα οποία δεν χωρεί παρέκκλιση. Πέραν των δικαιωμάτων που προβλέπονται στο άρθρο 15 παράγραφος 2 της ΕΣΔΑ, μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται επιπλέον τα εξής:
 - απαγόρευση φυλάκισης λόγω αδυναμίας εκπλήρωσης συμβατικής υποχρέωσης
 - αναγνώριση παντού ως πρόσωπου ενώπιον του νόμου
 - ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας: η ελευθερία εκδήλωσης της θρησκείας ή των πεποιθήσεων μπορεί να υπόκειται μόνο στους προβλεπόμενους από τον νόμο περιορισμούς οι οποίοι είναι αναγκαίοι για την προστασία της δημόσιας ασφάλειας, της τάξης, της υγείας, των ηθών ή των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των άλλων.
- Διεθνής Σύμβαση για την κατάργηση πάσης μορφής φυλετικών διακρίσεων
- Σύμβαση για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών
- Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού
- Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες.

Το κατά πόσον μπορεί να θεωρηθεί ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα που απαριθμούνται στις ως άνω πράξεις πληρούν τις προϋποθέσεις για να χαρακτηριστούν ως «**βασικά**» θα είναι θέμα ανάλυσης του αν πρόκειται για δικαιώματα τα οποία είναι θεμελιώδους σημασίας και ανήκουν εγγενώς σε κάθε φυσικό πρόσωπο.

2) Ποια σοβαρότητα;

Προκειμένου να αξιολογήσει κατά πόσον η προσβολή βασικών δικαιωμάτων είναι αρκούντως σοβαρή, ο χειριστής υπόθεσης θα πρέπει να εξετάσει αν, και σε ποιον βαθμό, η κακομεταχείριση επηρεάζει τη δυνατότητα απόλαυσης του αντίστοιχου δικαιώματος.

Εάν η πράξη δεν εμπίπτει στις ανωτέρω περιπτώσεις, ο χειριστής υπόθεσης θα πρέπει να προχωρήσει στο βήμα 3.

3. Μπορεί η μεταχείριση να θεωρηθεί σώρευση διαφόρων μέτρων, των οποίων οι συνέπειες θα επηρεάσουν τον αιτούντα / την αιτούσα με παρόμοιο τρόπο; [επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου]

Η μεταχείριση μπορεί επίσης να ισοδυναμεί με δίωξη, εάν συνιστά σώρευση διαφόρων μέτρων, τα οποία, από κοινού και ενίοτε σε συνδυασμό με άλλες δυσμενείς προσωπικές περιστάσεις και/ή λαμβανομένων υπόψη των γενικών συνθηκών, επηρεάζουν το φυσικό πρόσωπο με τρόπο παρόμοιο με προσβολή των βασικών δικαιωμάτων του.

Η φράση με «παρόμοιο» τρόπο δεν σημαίνει με τον «ίδιο» τρόπο και ενδέχεται να αρκεί και ένα χαμηλότερο κατώτατο όριο σοβαρότητας. Η αξιολόγηση θα πρέπει να γίνεται κατά περίπτωση και λαμβανομένων υπόψη των ατομικών περιστάσεων του αιτούντος / της αιτούσας.

Τα διάφορα αυτά μέτρα ενδέχεται, για παράδειγμα, να συνιστούν προσβολή των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων του αιτούντος / της αιτούσας, όπως του δικαιώματος στην εκπαίδευση, στην υγεία, στην εργασία, στην κοινωνική ασφάλιση, στη συμμετοχή στην πολιτιστική ζωή κ.λπ.

Βάσιμος φόβος [επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου]

Στο πλαίσιο του ασύλου, η έννοια του «βάσιμου φόβου» μπορεί να θεωρηθεί ότι περιλαμβάνει δύο πτυχές, οι οποίες θεωρούνται συχνά το «υποκειμενικό» και το «αντικειμενικό» στοιχείο της έννοιας. Η αξιολόγηση επικεντρώνεται στο κατά πόσον ο φόβος είναι «βάσιμος» ή όχι (δηλαδή στο αντικειμενικό στοιχείο).

«Φόβος»

Ως φόβος νοείται το οδυνηρό συναίσθημα το οποίο προκαλείται από επικείμενη βλάβη, ανεξάρτητα από το αν η απειλή είναι πραγματική ή φανταστική.

Επομένως, η υποκειμενική πτυχή αφορά τον φόβο που αισθάνεται ο αιτών / η αιτούσα.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι οι άνθρωποι έχουν διαφορετικές ψυχολογικές αντιδράσεις, ακόμη και όταν βρίσκονται αντιμέτωποι με την ίδια κατάσταση. Η εμπειρία του φόβου συνδέεται εγγενώς με παράγοντες όπως η προσωπικότητα, η ηλικία, το κοινωνικοπολιτισμικό υπόβαθρο και οι προηγούμενες εμπειρίες του αιτούντος / της αιτούσας. Ο χειριστής υπόθεσης θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την προσωπική κατάσταση του αιτούντος / της αιτούσας, καθώς και την έκφραση φόβου που προκύπτει από τις δηλώσεις του/της.

Καθώς ο φόβος επιστροφής στη χώρα του αιτούντος / της αιτούσας μπορεί να πηγάζει από πολλά διαφορετικά αίτια, δεν είναι αναγκαίο να συνδέονται όλα τα αίτια με δίωξη κατά την έννοια της ΟΑ. Επιπλέον, δεν είναι αναγκαίο να διαπιστωθεί ότι ο φόβος δίωξης αποτελεί κυρίαρχο κίνητρο για τον αιτούντα / την αιτούσα, εφόσον μπορεί να προσδιοριστεί τέτοιος φόβος.

Ειδικές παρατηρήσεις:

Όταν ο αιτών / η αιτούσα δεν εκφράζει φόβο: Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται ο αιτών / η αιτούσα να μη δηλώσει ρητώς ότι αισθάνεται φόβο. Σε άλλες περιπτώσεις, μάλιστα, ενδέχεται να δηλώσει ακόμη και ότι δεν αισθάνεται φόβο. Ωστόσο, η απουσία φόβου μπορεί να θεωρείται ότι δεν έχει σημασία όταν οι περιστάσεις δικαιολογούν αντικειμενικά την ύπαρξη κινδύνου για οποιονδήποτε υπό τέτοιες περιστάσεις.

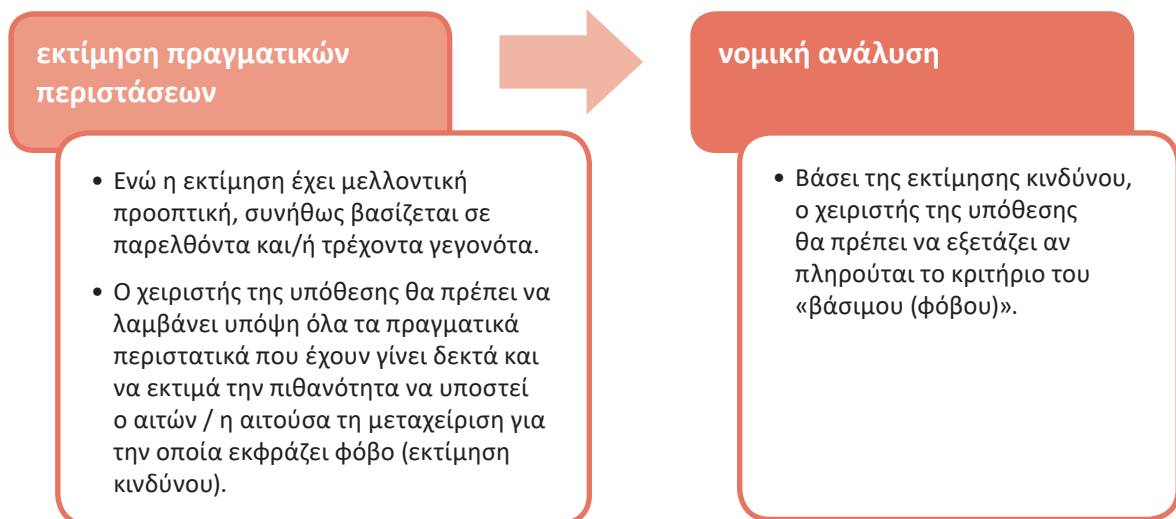
«Βάσιμος»

Ο υποκειμενικός φόβος του αιτούντος / της αιτούσας πρέπει να τεκμηριώνεται αντικειμενικά προκειμένου να θεωρηθεί «βάσιμος».

Δεδομένου ότι αφορά την πιθανότητα να υποστεί ο αιτών / η αιτούσα δίωξη, το στοιχείο του «βασίμου» στον ορισμό του πρόσφυγα είναι κυρίως ζήτημα πραγματολογικής εκτίμησης κινδύνου (βλέπε [Πρακτικό οδηγό της ΕΑΣΟ: Αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων](#)). Στην εκτίμηση αυτή, ο χειριστής υπόθεσης θα πρέπει να εξετάσει την ατομική κατάσταση του αιτούντος / της αιτούσας, λαμβανομένων υπόψη πληροφοριών όσον αφορά τη γενική κατάσταση στη χώρα καταγωγής (π.χ. πολιτική, θρησκευτική, κοινωνική κατάσταση ή κατάσταση ασφάλειας). Πληροφορίες σχετικά με τη δίωξη συγγενών ή προσώπων σε παρόμοια κατάσταση με αυτήν του αιτούντος / της αιτούσας μπορεί να είναι λυσιτελείς εν προκειμένω.

Προκειμένου να αξιολογηθεί η νομική προϋπόθεση του «βασίμου»:

- ✓ Πρώτον, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η αξιολόγηση επικεντρώνεται στο κατά πόσον ένας τέτοιος φόβος είναι **βάσιμος κατά τον χρόνο λήψης της απόφασης επί της αίτησης διεθνούς προστασίας**, δηλαδή ο βάσιμος φόβος του αιτούντος / της αιτούσας πρέπει να είναι τρέχων. Οι περιστάσεις που οδήγησαν ένα πρόσωπο να εγκαταλείψει τη χώρα του μπορεί να αλλάξουν ή να παύσουν να υφίστανται με την πάροδο του χρόνου ή, αντιστρόφως, να εμφανιστούν μετά την αναχώρησή του (βλέπε κατωτέρω την ενότητα σχετικά με τις «Ανάγκες παροχής διεθνούς προστασίας οι οποίες ανακύπτουν επιτόπου»).
- ✓ Δεύτερον, ο «βάσιμος φόβος» βασίζεται στην εκτίμηση του κινδύνου, η οποία είναι **μελλοντοστραφής**. Λόγω των εγγενών δυσκολιών που εμφανίζει η πρόγνωση του τι θα συμβεί εάν ο αιτών / η αιτούσα επιστρέψει στη χώρα του/της, ο κίνδυνος υποκειμενικής εκτίμησης εν προκειμένω είναι υψηλός. Είναι, συνεπώς, εξαιρετικά σημαντικό η αξιολόγηση του βασίμου φόβου να πραγματοποιείται με βάση μια αντικειμενική μεθοδολογία, η οποία αποφεύγει τις εικασίες. Μια τέτοια μεθοδολογία περιγράφεται, όσον αφορά την πραγματολογική πτυχή της εν λόγω αξιολόγησης, στον [Πρακτικό οδηγό της ΕΑΣΟ: Αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων](#).

Ειδικές παρατηρήσεις:

Εμπειρία προηγούμενης δίωξης: Αυτό καθαυτό το γεγονός ότι ο αιτών / η αιτούσα υπέστη δίωξη κατά το παρελθόν δεν σημαίνει κατ' ανάγκη ότι υφίσταται κίνδυνος μελλοντικής δίωξης. Ωστόσο, προηγούμενη δίωξη ή απειλές συνιστούν σοβαρές ενδείξεις βασίμου φόβου. Στην περίπτωση αυτή, ο χειριστής υπόθεσης θα φέρει το βάρος να αποδείξει ότι η δίωξη δεν θα επαναληφθεί εάν ο αιτών / η αιτούσα επιστρέψει στη χώρα του/της.

Επιπλέον, ανάλογα με τις εθνικές πρακτικές, μπορεί να υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες τεκμηριώνεται μεν ότι η βλάβη δεν θα επαναληφθεί, αλλά η προηγούμενη δίωξη ενδέχεται να υπήρξε τόσο **ειδεχθής** ώστε η βλάβη να θεωρείται διαρκής. Σε μια τέτοια κατάσταση, δεν μπορεί να αναμένεται ότι ο αιτών / η αιτούσα θα επιστρέψει στον τόπο της δίωξης, δεδομένου ότι η επιστροφή θα μπορούσε να του/της προκαλέσει ψυχολογική οδύνη με ισοδύναμο επίπεδο σοβαρότητας με αυτό της δίωξης.

Ο χειριστής υπόθεσης πρέπει να λαμβάνει υπόψη ότι, **από την άλλη πλευρά, η μη ύπαρξη προηγούμενης δίωξης δεν σημαίνει ότι δεν υφίσταται μελλοντικός κίνδυνος δίωξης**. Ο φόβος του αιτούντος / της αιτούσας μπορεί να είναι βάσιμος ανεξάρτητα από τις προηγούμενες και τρέχουσες εμπειρίες του/της.

Ωστόσο, ο κίνδυνος να υποστεί δίωξη κατά την επιστροφή θα πρέπει να είναι πάντοτε ατομικός κίνδυνος.

Καθεστώς πρόσφυγα: Λόγοι δίωξης [\[επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου\]](#)

Σύμβαση της Γενεύης	Οδηγία για την αναγνώριση	Εθνική νομοθεσία
Άρθρο 1Α παράγραφος 2	Άρθρο 10	

Η Σύμβαση της Γενεύης προβλέπει πέντε λόγους δίωξης βάσει των οποίων αναγνωρίζεται το καθεστώς πρόσφυγα: φυλή, θρησκεία, ιθαγένεια, ιδιότητα μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας και πολιτικές πεποιθήσεις. Οι λόγοι αυτοί δεν αποκλείονται αμοιβαίως και σε μια δεδομένη υπόθεση μπορεί να συντρέχουν περισσότεροι του ενός λόγοι.

Είναι επίσης σημαντικό να σημειωθεί ότι ο λόγος δίωξης ενδέχεται να μην αποτελεί πραγματικό χαρακτηριστικό του αιτούντος / της αιτούσας, αλλά χαρακτηριστικό που μπορεί να αποδοθεί σε αυτόν/αυτή.

Επιπλέον, όλοι οι λόγοι που εκτίθενται κατωτέρω μπορούν να ενεργοποιηθούν σε σχέση με πράξη ή παράλειψη του αιτούντος / της αιτούσας.

Η αξιολόγηση δεν μπορεί να στηρίζεται στην υπόθεση ότι το πρόσωπο θα μπορούσε να αποφύγει τη δίωξη απέχοντας από ορισμένες πρακτικές που συνδέονται με τους λόγους αυτούς, π.χ. θρησκευτικές πρακτικές, έκφραση ταυτότητας φύλου, γενετήσιου προσανατολισμού ή πολιτικών πεποιθήσεων.

Φυλή [\[επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου\]](#)

Σύμφωνα με την ΟΑ, η έννοια της **φυλής** περιλαμβάνει ειδικότερα τις εξής παραμέτρους:

χρώμα	καταγωγή	ιδιότητα μέλους συγκεκριμένης εθνοτικής ομάδας
-------	----------	--

Το **χρώμα** σχετίζεται με τον παραδοσιακό ορισμό της φυλής, που χρησιμοποιείται για αναφορά στις σημαντικές ομάδες του ανθρώπινου είδους, βάσει φυσικών χαρακτηριστικών και εμφάνισης.

Η **καταγωγή** αναφέρεται σε ομάδες των οποίων τα μέλη συνδέονται μεταξύ τους λόγω κοινών προγόνων, όπως τα μέλη μιας φυλής, φατρίας, κάστας ή ιδιαίτερης κληρονομικής κοινότητας.

Δεν υπάρχει κοινά αποδεκτός ορισμός της **εθνοτικής ομάδας**, αλλά αυτή γίνεται γενικά αντιληπτή ως κοινότητα (συμπεριλαμβανομένης μειονότητας και/ή ιθαγενούς πληθυσμού) με κοινά χαρακτηριστικά, όπως γλώσσα, θρησκεία, κοινή ιστορία, πολιτισμό, ήθη και έθιμα, τρόπο ζωής, τόπο διαμονής κ.λπ.

Η εθνότητα είναι λόγος ο οποίος μπορεί να εξεταστεί στο πλαίσιο τόσο της φυλής όσο και της ιθαγένειας (βλέπε την υποενότητα «Ιθαγένεια» κατωτέρω).

Θρησκεία [\[επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου\]](#)

Σύμφωνα με την ΟΑ, η έννοια της **θρησκείας** περιλαμβάνει ειδικότερα τις εξής παραμέτρους:

υιοθέτηση θεϊστικών, αγνωστικιστικών ή αθεϊστικών πεποιθήσεων	συμμετοχή σε τυπική λατρεία, σε ιδιωτικό ή δημόσιο χώρο, είτε κατά μόνας είτε σε κοινωνία με άλλους, ή αποχή από τη λατρεία αυτή	συμμετοχή σε άλλες θρησκευτικές πράξεις ή εκδηλώσεις απόψεων ή αποχή από αυτές
συμμετοχή σε μορφές ατομικής ή συλλογικής συμπεριφοράς που στηρίζονται σε ή υπαγορεύονται από θρησκευτικές πεποιθήσεις, ή αποχή από αυτές		

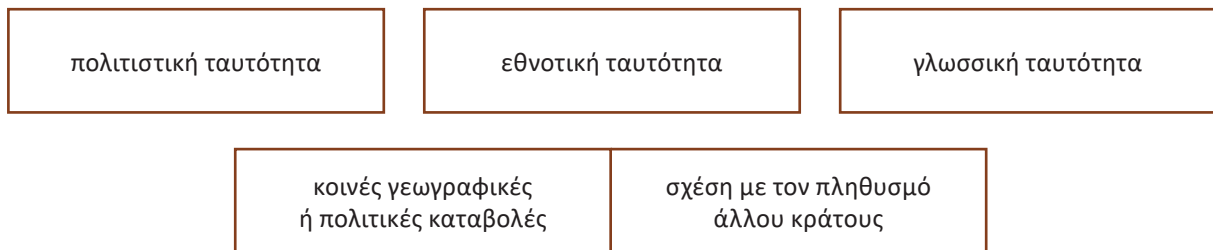
Ο λόγος δίωξης που βασίζεται στη θρησκεία ορίζεται με ευρύ και ευέλικτο τρόπο σύμφωνα με την ΟΑ, περιλαμβάνει δε τη συμπεριφορά που βασίζεται σε, ή επιβάλλεται από, οποιεσδήποτε θρησκευτικές πεποιθήσεις, η οποία μπορεί να καλύπτει την καθημερινή συμπεριφορά, τον τρόπο ζωής και τα ήθη και τα έθιμα της κοινότητας.

Καθοριστικής σημασίας για τον συγκεκριμένο λόγο δίωξης είναι επίσης η αξιολόγηση του δικαιώματος μη άσκησης θρησκείας, του δικαιώματος στον αθεϊσμό ή του δικαιώματος αλλαγής θρησκείας. Περιλαμβάνει επίσης τη δυνατότητα δημόσιας εκδήλωσης της πίστης, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος διάδοσης της πίστης μέσω προσηλυτισμού.

Ωστόσο, θα πρέπει να επισημανθεί ότι η άσκηση επιβλαβών θρησκευτικών πρακτικών, οι οποίες ενδέχεται να θίγουν τη σωματική ή ψυχολογική ακεραιότητα του προσώπου, δεν εμπίπτουν στην προστασία του διεθνούς δικαίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τους πρόσφυγες.

Ιθαγένεια [επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου]

Σύμφωνα με την ΟΑ, η έννοια της **ιθαγένειας** δεν περιορίζεται μόνο στην **ιδιότητα του πολίτη** ή στην έλλειψή της, αλλά περιλαμβάνει ιδίως **την ιδιότητα μέλους ομάδας η οποία προσδιορίζεται από:**

Στην πτυχή της εθνοτικής ταυτότητας, οι λόγοι δίωξης που βασίζονται στην ιθαγένεια και στη φυλή συχνά αλληλεπικαλύπτονται (βλέπε την υποενότητα «Φυλή» ανωτέρω).

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι η δίωξη προσώπου λόγω ανιθαγένειας πρέπει να εξετάζεται στο πλαίσιο του παρόντος λόγου.

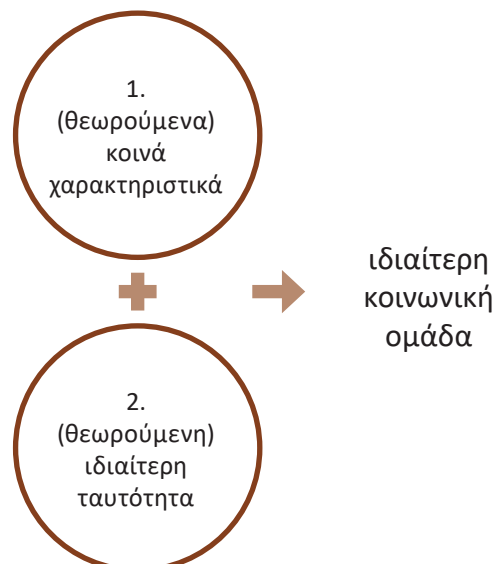
Ιδιότητα μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας [επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου]

Η έννοια της «ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας» είναι ευέλικτη και επιδεκτική εξέλιξης με την πάροδο του χρόνου. Ωστόσο, προκειμένου να διατηρηθεί η ακεραιότητα της Σύμβασης της Γενεύης και της ΟΑ και να διασφαλιστεί ότι οι λοιποί λόγοι δεν καθίστανται περιττοί, ο συγκεκριμένος λόγος δεν μπορεί να ερμηνεύεται ως γενική κατηγορία.

Κατά την ΟΑ, η ομάδα θεωρείται ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα όταν:

- τα μέλη της ομάδας αυτής έχουν κοινά εγγενή χαρακτηριστικά ή κοινό ιστορικό παρελθόν το οποίο δεν μπορεί να μεταβληθεί ή έχουν από κοινού χαρακτηριστικά ή πεποιθήσεις τόσο θεμελιώδους σημασίας για την ταυτότητα ή τη συνείδηση ώστε ένα πρόσωπο να μην πρέπει να αναγκάζεται να τις αποκηρύξει, και
- η ομάδα έχει ιδιαίτερη ταυτότητα στην οικεία χώρα, διότι γίνεται αντιληπτή ως διαφορετική ομάδα από τον περιβάλλοντα κοινωνικό χώρο.

Τα στοιχεία αυτά εξηγούνται περαιτέρω στη συνέχεια.

Κοινά χαρακτηριστικά

Τα κοινά χαρακτηριστικά πρέπει να είναι:

- **εγγενή χαρακτηριστικά:** συνήθως, πρόκειται για χαρακτηριστικά τα οποία το πρόσωπο φέρει από τη γέννησή του (π.χ. βιολογικό φύλο και κοινωνικό φύλο), αλλά θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα χαρακτηριστικά δεν είναι αναγκαίο να είναι αμετάβλητα ή σταθερά, ή
- **κοινό ιστορικό παρελθόν το οποίο δεν μπορεί να μεταβληθεί:** όπως κληρονομικό καθεστώς, κοινωνικό ή μορφωτικό υπόβαθρο ή προηγούμενες εμπειρίες, ή
- χαρακτηριστικά ή πεποιθήσεις τόσο **θεμελιώδους σημασίας για την ταυτότητα ή τη συνείδηση** ώστε ένα πρόσωπο να μην πρέπει να αναγκάζεται να τις αποκηρύξει.

Απλώς και μόνο το γεγονός της δίωξης δεν μπορεί να είναι το μόνο στοιχείο το οποίο δίνει υπόσταση στην «ιδιαιτέρη κοινωνική ομάδα», καθώς αυτό θα στερούσε τον συγκεκριμένο λόγο από κάθε νόημα.

Δεν είναι αναγκαίο τα μέλη της ομάδας που έχουν κοινά χαρακτηριστικά να γνωρίζονται μεταξύ τους, να υφίσταται συνοχή μεταξύ τους ή να συνδέονται με οποιονδήποτε τρόπο. Σημασία δεν έχει ούτε το μέγεθος της ομάδας.

Αντίληψη ιδιαίτερης ταυτότητας

Η αντίληψη της ομάδας ως ιδιαίτερης δεν εμπεριέχει αυτή καθαυτή αρνητική υποδήλωση.

Η αντίληψη του περιβάλλοντος κοινωνικού χώρου μπορεί να επηρεάζεται από τον πολιτισμό, τα έθιμα ή τις παραδόσεις. Αυτό σημαίνει ότι, για την αξιολόγηση του συγκεκριμένου κριτηρίου, ο χειριστής υπόθεσης πρέπει να λαμβάνει δεόντως υπόψη τις σχετικές πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής. Το κριτήριο της «ιδιαιτέρης ταυτότητας» μπορεί να πληρούται σε σχέση με μια χώρα, αλλά να μην πληρούται σε σχέση με άλλη.

Η ύπαρξη ποινικής νομοθεσίας η οποία στοχεύει ειδικώς ορισμένα άτομα θα υποστηρίζει τη διαπίστωση ότι θα πρέπει να θεωρηθεί ότι τα εν λόγω πρόσωπα αποτελούν ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα. Πρακτικές που εισάγουν διακρίσεις ενδέχεται να αποδεικνύουν επίσης ότι πληρούται το κριτήριο της «ιδιαιτέρης ταυτότητας».

Ειδικές παρατηρήσεις:

Φύλο, ταυτότητα φύλου και γενετήσιος προσανατολισμός

Για τους σκοπούς του καθορισμού της ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας, θα πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη θέματα που απορρέουν από **το φύλο του αιτούντος / της αιτούσας, συμπεριλαμβανομένης της ταυτότητας του φύλου και του γενετήσιου προσανατολισμού**, τα οποία μπορεί να σχετίζονται με ορισμένες νομικές παραδόσεις και έθιμα, που οδηγούν επί παραδείγματι σε ακρωτηριασμό των γεννητικών οργάνων, υποχρεωτική στείρωση ή υποχρεωτική αποβολή, στον βαθμό που έχουν σχέση με τον βάσιμο φόβο του αιτούντος / της αιτούσας για δίωξη σε βάρος του/της.

Γενετήσιος προσανατολισμός / σεξουαλική ταυτότητα: Ο όρος αναφέρεται στην ικανότητα του ατόμου να αισθάνεται βαθιά συναισθηματική, τρυφερή και/ή σεξουαλική έλξη και/ή να έχει ερωτικές και σεξουαλικές σχέσεις με άτομα διαφορετικού φύλου, του ίδιου φύλου ή περισσότερων του ενός φύλων. Μπορεί να γίνει αντιληπτός ως ένα συνεχές που εκτείνεται από την αποκλειστική ετεροφυλοφιλία, στο ένα άκρο, έως την αποκλειστική ομοφυλοφιλία, στο άλλο άκρο· ενδιάμεσα βρίσκεται η αμφιφυλοφιλία. Η αντίληψη του γενετήσιου προσανατολισμού διαφέρει σημαντικά σε διαφορετικές χώρες και πολιτισμούς.

Ο γενετήσιος προσανατολισμός αποτελεί εγγενές χαρακτηριστικό του ατόμου και αναμφίβολα μπορεί να συνιστά κοινό χαρακτηριστικό για τον ορισμό της ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο γενετήσιος προσανατολισμός δεν μπορεί να νοηθεί ως περιλαμβανών πράξεις θεωρούμενες αξιόποινες κατά το εθνικό δίκαιο των κρατών μελών.

Ταυτότητα φύλου: Ο όρος αναφέρεται στο βαθύ, εσωτερικό και ατομικό βίωμα κάθε προσώπου ως προς το φύλο του, το οποίο μπορεί να ανταποκρίνεται ή να μην ανταποκρίνεται στο φύλο που

του αποδόθηκε κατά τη γέννηση, συμπεριλαμβανομένης της προσωπικής αίσθησης του σώματος (η οποία μπορεί να οδηγήσει, κατ' επιλογή του ατόμου, σε αλλαγή της εμφάνισης ή λειτουργίας του σώματος χρησιμοποιώντας ιατρικά, χειρουργικά ή άλλα μέσα) και άλλων εκφράσεων του φύλου, όπως το ντύσιμο, η ομιλία και η επιτήδευση στις κινήσεις.

Το κοινωνικό φύλο βαίνει πέραν του βιολογικού φύλου ενός προσώπου. Είναι η κοινωνική, πολιτισμική και ψυχολογική έννοια που κατασκευάζουν οι κοινωνίες βάσει του βιολογικού φύλου και παραπέμπει στους «ρόλους» που αποδίδονται στα δύο φύλα.

Η δίωξη που βασίζεται στο φύλο, στην ταυτότητα φύλου και στον σεξουαλικό προσανατολισμό περιλαμβάνει συχνά μη κρατικούς φορείς, συμπεριλαμβανομένης της οικογένειας του αιτούντος / της αιτούσας.

Πρόσθετη καθοδήγηση για τις ομάδες που συνιστούν ιδιαίτερες κοινωνικές ομάδες ενδέχεται να υπάρχει σε εθνικό επίπεδο.

Εθνικά έγγραφα καθοδήγησης

Πολιτικές πεποιθήσεις [επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου]

Σύμφωνα με την ΟΑ, η έννοια των **πολιτικών πεποιθήσεων** περιλαμβάνει ειδικότερα τα εξής:

υποστήριξη άποψης, ιδέας ή πεποίθησης...

...επί ζητήματος που σχετίζεται με τους ενδεχόμενους φορείς δίωξης και με τις πολιτικές ή τις μεθόδους τους

ανεξαρτήτως του εάν ο αιτών έχει εκδηλώσει εμπράκτως την εν λόγω άποψη, ιδέα ή πεποίθηση.

Σημαντική πτυχή του ορισμού που παρατίθεται στην ΟΑ είναι το γεγονός ότι οι πολιτικές πεποιθήσεις ενδέχεται να συνιστούν λόγο δίωξης όχι μόνο από το κράτος, αλλά και από μη κρατικούς φορείς. Η έννοια είναι ευρύτερη από τις απόψεις ενός προσώπου για την επίσημη κυβερνητική πολιτική και μπορεί να αφορά το περιεχόμενο των πολιτικών, καθώς και τις μεθόδους προώθησης αυτών από οποιονδήποτε δυνητικό υπεύθυνο δίωξης.

Ειδικές παρατηρήσεις:

Αποφυγή στρατιωτικής θητείας: Ειδική περίπτωση που εμπίπτει στον λόγο δίωξης των πολιτικών πεποιθήσεων μπορεί να είναι η αποφυγή στρατιωτικής θητείας. Για να θεωρηθεί σχετικός λόγος δίωξης, η συμμετοχή σε στρατιωτική δράση θα πρέπει να αντιβαίνει στις πραγματικές πολιτικές, θρησκευτικές ή ηθικές πεποιθήσεις του αιτούντος / της αιτούσας. Καθοδήγηση για την αξιολόγηση του κατά πόσον η ποινή για την αποφυγή στρατιωτικής θητείας ισοδυναμεί με δίωξη παρέχεται ανωτέρω στις ειδικές παρατηρήσεις της ενότητας «Δίωξη».

Δημόσιοι υπάλληλοι: Οι υπεύθυνοι δίωξης ενδέχεται να θεωρούν ότι οι δημόσιοι υπάλληλοι έχουν πολιτικές πεποιθήσεις υπέρ της κυβέρνησης.

Το γεγονός της αναχώρησης από τη χώρα: Σε ορισμένες περιπτώσεις, το γεγονός και μόνο της παράτυπης αναχώρησης από τη χώρα καταγωγής ή της παραμονής στο εξωτερικό μπορεί να θεωρηθεί από τις αρχές στη χώρα καταγωγής ως έκφραση συγκεκριμένων πολιτικών πεποιθήσεων.

Σύνδεσμος/«λόγω» [επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου]

Σύμβαση της Γενεύης	Οδηγία για την αναγνώριση	Εθνική νομοθεσία
Άρθρο 1Α παράγραφος 2	Άρθρο 9 παράγραφος 3	

Οι πράξεις δίωξης δεν αρκούν αυτές καθαυτές για τον χαρακτηρισμό ενός προσώπου ως πρόσφυγα, εκτός εάν τελέστηκαν για έναν (ή περισσότερους) από τους πέντε προαναφερθέντες λόγους δίωξης. Πρέπει να υφίσταται αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ του λόγου και της δίωξης ή της απουσίας προστασίας από την εν λόγω δίωξη.

Ο σύνδεσμος μπορεί να είναι:

- **Συσχετισμός με τις πράξεις δίωξης:** Στην περίπτωση αυτή, ο φόβος δίωξης του αιτούντος / της αιτούσας συνδέεται με την (πραγματική ή αποδιδόμενη) φυγή, θρησκεία, ιθαγένεια, ιδιότητα μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας ή τις πολιτικές πεποιθήσεις του/της.
- **Συσχετισμός με την έλλειψη προστασίας:** Υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες η δίωξη μπορεί να αφορά λόγους που δεν εμπίπτουν στον ορισμό του πρόσφυγα, αλλά στις οποίες η δίωξη γίνεται ανεκτή, παροτρύνεται ή δεν εμποδίζεται από τους υπεύθυνους προστασίας για έναν από τους πέντε λόγους δίωξης. Επομένως, η προϋπόθεση του συνδέσμου θα πληρούται σε σχέση με την έλλειψη προστασίας.

Ο αιτών / η αιτούσα ενδέχεται να μην είναι σε θέση να αποδείξει την πρόθεση ή το κίνητρο δίωξης από την πλευρά του φορέα δίωξης. Ενδέχεται να μην είναι ρεαλιστικό να αναμένεται ότι οι φορείς δίωξης δήλωσαν σαφώς την ταυτότητά τους, ανέλαβαν την ευθύνη για τις πράξεις τους ή προσδιόρισαν τα κίνητρά τους. Ωστόσο, ενδέχεται να μπορεί να συναχθεί κατάλληλο συμπέρασμα από έμμεσα στοιχεία.

Ειδικές παρατηρήσεις:

Πολλαπλότητα κινήτρων: Ενδέχεται να υπάρχουν και άλλοι λόγοι για τους οποίους τελείται μια πράξη δίωξης, πέραν των λόγων της φυλής, της θρησκείας, της ιθαγένειας, της ιδιότητας μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας ή των πολιτικών πεποιθήσεων. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι, για τη διαπίστωση της απαιτούμενης αιτιώδους συνάφειας, δεν είναι απαραίτητο οι πράξεις να υποκινούνται μόνο από έναν εκ των πέντε λόγων.

Επικουρική προστασία [\[επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου\]](#)

Οδηγία για την αναγνώριση	Εθνική νομοθεσία
Άρθρο 2 στοιχείο στ)	

Όπως υποδηλώνει η ονομασία της, η επικουρική προστασία θα πρέπει να αποτελεί πρόσθετη μορφή διεθνούς προστασίας, συμπληρωματική του καθεστώτος πρόσφυγα. Αυτό σημαίνει ότι **επικουρική προστασία θα πρέπει να χορηγείται σε ένα πρόσωπο μόνον εάν δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις αναγνώρισης καθεστώτος πρόσφυγα**.

Καταρχάς, υπάρχουν δύο στοιχεία τα οποία πρέπει να αποσαφηνιστούν όσον αφορά την επικουρική προστασία: ο «πραγματικός κίνδυνος» και η «σοβαρή βλάβη».

Πραγματικός κίνδυνος

Ο «πραγματικός κίνδυνος» αφορά το μέτρο απόδειξης που εφαρμόζεται στην εκτίμηση του κινδύνου στην περίπτωση της επικουρικής προστασίας. Πρόκειται για πραγματολογική αξιολόγηση και ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι αντιστοιχεί σε «**εύλογη πιθανότητα**» (βλέπε «[Πρακτικό οδηγό της EASO: Αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων](#)»).

Σοβαρή βλάβη

Η «σοβαρή βλάβη» χαρακτηρίζει τη φύση και την ένταση (σοβαρότητα) της παρέμβασης στα δικαιώματα του προσώπου. Για να τεκμηριωθεί η «σοβαρότητα» της παρέμβασης, αυτή πρέπει να χαρακτηρίζεται ως αρκού-ντως σοβαρή. Επιπλέον, δεν μπορεί να είναι οποιοδήποτε είδος βλάβης, διάκρισης ή προσβολής δικαιωμάτων. Στο άρθρο 15 της ΟΑ, το πεδίο εφαρμογής της οικείας «σοβαρής βλάβης» προσδιορίζεται με τις ακόλουθες διατάξεις:

Η σοβαρή βλάβη συνίσταται σε:

α) θανατική ποινή ή εκτέλεση, ή	β) βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία του αιτούντος στη χώρα καταγωγής, ή	γ) σοβαρή και προσωπική απειλή κατά της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας αμάχου λόγω αδιάκριτης ασκήσεως βίας σε καταστάσεις διεθνούς ή εσωτερικής ένοπλης σύρραξης.
---------------------------------	---	---

Αυτές οι μορφές βλάβης είναι αυτές καθαυτές αρκούντως σοβαρές.

Δεν καθιερώνεται ιεράρχηση ή χρονολογική σειρά μεταξύ των διαφόρων διατάξεων. Εάν φαίνεται ότι μπορούν να εφαρμοστούν περισσότερες από μία από τις προβλεπόμενες στο άρθρο 15 της ΟΑ διατάξεις, ο χειριστής υπόθεσης θα πρέπει να εφαρμόσει αυτή που ανταποκρίνεται καλύτερα στη μεμονωμένη περίπτωση. Δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο, σε ορισμένες περιπτώσεις, να μπορεί να βασιστεί η επικουρική προστασία σε περισσότερους τους ενός λόγους.

Θανατική ποινή ή εκτέλεση [\[επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου\]](#)

Οδηγία για την αναγνώριση	Εθνική νομοθεσία
Άρθρο 15 στοιχείο α)	

Η θανατική ποινή θεωρείται αυτή καθαυτή, και σε κάθε περίπτωση, σοβαρή βλάβη βάσει του άρθρου 15 της ΟΑ. Δεν είναι αναγκαίο να έχει ήδη επιβληθεί η ποινή. Η απλή ύπαρξη πραγματικού κινδύνου ότι, κατά την επιστροφή, ενδέχεται να επιβληθεί στον αιτούντα / στην αιτούσα η θανατική ποινή μπορεί να θεωρηθεί επαρκής προϋπόθεση για την τεκμηρίωση της ανάγκης επικουρικής προστασίας.

Όπως υποδηλώνει η προσθήκη του όρου «εκτέλεση», το άρθρο 15 στοιχείο α) της ΟΑ περιλαμβάνει επίσης την εκ προθέσεως θανάτωση προσώπου από μη κρατικούς φορείς που ασκούν κάποιο είδους εξουσία. Ενδέχεται να περιλαμβάνει επίσης εξωδικαστική θανάτωση, αλλά πρέπει να υφίσταται κάποιο στοιχείο επισημοποιημένης ποινής επιβληθείσας εκ προθέσεως.

Ειδικές παρατηρήσεις:

Αναστολή θανατικής ποινής: Σε περιπτώσεις στις οποίες ισχύει αναστολή της θανατικής ποινής, αλλά η ίδια η θανατική ποινή δεν έχει καταργηθεί, ενδέχεται να εξακολουθεί να υφίσταται πραγματικός κίνδυνος θανατικής ποινής ή εκτέλεσης για τον αιτούντα / την αιτούσα.

Εάν ο πραγματικός κίνδυνος εκτέλεσης της θανατικής ποινής δεν μπορεί να αποκλειστεί, το γεγονός αυτό είναι επίσης πιθανό να προκαλεί φόβο και αγωνία που μπορούν να συγκριθούν με τη σοβαρή βλάβη που περιγράφεται στο άρθρο 15 στοιχείο β) της ΟΑ.

Εναλλακτικές ποινές αντί της θανατικής ποινής: Επιπλέον, οι εναλλακτικές ποινές αντί της θανατικής ποινής, όπως η ισόβια κάθειρξη, ιδίως όταν δεν υφίσταται προοπτική αποφυλάκισης, θα πρέπει να αξιολογούνται και σε σχέση με τις δυνητικές ανάγκες προστασίας βάσει του άρθρου 15 στοιχείο β) της ΟΑ.

Παράγοντες αποκλεισμού: Σε ορισμένες περιπτώσεις, η θανατική ποινή θα έχει επιβληθεί για σοβαρό αδίκημα που διέπραξε ο αιτών / η αιτούσα ή άλλες πράξεις που εμπίπτουν στους λόγους αποκλεισμού (άρθρα 12 και 17 της ΟΑ). Επομένως, παρότι θα πληρούνται τα κριτήρια του άρθρου 15 στοιχείο α) της ΟΑ, θα πρέπει να διερευνηθούν οι παράγοντες αποκλεισμού. Βλέπε πρακτικό οδηγό της EASO σχετικά με τον αποκλεισμό: «[EASO Practical Guide: Exclusion](#)».

Βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία [επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου]

Οδηγία για την αναγνώριση	Εθνική νομοθεσία
Άρθρο 15 στοιχείο β)	

Το άρθρο 15 στοιχείο β) της ΟΑ αντιστοιχεί κατ' ουσίαν στο άρθρο 3 της ΕΣΔΑ. Επομένως, η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) παρέχει σχετική καθοδήγηση για να αξιολογηθεί κατά πόσον κάποια μεταχείριση μπορεί να πληροί τις προϋποθέσεις βάσει του άρθρου 15 στοιχείο β) της ΟΑ και των εννοιών του:

Συχνά η νομολογία δεν διακρίνει σαφώς μεταξύ βασανιστηρίων και απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης, αλλά σε κάθε περίπτωση απαιτεί να φθάνει η κακομεταχείριση σε ένα ελάχιστο επίπεδο σοβαρότητας.

Η αξιολόγηση εξαρτάται από όλες τις περιστάσεις της υπόθεσης, όπως τη διάρκεια της κακομεταχείρισης, τις σωματικές και ψυχικές συνέπειες και, σε ορισμένες περιπτώσεις, το φύλο, την ηλικία και την κατάσταση της υγείας του προσώπου. Ο σκοπός για τον οποίο επιβλήθηκε η μεταχείριση και η πρόθεση του δράστη ενδέχεται επίσης να είναι συναφείς παράγοντες.

Όταν συγκεκριμένη μεταχείριση έχει ήδη αξιολογηθεί ως δίωξη, θα πρέπει να θεωρείται ότι τεκμηριώνεται επίσης το επίπεδο σοβαρότητας που προβλέπεται στο άρθρο 15 στοιχείο β) της ΟΑ.

Βασανιστήρια

Τα βασανιστήρια είναι διακεκριμένη και σκόπιμη μορφή βάνουσης, απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας, η οποία στιγματίζεται ιδιαίτερα.

Σύμφωνα με τις οικείες διεθνείς πράξεις, όπως η **Σύμβαση κατά των βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας**, τα βασανιστήρια νοούνται ως:

- ✓ **πράξη εκ προθέσεως**
- ✓ με την οποία επιβάλλεται **σωματικός ή ψυχικός πόνος ή έντονη οδύνη**
- ✓ με **σκοπό** να αποκτηθούν από το πρόσωπο που υποβάλλεται στα βασανιστήρια ή από τρίτο πρόσωπο πληροφορίες ή ομολογίες, να τιμωρηθεί το εν λόγω πρόσωπο για πράξη που το ίδιο ή τρίτο πρόσωπο έχει διαπράξει ή είναι ύποπτο ότι έχει διαπράξει, ή να εκφοβηθεί ή εξαναγκαστεί το εν λόγω πρόσωπο ή τρίτο πρόσωπο, ή για οποιονδήποτε άλλο λόγο που βασίζεται σε διάκριση οποιασδήποτε μορφής.

Ενώ η Σύμβαση κατά των βασανιστηρίων απαιτεί περαιτέρω να επιβάλλεται η πράξη βασανιστηρίων από δημόσιο λειτουργό ή με την υποκίνηση αυτού, στην ΟΑ καθίσταται σαφές ότι οι υπεύθυνοι σοβαρής βλάβης μπορούν επίσης να είναι μη κρατικοί φορείς (βλέπε ενότητα «Υπεύθυνοι δίωξης και σοβαρής βλάβης» κατωτέρω). Δεν προβλέπεται καμία εξαίρεση σε σχέση με το άρθρο 15 στοιχείο β) της ΟΑ.

Απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία

Η διάκριση μεταξύ βασανιστηρίων και απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας είναι περισσότερο διάκριση σε επίπεδο βαθμού παρά διάκριση σε επίπεδο φύσης.

Οι εν λόγω πράξεις καλύπτουν ευρύ φάσμα κακομεταχείρισης που φθάνει σε ορισμένο επίπεδο σοβαρότητας.

Απάνθρωπη: πρόκειται για μεταχείριση ή τιμωρία η οποία προκαλεί εσκεμμένα έντονη ψυχική ή σωματική οδύνη (η οποία δεν φθάνει στο κατώτατο όριο των βασανιστηρίων).

Εξευτελιστική: πρόκειται για μεταχείριση ή τιμωρία η οποία προκαλεί στο θύμα αισθήματα φόβου, αγωνίας και κατωτερότητας, ικανά να το ταπεινώσουν ή να το υποβαθμίσουν.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι δεν απαιτείται συγκεκριμένος σκοπός. Η αξιολόγηση του κατά πόσον η μεταχείριση ή η τιμωρία είναι απάνθρωπη ή εξευτελιστική περιλαμβάνει επίσης την υποκειμενική εκτίμηση του προσώπου που υφίσταται την εν λόγω μεταχείριση/τιμωρία.

Ειδικές παρατηρήσεις:

Μη διαθεσιμότητα κατάλληλης ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης: Τα βασανιστήρια ή η απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία πρέπει να επιβάλλονται εσκεμμένα. Επομένως, η δυνητική βλάβη την οποία μπορεί να υποστεί αιτών/αιτούσα που πάσχει από σοβαρή ασθένεια εάν επιστρέψει στη χώρα καταγωγής του/της δεν εμπίπτει στο άρθρο 15 στοιχείο β) της ΟΑ, παρά μόνον εάν ο αιτών / η αιτούσα υφίσταται εκ προθέσεως στέρηση ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Συγκεκριμένα, παρότι αποτελεί σημαντικό παράγοντα στο πλαίσιο της μη επαναπρώθησης βάσει του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ, η μη διαθεσιμότητα κατάλληλης ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης που εξετάζεται στο άρθρο 15 στοιχείο β) της ΟΑ. Η αναγνώριση προσώπων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας βάσει της ΟΑ απαιτεί την ύπαρξη φορέα σοβαρής βλάβης.

Ποινική δίωξη και τιμωρία για συνήθη εγκλήματα: Η ποινική δίωξη και η τιμωρία για συνήθη εγκλήματα δεν χαρακτηρίζονται ως απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία, εκτός εάν υπάρχουν ειδικές επιβαρυντικές περιστάσεις οι οποίες υποστηρίζουν την υπόθεση ότι η ποινική δίωξη ή η τιμωρία είναι υπερβολικά άδικη ή δυσανάλογη. Στην αξιολόγηση θα πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη αν έχει γίνει σεβαστό το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη.

Αξίζει να σημειωθεί ότι απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία μπορεί να διαπιστωθεί ακόμη και σε περίπτωση υπαίτιας συμπεριφοράς του αιτούντος / της αιτούσας. Εάν διαπιστώνεται ανάγκη προστασίας σε μια τέτοια περίπτωση, ενδέχεται να είναι παρ' όλα αυτά συναφείς οι παράγοντες αποκλεισμού. Βλέπε πρακτικό οδηγό της EASO σχετικά με τον αποκλεισμό: «[EASO Practical Guide: Exclusion](#)».

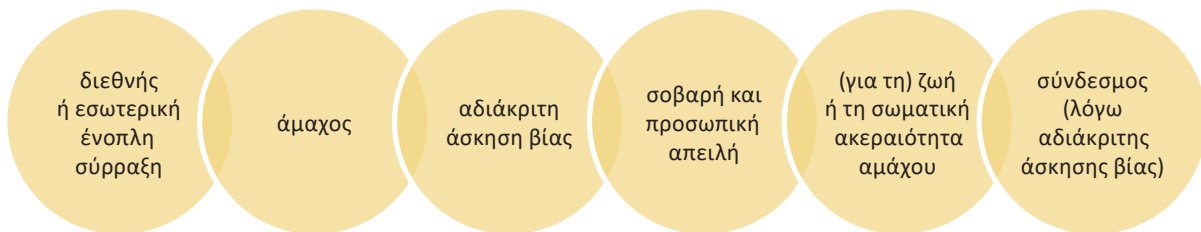
Στέρηση της ελευθερίας: Το κράτος πρέπει να διασφαλίζει ότι ο κρατούμενος στεγάζεται υπό συνθήκες οι οποίες συνάδουν με τον σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Ο τρόπος και οι μέθοδοι εφαρμογής ενός τέτοιου μέτρου δεν πρέπει να υποβάλλουν το πρόσωπο σε αγωνία ή ταλαιπωρία, των οποίων η ένταση υπερβαίνει το αναπόφευκτο επίπεδο οδύνης που συνδέεται εγγενώς με τη στέρηση της ελευθερίας.

Κατά την αξιολόγηση των συνθηκών κράτησης, τα ακόλουθα στοιχεία μπορούν, για παράδειγμα, να λαμβάνονται (σωρευτικά) υπόψη: αριθμός κρατουμένων σε περιορισμένο χώρο, επάρκεια εγκαταστάσεων υγιεινής, θέρμανση, φωτισμός, ρυθμίσεις ύπνου, διατροφή, αναψυχή και επικοινωνία με τον έξω κόσμο κ.λπ.

Σοβαρή και προσωπική απειλή κατά της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας αμάχου λόγω αδιάκριτης άσκησης βίας σε καταστάσεις διεθνούς ή εσωτερικής ένοπλης σύρραξης [\[επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου\]](#)

Οδηγία για την αναγνώριση	Εθνική νομοθεσία
Άρθρο 15 στοιχείο γ)	

Τα στοιχεία τα οποία πρέπει να διαπιστωθούν προκειμένου να εφαρμοστεί το άρθρο 15 στοιχείο γ) της ΟΑ περιλαμβάνουν τα εξής:

Επιπλέον, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η εφαρμογή του άρθρου 15 στοιχείο γ) της ΟΑ εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από τη γενική κατάσταση στη χώρα καταγωγής. Επομένως, η αξιολόγηση αντικειμενικών και επικαιροποιημένων πληροφοριών για τη χώρα καταγωγής αποτελεί καθοριστικό στοιχείο εν προκειμένω.

Διεθνής ή εσωτερική ένοπλη σύρραξη

διεθνής ή εσωτερική ένοπλη σύρραξη

Όπως αποφάνθηκε το ΔΕΕ στην υπόθεση *Diakité*, ο ορισμός της έννοιας της «ένοπλης σύρραξης» στο πλαίσιο του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του άρθρου 15 στοιχείο γ) της ΟΑ. Επομένως, προκειμένου να αξιολογηθεί κατά πόσον λαμβάνει χώρα (διεθνής ή εσωτερική) «ένοπλη σύρραξη», δεν είναι απαραίτητο να πληρούνται τα κριτήρια που προβλέπονται από το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο.

Για να διαπιστωθεί ότι λαμβάνει χώρα ένοπλη σύρραξη, κατά την έννοια του άρθρου 15 στοιχείο γ) της ΟΑ, αρκούν τα δύο ακόλουθα στοιχεία:

- ✓ δύο ή περισσότερες ένοπλες ομάδες —ανεξάρτητα από τη συμμετοχή κρατικών ένοπλων δυνάμεων-
- ✓ σύγκρουση μεταξύ των ένοπλων αυτών ομάδων.

Δεν είναι αναγκαίο να διενεργηθεί χωριστή αξιολόγηση της έντασης των ένοπλων συγκρούσεων, του επιπέδου οργάνωσης των εμπλεκόμενων ένοπλων δυνάμεων ή της διάρκειας της σύρραξης.

Επιπλέον, στο πλαίσιο του άρθρου 15 στοιχείο γ) της ΟΑ, δεν είναι αναγκαία η διαφοροποίηση μεταξύ «διεθνούς» και «εσωτερικής» ένοπλης σύρραξης, καθώς η διάταξη εφαρμόζεται εξίσου σε καταστάσεις διεθνούς και εσωτερικής ένοπλης σύρραξης.

Η ένοπλη σύρραξη μπορεί να λαμβάνει χώρα μόνο σε τμήματα του εδάφους.

Ενδέχεται να υπάρχει καθοδήγηση για τον χαρακτηρισμό της κατάστασης ως (διεθνούς ή εσωτερικής) ένοπλης σύρραξης σε ορισμένες χώρες ή σε τμήματα χωρών καταγωγής.

Εθνικά έγγραφα καθοδήγησης

Άμαχος

Η ιδιότητα του αμάχου είναι αναγκαία προϋπόθεση για τη χορήγηση της προστασίας που προβλέπεται στο άρθρο 15 στοιχείο γ) της ΟΑ, καθώς σκοπός της διάταξης είναι η προστασία μόνο των προσώπων που δεν λαμβάνουν μέρος στη σύρραξη. Κάτι τέτοιο περιλαμβάνει τη δυνητική εφαρμογή του άρθρου 15 στοιχείο γ) της ΟΑ σε πρώην μαχητές οι οποίοι παραιτήθηκαν πραγματικά και μόνιμα από την ένοπλη δραστηριότητα.

Η αξιολόγηση των αναγκών προστασίας είναι μελλοντοστραφής. Επομένως, το κύριο κρίσιμο ζήτημα είναι κατά πόσον ο αιτών / η αιτούσα θα αποτελεί άμαχο κατά την επιστροφή του/της. Το γεγονός ότι το πρόσωπο έλαβε μέρος σε εχθροπραξίες στο παρελθόν δεν σημαίνει κατ' ανάγκη ότι δεν εφαρμόζεται στο πρόσωπο αυτό το άρθρο 15 στοιχείο γ) της ΟΑ.

Επομένως, ο όρος «**άμαχος**» θεωρείται ότι παραπέμπει σε πρόσωπο το οποίο δεν είναι μέλος καμίας από τις αντιμαχόμενες ομάδες και δεν λαμβάνει μέρος στις εχθροπραξίες. Όταν αξιολογείται η δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 15 στοιχείο γ) της ΟΑ σε σχέση με αιτούντα/αιτούσα που έλαβε προηγουμένως μέρος στις εχθροπραξίες μπορεί, για παράδειγμα, να έχει σημασία να εξεταστεί κατά πόσον η συμμετοχή ήταν εθελοντική ή εξαναγκαστική. Στην περίπτωση πρώην μαχητών, ενδέχεται να είναι επίσης συναφείς οι παράγοντες αποκλεισμού (βλέπε πρακτικό οδηγό της EASO σχετικά με τον αποκλεισμό: «[EASO Practical Guide: Exclusion](#)»).

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η ενεργητική συμμετοχή σε εχθροπραξίες δεν περιορίζεται στην εμφανή οπλοφορία, αλλά μπορεί επίσης να περιλαμβάνει την παροχή ουσιαστικής υλικοτεχνικής και/ή διοικητικής στήριξης σε μαχητές.

Σε περίπτωση αμφιβολίας όσον αφορά το καθεστώς αμάχου του προσώπου, θα πρέπει να εφαρμόζεται μια προσέγγιση προσανατολισμένη στην προστασία, και το πρόσωπο θα πρέπει να θεωρείται άμαχος.

Ενδέχεται να υφίστανται περαιτέρω εθνικά έγγραφα καθοδήγησης σχετικά με τις προϋποθέσεις για τον χαρακτηρισμό προσώπου ως αμάχου ή μη σε συγκεκριμένη ένοπλη σύρραξη.

Εθνικά έγγραφα καθοδήγησης

Αδιάκριτη άσκηση βίας

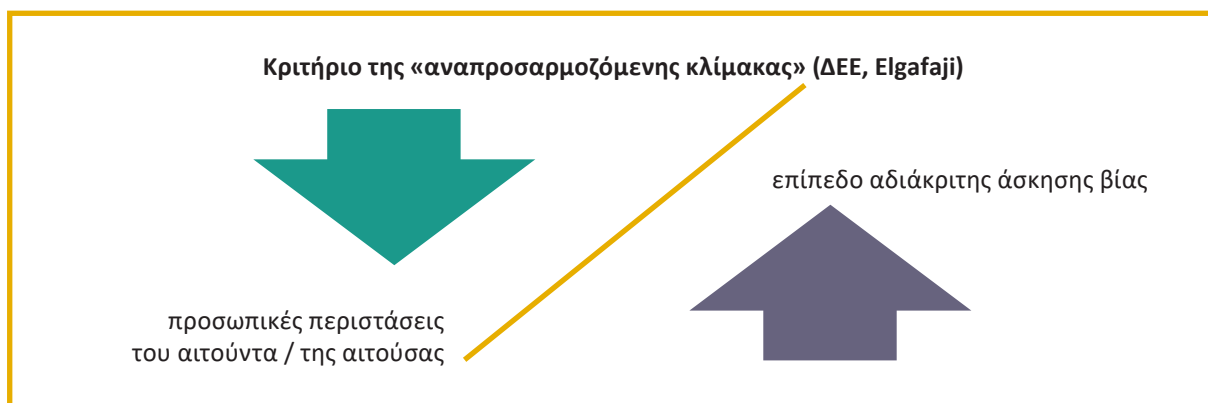
Όπως αποφάνθηκε το ΔΕΕ στην υπόθεση Elgafaji, ο όρος «**αδιάκριτη**» σημαίνει ότι η άσκηση βίας «**μπορεί να επεκταθεί σε άτομα ανεξαρτήτως των προσωπικών περιστάσεών τους**». Επομένως, ο όρος «αδιάκριτη» αφορά τη φύση της ασκούμενης βίας και όχι το επίπεδο αυτής.

Επιπλέον, το επίπεδο αδιάκριτης άσκησης βίας μπορεί να διαφοροποιηθεί ως ακολούθως:

- I. εδάφη στα οποία ο βαθμός της αδιακρίτως ασκούμενης βίας φθάνει σε τόσο υψηλό επίπεδο, ώστε υπάρχουν ουσιώδεις λόγοι να εκτιμάται ότι ο άμαχος ο οποίος θα επιστρέψει στην οικεία χώρα ή, ενδεχομένως, περιοχή θα αντιμετωπίσει, **λόγω της παρουσίας του και μόνον στο έδαφος αυτής της χώρας ή της περιοχής**, πραγματικό κίνδυνο να εκτεθεί σε σοβαρή απειλή κατά το άρθρο 15 στοιχείο γ) της ΟΑ, και
- II. εδάφη στα οποία ασκείται βία αδιακρίτως, αλλά αυτή δεν φθάνει σε τέτοιο επίπεδο και σε σχέση με την οποία θα πρέπει να τεκμηριωθούν **πρόσθετα ατομικά στοιχεία**.

Στην πρώτη κατηγορία, η «απλή παρουσία» θα θεωρείται κατ' εξαίρεση επαρκής και δεν θα χρειάζεται να τεκμηριωθούν περαιτέρω ατομικά στοιχεία.

Στη δεύτερη κατηγορία, η αδιάκριτη άσκηση βίας δεν φθάνει σε τέτοιο υψηλό επίπεδο και η απλή παρουσία αμάχου δεν συνεπάγεται αυτομάτως πραγματικό κίνδυνο επαρκή για την εφαρμογή του άρθρου 15 στοιχείο γ) της ΟΑ. Στις περιπτώσεις αυτές, όσο περισσότερο ο αιτών / η αιτούσα είναι σε θέση να αποδείξει ότι επηρεάζεται ειδικώς από παράγοντες που αφορούν τις προσωπικές περιστάσεις του/της, τόσο χαμηλότερο είναι το επίπεδο αδιάκριτης άσκησης βίας το οποίο απαιτείται για την εφαρμογή του άρθρου 15 στοιχείο γ) της ΟΑ· και όσο υψηλότερο είναι το επίπεδο αδιάκριτης άσκησης βίας, τόσο χαμηλότερο είναι το απαιτούμενο επίπεδο πρόσθετων παραγόντων που σχετίζονται με τις προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος / της αιτούσας. Πρόκειται για τη λεγόμενη «αναπροσαρμοζόμενη κλίμακα».

Διάφοροι δείκτες μπορούν να λαμβάνονται υπόψη κατά τον καθορισμό του αν λαμβάνει χώρα αδιάκριτη άσκηση βίας στο έδαφος χώρας (ή σε τμήμα αυτού):

- ✓ αριθμός συμβάντων, συμπεριλαμβανομένων της συχνότητας και της πυκνότητάς τους σε σχέση με τον τοπικό πληθυσμό
- ✓ φύση των μεθόδων και των τακτικών, συμπεριλαμβανομένων των στόχων
- ✓ αριθμός θυμάτων στον άμαχο πληθυσμό, συμπεριλαμβανομένων των τραυματιών
- ✓ παρουσία και δυνατότητες των διαφόρων παραγόντων της σύρραξης
- ✓ γεωγραφική εμβέλεια της βίας
- ✓ εκτοπισμός λόγω της σύρραξης.

Μπορούν επίσης να λαμβάνονται υπόψη άλλες σημαντικές συνέπειες στην καθημερινή ζωή, συμπεριλαμβανομένων της ελευθερίας κυκλοφορίας, της πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες, της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, της εκπαίδευσης, της κατάστασης των εκτοπισμένων κατά την επιστροφή τους.

σοβαρή και προσωπική απειλή

Σοβαρή και προσωπική απειλή

Σε σύγκριση με τις διατάξεις του άρθρου 15 στοιχεία α) και β) της ΟΑ, η βλάβη που ορίζεται στο άρθρο 15 στοιχείο γ) της ΟΑ καλύπτει ευρύτερο κίνδυνο για τον αιτούντα / την αιτούσα. Αυτό που απαιτείται είναι «**σοβαρή και προσωπική απειλή (κατά της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας αμάχου)**» και όχι συγκεκριμένες πράξεις βίας.

Αυτό το στοιχείο του άρθρου 15 στοιχείο γ) της ΟΑ θα πρέπει να εξετάζεται λαμβανομένης υπόψη της «αναπροσαρμοζόμενης κλίμακας» και της ενδεχόμενης διαφοροποίησης μεταξύ ορισμένων επιπέδων αδιάκριτης άσκησης βίας.

Η ύπαρξη τέτοιας απειλής μπορεί, κατ' εξαίρεση, να θεωρηθεί αποδεδειγμένη όταν ο βαθμός της αδιακρίτως ασκούμενης βίας που χαρακτηρίζει την υπό εξέλιξη ένοπλη σύρραξη είναι τόσο υψηλός, ώστε υπάρχουν ουσιώδεις λόγοι να εκτιμάται ότι ο άμαχος ο οποίος θα επιστρέψει στην οικεία χώρα ή, ενδεχομένως, περιοχή θα αντιμετωπίσει, λόγω της παρουσίας του και μόνον στο έδαφος αυτής της χώρας ή της περιοχής, πραγματικό κίνδυνο να εκτεθεί στην εν λόγω απειλή. Όταν η αδιάκριτη άσκηση βίας δεν έχει φθάσει σε τόσο υψηλό επίπεδο, θα είναι αναγκαία η εφαρμογή ατομικών παραγόντων διαφοροποίησης, όπως υποδηλώνει το γράμμα του άρθρου 15 στοιχείο γ) της ΟΑ. Συναφώς, μπορεί να θεωρείται ότι ορισμένα πρόσωπα έχουν περισσότερες πιθανότητες να αποτελέσουν θύματα αδιάκριτης άσκησης βίας λόγω των προσωπικών περιστάσεών τους.

Παράγοντες όπως η ηλικία, το φύλο, η κατάσταση της υγείας και η αναπηρία, η έλλειψη οικογενειακού δικτύου, η οικονομική κατάσταση, η γεωγραφική εγγύτητα σε περιοχές που αποτελούν στόχο των πράξεων βίας, μπορεί να αποτελούν συναφείς προσωπικές περιστάσεις οι οποίες πρέπει να λαμβάνονται υπόψη.

Ζωή ή σωματική ακεραιότητα

ζωή ή σωματική
ακεραιότητα

Όπως αποφάνθηκε το ΔΕΕ στην υπόθεση Elgafaji, το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 15 στοιχείο γ) της ΟΑ είναι πιο εκτεταμένο από εκείνο του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ και, επομένως, πρέπει να ερμηνεύεται αυτοτελώς, αλλά τηρουμένων δεόντως των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως αυτά διασφαλίζονται από την ΕΣΔΑ.

Η βλάβη της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας του αιτούντος / της αιτούσας δεν περιορίζεται στη σωματική βλάβη, αλλά μπορεί επίσης να περιλαμβάνει σοβαρή ψυχολογική βλάβη, όταν είναι σαφές ότι αυτή οφείλεται στη σύρραξη.

Σύνδεσμος («λόγω»)

σύνδεσμος
(λόγω αδιάκριτης
άσκησης βίας)

Η προϋπόθεση του συνδέσμου («λόγω») αναφέρεται στον αιτιώδη σύνδεσμο μεταξύ της αδιάκριτης άσκησης βίας και της βλάβης (σοβαρή απειλή κατά της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας αμάχου).

Η ερμηνεία της αιτιώδους συνάφειας («λόγω») δεν πρέπει να περιορίζεται στη βλάβη που προκαλείται άμεσα από την αδιάκριτη άσκηση βίας ή από πράξεις που προέρχονται από τους παράγοντες της σύρραξης.

Έως έναν ορισμένο βαθμό, μπορεί να περιλαμβάνει επίσης τις έμμεσες συνέπειες της αδιάκριτης άσκησης βίας σε καταστάσεις ένοπλης σύρραξης. Εφόσον υφίσταται αποδεδειγμένος σύνδεσμος με την αδιάκριτη άσκηση βίας, ορισμένες έμμεσες συνέπειες μπορούν επίσης να λαμβάνονται υπόψη στην αξιολόγηση, π.χ. ευρέως διαδεδομένη εγκληματική βία ως αποτέλεσμα της παντελούς κατάρρευσης της δημόσιας τάξης, καταστροφή αναγκαίων μέσων επιβίωσης, προβλήματα σχετικά με τον ανεφοδιασμό σε τρόφιμα και με τη δυνατότητα πρόσβασης σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.

Ανάγκες παροχής διεθνούς προστασίας οι οποίες ανακύπτουν επιτόπου [επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου]

Σύμβαση της Γενεύης	Οδηγία για την αναγνώριση	Εθνική νομοθεσία
Άρθρο 1Α παράγραφος 2	Άρθρο 5	

Η προϋπόθεση να βρίσκεται ο αιτών / η αιτούσα εκτός της χώρας καταγωγής του δεν σημαίνει ότι, προκειμένου να αναγνωριστεί ως πρόσφυγας ή να του/της χορηγηθεί επικουρική προστασία, ο αιτών / η αιτούσα πρέπει να έχει αναχωρήσει από τη χώρα καταγωγής του/της λόγω βάσιμου φόβου δίωξης ή πραγματικού κινδύνου σοβαρής βλάβης. Οι συναφείς περιστάσεις ενδέχεται να ανακύψουν αργότερα και η κατάσταση αυτή συνιστά επιτόπου ανάγκη παροχής διεθνούς προστασίας.

Καταστάσεις επιτόπου ανάγκης παροχής διεθνούς προστασίας:

<i>Ο βάσιμος φόβος δίωξης ή ο πραγματικός κίνδυνος σοβαρής βλάβης μπορεί να στηρίζεται σε γεγονότα τα οποία επήλθαν μετά την αναχώρηση του αιτούντος από τη χώρα καταγωγής του.</i>	Η διατύπωση αυτή αναφέρεται σε περιστάσεις εξωτερικές και ανεξάρτητες από τον αιτούντα / την αιτούσα, οι οποίες έχουν άμεσες συνέπειες στην κατάσταση του αιτούντος / της αιτούσας και δημιουργούν βάσιμο φόβο δίωξης ή πραγματικό κίνδυνο σοβαρής βλάβης. Τα συμβάντα αυτά μπορούν να αφορούν σημαντική αλλαγή των περιστάσεων στη χώρα καταγωγής, συμπεριλαμβανομένης της εντατικοποίησης προϋπαρχόντων παραγόντων μετά την αναχώρηση του αιτούντος / της αιτούσας από τη χώρα καταγωγής. Ωστόσο, δεν είναι απαραίτητη προϋπόθεση να λαμβάνουν χώρα τα εν λόγω συμβάντα στη χώρα καταγωγής. Πράξεις τρίτων μπορεί επίσης να έχουν αντίκτυπο στην ατομική κατάσταση του αιτούντος / της αιτούσας.
---	--

<i>Ο βάσιμος φόβος δίωξης ή ο πραγματικός κίνδυνος σοβαρής βλάβης μπορεί να στηρίζεται σε δραστηριότητες στις οποίες ο αιτών επιδόθηκε μετά την αναχώρησή του από τη χώρα καταγωγής, ιδίως εάν αποδεικνύεται ότι οι δραστηριότητες τις οποίες επικαλείται αποτελούν εκδήλωση και προέκταση πεποιθήσεων ή προσανατολισμών τις οποίες ο αιτών είχε ήδη στη χώρα καταγωγής.</i>	Κατά την εξέταση των επιτόπιων καταστάσεων που σχετίζονται με τις πράξεις του αιτούντος / της αιτούσας, ο χειριστής υπόθεσης πρέπει να αξιολογεί αν οι φορείς δίωξης είναι πιθανό να γνωρίζουν τις πεποιθήσεις ή τις δραστηριότητες του αιτούντος / της αιτούσας και να διάκινται αρνητικά απέναντι σε αυτές, ώστε ο αιτών / η αιτούσα να έχει βάσιμο φόβο δίωξης ή να αντιμετωπίζει πραγματικό κίνδυνο σοβαρής βλάβης. Η «εκδήλωση και προέκταση πεποιθήσεων ή προσανατολισμών τις οποίες ο αιτών / η αιτούσα ήδη είχε στη χώρα καταγωγής» δεν απαιτεί τα στοιχεία αυτά να είχαν εκφραστεί προηγουμένως στη χώρα καταγωγής. Ωστόσο, κάτι τέτοιο θα συνέβαλλε σαφώς στην τεκμηρίωση των πεποιθήσεων ή των προσανατολισμών που είχε προηγουμένως ο αιτών / η αιτούσα.
--	---

Με την επιφύλαξη των διατάξεων της Σύμβασης της Γενεύης, τα κράτη μέλη μπορούν να καθορίζουν ότι δεν αναγνωρίζεται καταρχήν καθεστώς πρόσφυγα στον αιτούντα / στην αιτούσα που υποβάλλει μεταγενέστερη αίτηση, εάν ο κίνδυνος δίωξης βασίζεται σε περιστάσεις που ο αιτών / η αιτούσα προκάλεσε εσκεμμένως μετά την αναχώρησή του από τη χώρα καταγωγής (άρθρο 5 παράγραφος 3 της ΟΑ). Στόχος της δυνατότητας θέσπισης τέτοιας εξαιρέσης είναι η αποφυγή καταχρήσεων του καθεστώτος διεθνούς προστασίας. Ωστόσο, θα πρέπει να επισημανθεί ότι η αξιολόγηση του κατά πόσον είναι βάσιμος ο φόβος του αιτούντος / της αιτούσας παραμένει πάντοτε μελλοντοστραφής και, σε όλες τις περιπτώσεις, θα πρέπει να τηρείται η αρχή της μη επαναπρώθησης.

Εθνική νομοθεσία και καθοδήγηση

--

Φορείς δίωξης ή σοβαρής βλάβης [επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου]

Σύμβαση της Γενεύης	Οδηγία για την αναγνώριση	Εθνική νομοθεσία
Άρθρο 1Α παράγραφος 2	Άρθρο 6	

Στους υπεύθυνους δίωξης ή σοβαρής βλάβης περιλαμβάνονται:

Το κράτος

- Η έννοια του κράτους θα πρέπει να ερμηνεύεται διασταλτικά. Περιλαμβάνει de jure και de facto όργανα και μπορεί να καλύπτει κάθε υπάλληλο που ασκεί κρατικά καθήκοντα, ανεξάρτητα από το κατά πόσον αυτά αφορούν τη δικαστική, την εκτελεστική ή τη νομοθετική εξουσία, και εργάζεται σε οποιαδήποτε βαθμίδα.
- Οι κρατικοί υπεύθυνοι δίωξης ή σοβαρής βλάβης μπορεί να περιλαμβάνουν επίσης: άτομα ή οντότητες που έχουν εξουσιοδότηση να ασκούν κρατική εξουσία· ιδιώτες ή ομάδες που ενεργούν υπό τον έλεγχο ή τις οδηγίες οργάνων ή οντοτήτων εξουσιοδοτημένων να ασκούν κρατική εξουσία, ή κρατικούς υπευθύνους που ενεργούν πέραν του πεδίου της νόμιμης εξουσίας τους.

Ομάδες ή οργανώσεις που ελέγχουν το κράτος ή σημαντικό μέρος του εδάφους του

- Όταν ελέγχουν το έδαφος του κράτους ή σημαντικό μέρος του, οι εν λόγω ομάδες ή οργανώσεις μπορεί να θεωρηθεί ότι λειτουργούν ως de facto κρατικοί υπεύθυνοι που ασκούν στοιχεία κρατικής εξουσίας απουσία de jure κρατικής εξουσίας.
- Η διαχωριστική γραμμή μεταξύ ομάδων ή οργάνωσεων που ελέγχουν το κράτος ή σημαντικό μέρος του εδάφους του και μη κρατικών υπευθύνων δεν είναι πάντοτε σαφής.

Μη κρατικοί υπεύθυνοι

- Η έννοια αυτή περιλαμβάνει όλους τους μη κρατικούς υπευθύνους, όπως φατρίες και φυλές, ομάδες ανταρτών, εγκληματίες, μέλη οικογενείας κ.λπ.

Οι φορείς δίωξης αποτελούν στοιχείο καίριας σημασίας στη διαδικασία καθορισμού του καθεστώτος. Η δίωξη ή η σοβαρή βλάβη πρέπει να προσλαμβάνει πάντοτε τη μορφή συμπεριφοράς συγκεκριμένου υπεύθυνου φορέα.

Προστασία στη χώρα καταγωγής [\[επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου\]](#)

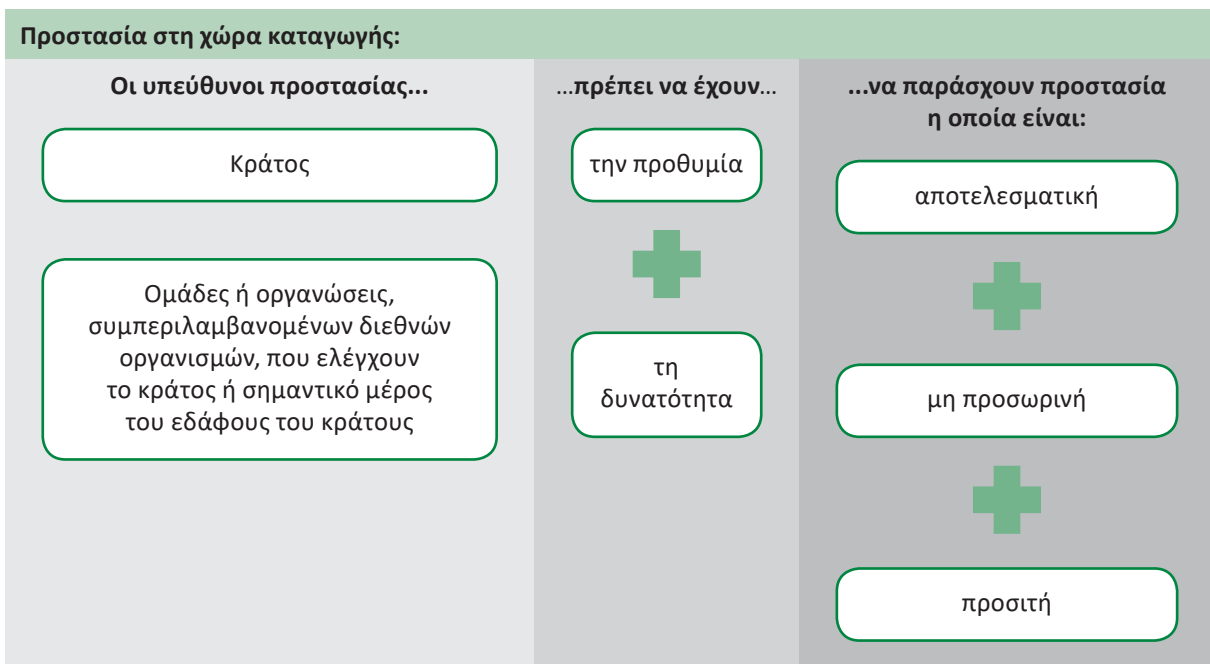
Σύμβαση της Γενεύης	Οδηγία για την αναγνώριση	Εθνική νομοθεσία
Άρθρο 1Α παράγραφος 2	Άρθρο 7	

Η διεθνής προστασία είναι δευτερεύουσα σε σύγκριση με τη διαθέσιμη προστασία στη χώρα καταγωγής. Για τον λόγο αυτόν, η αξιολόγηση της διαθεσιμότητας προστασίας στη χώρα καταγωγής συνιστά υποχρεωτικό βήμα στην ανάλυση της ανάγκης διεθνούς προστασίας, που πρέπει να εξετάζεται εάν ο χειριστής υπόθεσης διαπίστωσε προηγουμένως ότι υφίσταται πραγματικός κίνδυνος δίωξης ή σοβαρής βλάβης σε περίπτωση επιστροφής του αιτούντος / της αιτούσας στην περιοχή καταγωγής του/της εντός της χώρας καταγωγής.

Πρώτον, ο χειριστής υπόθεσης πρέπει να εξετάσει αν θα υφίσταται διαθέσιμη προστασία στην περιοχή καταγωγής εντός της χώρας καταγωγής. Εάν δεν υπάρχει διαθέσιμη τέτοια προστασία στον αιτούντα / στην αιτούσα, πρέπει να εξεταστεί η ύπαρξη διαφορετικής ασφαλούς περιοχής στην εν λόγω χώρα.

Η διαθεσιμότητα ή μη διαθεσιμότητα προστασίας δεν είναι αναγκαίο να συνδέεται με τους λόγους δίωξης. Η απλή παράλειψη και αδυναμία αποτελεσματικής προστασίας αποδεικνύει την έλλειψη προστασίας. Τα κίνητρα ή οι λόγοι εισαγωγής διακρίσεων των υπεύθυνων προστασίας δεν αποτελούν προαπαιτούμενο. Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι, σε περιπτώσεις στις οποίες η έλλειψη προστασίας είναι εσκεμμένη, το γεγονός αυτό μπορεί να ισοδυναμεί με δίωξη ή σοβαρή βλάβη.

Στον πίνακα που παρατίθεται κατωτέρω απεικονίζονται τα υποχρεωτικά στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγηση της διαθεσιμότητας προστασίας από δίωξη ή σοβαρή βλάβη:

Φορείς προστασίας [\[επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου\]](#)

Ο κατάλογος των φορέων προστασίας είναι **εξαντλητικός**:

- **Το κράτος**

Συνήθως, το κράτος είναι ο κύριος φορέας προστασίας. Το κράτος περιλαμβάνει κάθε όργανο που ασκεί νομοθετικές, εκτελεστικές, δικαστικές ή οποιοσδήποτε άλλες λειτουργίες και ενεργεί σε οποιοδήποτε επίπεδο, κεντρικό, ομοσπονδιακό, περιφερειακό, επαρχιακό ή τοπικό.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται επίσης να ανατίθενται κρατικές εξουσίες και σε ιδιωτικές οντότητες, οι οποίες καθίστανται έτσι υπεύθυνες για την παροχή προστασίας υπό τον έλεγχο του κράτους. Αυτό θα πρέπει να συμβαίνει βάσει μέτρου που θεσπίζεται από το κράτος.

Προκειμένου να θεωρηθεί φορέας προστασίας, το κράτος πρέπει να ελέγχει ολόκληρο το έδαφος της χώρας καταγωγής ή, τουλάχιστον, σημαντικό μέρος αυτού. Σε ορισμένες περιπτώσεις, το κράτος ως φορέας προστασίας μπορεί να λαμβάνει βοήθεια από ομάδες και οργανώσεις, συμπεριλαμβανομένων διεθνών οργανισμών, για την εκπλήρωση του προστατευτικού ρόλου του· ωστόσο, αυτό δεν θα πρέπει να θίγει τον έλεγχο του κράτους επί του εδάφους ή σημαντικού μέρους αυτού.

Κράτος: πρόθυμο

Το κράτος δεν είναι πρόθυμο να παρέχει προστασία, ιδίως όταν ενεργεί το ίδιο ως φορέας δίωξης ή σοβαρής βλάβης ή επιδεικνύει ανοχή σε τέτοιες πράξεις.

Στις περιπτώσεις που το κράτος ή τα όργανα του κράτους είναι οι φορείς της δίωξης ή της σοβαρής βλάβης, θα πρέπει να τεκμαίρεται ότι δεν παρέχεται ουσιαστική προστασία στον αιτούντα / στην αιτούσα. Ωστόσο, το τεκμήριο αυτό είναι μαχητό και θα μπορούσαν να εφαρμόζονται ορισμένες εξαιρέσεις (π.χ. όταν η απειλή προέρχεται από τοπική αρχή και η κεντρική αρχή είναι πρόθυμη και ικανή να προσφέρει προστασία).

Κράτος: ικανό

Η απλή προθυμία προστασίας δεν επαρκεί εάν λείπει η ικανότητα προστασίας.

Το κράτος δεν μπορεί να παρέχει προστασία εάν δεν διαθέτει την απαραίτητη εξουσία ή τους πόρους ώστε να την παρέχει.

Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να δίδεται ιδιαίτερη προσοχή σε περιπτώσεις όπου στη χώρα καταγωγής έχει σημειωθεί πρόσφατα εναλλαγή στην εξουσία ή αν η χώρα βρίσκεται σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης.

Πρέπει να πληρούνται αμφότερες οι προϋποθέσεις. Δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι παρέχεται προστασία στον αιτούντα / στην αιτούσα στην περίπτωση που το κράτος έχει την προθυμία αλλά όχι και τη δυνατότητα να παράσχει προστασία, ή έχει τη δυνατότητα αλλά όχι την προθυμία να παράσχει προστασία.

Η αδυναμία και/ή η απροθυμία του κράτους να παράσχει προστασία μπορεί να αφορά ειδικά τη μεμονωμένη περίπτωση του αιτούντος / της αιτούσας ή να είναι γενικότερης φύσης και να ισχύει επίσης για τον αιτούντα / την αιτούσα.

- **Ομάδες ή οργανώσεις, συμπεριλαμβανομένων διεθνών οργανισμών**

Ομάδες και οργανώσεις μπορούν να θεωρηθούν φορείς προστασίας υπό τον όρο ότι πληρούν σωρευτικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

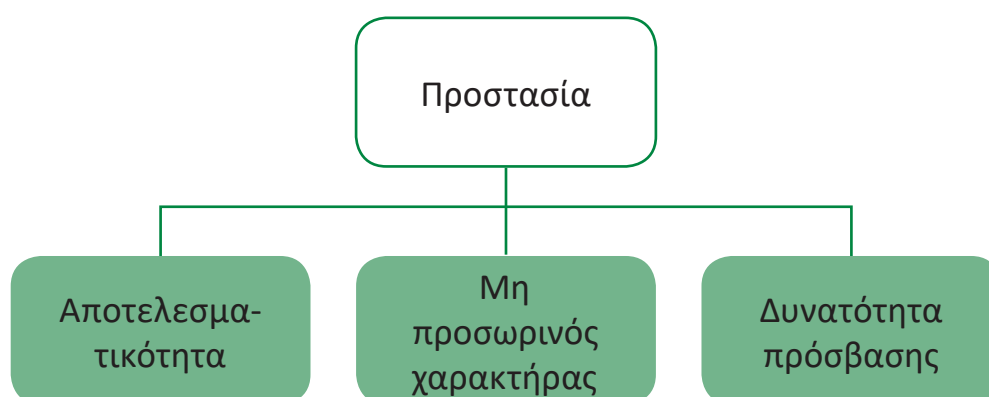
Προκειμένου να θεωρηθεί ότι ομάδες ή οργανώσεις ελέγχουν το έδαφος ενός κράτους, ή σημαντικό μέρος αυτού, θα πρέπει να διαπιστωθεί ότι ασκούν σχετικές κρατικές λειτουργίες. Αυτό θα πρέπει να εξετάζεται σε

συνδυασμό με την πραγματική δυνατότητά τους να παρέχουν προστασία, η οποία είναι αποτελεσματική και μη προσωρινού χαρακτήρα.

Η προθυμία και η δυνατότητα των ομάδων και των οργανώσεων να παράσχουν προστασία πρέπει να αξιολογείται σύμφωνα με τους ίδιους κανόνες που ισχύουν για την προστασία του κράτους.

Ποιότητα της προστασίας

Η προστασία στη χώρα καταγωγής πρέπει να πληροί σωρευτικά τρεις προϋποθέσεις:

► Αποτελεσματικότητα [επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου]

Η προστασία παρέχεται κατά κανόνα όταν οι φορείς προστασίας λαμβάνουν εύλογα μέτρα για να αποτρέψουν τη δίωξη ή την πρόκληση σοβαρής βλάβης, μεταξύ άλλων με τη λειτουργία αποτελεσματικού νομικού συστήματος για τον εντοπισμό, την ποινική δίωξη και τον κολασμό πράξεων που συνιστούν δίωξη ή σοβαρή βλάβη, και όταν ο αιτών / η αιτούσα έχει πρόσβαση στην προστασία αυτή.

Η αξιολόγηση του κατά πόσον ο φορέας προστασίας λαμβάνει «**εύλογα μέτρα**» αποτελεί πρακτικό ζήτημα και αφορά τα μέτρα τα οποία μπορούν εύλογα να αναμένονται για την αποτροπή της δίωξης ή της σοβαρής βλάβης για την οποία εκφράζει φόβο ο αιτών / η αιτούσα. Το τι χαρακτηρίζεται ως εύλογο μέτρο εξαρτάται επίσης από τη σοβαρότητα της βλάβης για την οποία εκφράζεται φόβος. Ορισμένα επίπεδα κακομεταχείρισης δεν μπορούν να αποκλειστούν ακόμη και αν λαμβάνονται εύλογα μέτρα για την αποτροπή της δίωξης ή της σοβαρής βλάβης.

Οι πράξεις δίωξης ή οι πράξεις που προκαλούν σοβαρή βλάβη εμπίπτουν συνήθως στο πεδίο του ποινικού δικαίου λόγω της υψηλής σοβαρότητάς τους. Ο απλός εντοπισμός, η ποινική δίωξη και ο κολασμός πράξεων που συνιστούν δίωξη ή σοβαρή βλάβη, μετά την τέλεσή τους, δεν πληροί την προϋπόθεση της αποτελεσματικότητας της προστασίας. Οι φορείς προστασίας πρέπει να λαμβάνουν εύλογα μέτρα για την αποτροπή των εν λόγω επιβλαβών πράξεων και για τη μείωση του κινδύνου να λάβουν χώρα τέτοιου είδους πράξεις.

Στοιχεία όπως οι επιδόσεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η διαφθορά, η επάρκεια πόρων, οι πρακτικές επιβολής του νόμου, η ανεξαρτησία του δικαστικού σώματος κ.λπ. μπορούν να λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγηση της δυνατότητας παροχής αποτελεσματικής προστασίας.

► Μη προσωρινός χαρακτήρας [επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου]

Δεδομένου ότι η εξέταση της ανάγκης διεθνούς προστασίας είναι μελλοντοστραφής, η αξιολόγηση του προσωρινού ή μη χαρακτήρα της προστασίας στη χώρα καταγωγής είναι ουσιώδους σημασίας.

Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να επιδεικνύεται όταν το στοιχείο αυτό αξιολογείται σε σχέση με την προστασία την οποία παρέχουν ομάδες ή οργανώσεις, συμπεριλαμβανομένων διεθνών οργανισμών, που ελέγχουν το κράτος ή σημαντικό μέρος του εδάφους του κράτους, δεδομένου ότι ο έλεγχός τους κατά κανόνα είναι προσωρινού χαρακτήρα.

► Δυνατότητα πρόσβασης [επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου]

Η πρόσβαση του αιτούντος / της αιτούσας σε προστασία στη χώρα καταγωγής πρέπει να αξιολογείται σε σχέση τόσο με νομικά όσο και με πρακτικά εμπόδια στην προστασία. Τέτοια εμπόδια μπορεί να σχετίζονται με την προσωπική κατάσταση του αιτούντος / της αιτούσας, με διακρίσεις, με πολιτισμικούς φραγμούς, με τη θέση του υπεύθυνου δίωξης ή σοβαρής βλάβης κ.λπ.

Όταν ο φορέας δίωξης ή σοβαρής βλάβης είναι το κράτος, τεκμαίρεται ότι δεν υφίσταται δυνατότητα πρόσβασης σε προστασία. Αυτό συνδέεται με την προϋπόθεση της προθυμίας του κράτους να παράσχει προστασία.

Προκειμένου να διαπιστωθεί ότι δεν υφίσταται δυνατότητα πρόσβασης σε προστασία, θα πρέπει να τεκμηριώνεται ότι:

- ο αιτών / η αιτούσα προσπάθησε ανεπιτυχώς να εξασφαλίσει την προστασία των αρμόδιων αρχών στη χώρα καταγωγής του/της, ή
- ο αιτών / η αιτούσα δεν θα είχε εξασφαλίσει προστασία εάν την είχε ζητήσει, όπως στην περίπτωση που γενικά δεν υφίσταται διαθέσιμη προστασία ή στην περίπτωση που το αίτημα ουσιαστικά δεν θα είχε νόημα ή θα ήταν ακόμη και επικίνδυνο.

Ωστόσο, η εξάντληση των εγχώριων μέσων προσφυγής στη χώρα καταγωγής δεν αποτελεί προϋπόθεση για τη διαπίστωση της έλλειψης πρόσβασης σε προστασία από δίωξη ή σοβαρή βλάβη. Πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος / της αιτούσας, ιδίως σε περίπτωση που αυτός/ αυτή υπέστη κακομεταχείριση από τον υπεύθυνο προστασίας ή σε περίπτωση προηγούμενης παράλειψης του υπεύθυνου προστασίας να παράσχει στον αιτούντα / στην αιτούσα προστασία από δίωξη ή σοβαρή βλάβη.

Εναλλακτική δυνατότητα εγχώριας προστασίας [επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου]

Σύμβαση της Γενεύης	Οδηγία για την αναγνώριση	Εθνική νομοθεσία
Άρθρο 1Α παράγραφος 2	Άρθρο 8	

Εάν δεν υπάρχει διαθέσιμη προστασία στην περιοχή καταγωγής εντός της χώρας καταγωγής, πρέπει να εξετάζεται η ύπαρξη άλλου ασφαλούς τμήματος στην εν λόγω χώρα.

Ως εκ τούτου, ο χειριστής υπόθεσης μπορεί να κρίνει ότι ο αιτών / η αιτούσα δεν χρήζει διεθνούς προστασίας, εάν σε κάποιο τμήμα της χώρας καταγωγής ο αιτών / η αιτούσα δεν έχει βάσιμο φόβο ότι θα υποστεί δίωξη και δεν διατρέχει πραγματικό κίνδυνο σοβαρής βλάβης ή έχει πρόσβαση σε προστασία από δίωξη και σοβαρή βλάβη.

Ο χειριστής υπόθεσης οφείλει να αποδεικνύει ότι υπάρχει διαθέσιμη εγχώρια προστασία στη συγκεκριμένη περιοχή της χώρας καταγωγής. Η περιοχή αυτή πρέπει να προσδιορίζεται από τον χειριστή υπόθεσης.

Προκειμένου να διαπιστωθεί ότι διατίθεται εγχώρια προστασία σε **συγκεκριμένο τμήμα** της χώρας καταγωγής του αιτούντος / της αιτούσας, πρέπει να πληρούνται τρία σωρευτικά κριτήρια:

Το συγκεκριμένο τμήμα της χώρας να είναι **ασφαλές** για τον αιτούντα / την αιτούσα.

Ο αιτών / η αιτούσα να έχει **πρόσβαση** στο συγκεκριμένο τμήμα της χώρας.

Ο αιτών να μπορεί **λογικά να αναμένεται ότι θα εγκατασταθεί** εκεί.

Δεν απαιτείται να έχει εξαντλήσει ο αιτών / η αιτούσα τις δυνατότητες εξασφάλισης προστασίας σε άλλο τμήμα της χώρας καταγωγής προτού υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας. Η αξιολόγηση επικεντρώνεται στη διαθεσιμότητα τέτοιας εναλλακτικής δυνατότητας κατά τον χρόνο λήψης της απόφασης.

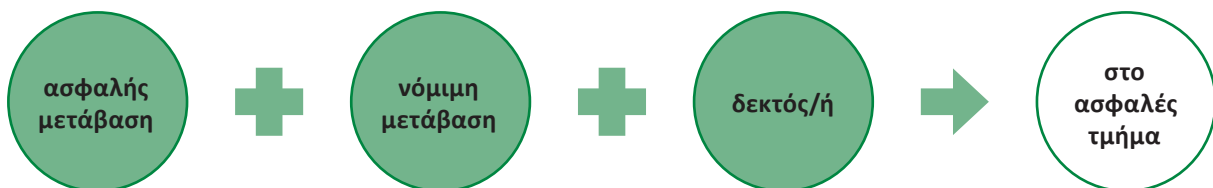
► Ασφάλεια σε τμήμα της χώρας καταγωγής [επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου]

Μια περιοχή είναι ασφαλής για τον αιτούντα / την αιτούσα είτε επειδή αυτός/αυτή δεν έχει εκεί βάσιμο φόβο δίωξης ή σοβαρής βλάβης είτε επειδή στο συγκεκριμένο τμήμα της χώρας αυτός/αυτή έχει πρόσβαση σε προστασία από δίωξη ή σοβαρή βλάβη.

<p>Απουσία φορέων δίωξης ή σοβαρής βλάβης</p>	<ul style="list-style-type: none"> απουσία της αρχικής δίωξης ή σοβαρής βλάβης που έχει την προέλευσή της στην περιοχή του αιτούντος / της αιτούσας: συναφώς, πρέπει να εξετάζεται η ακτίνα δράσης του υπεύθυνου δίωξης ή σοβαρής βλάβης, <p style="text-align: center;">και</p> <ul style="list-style-type: none"> απουσία νέων μορφών δίωξης ή σοβαρής βλάβης. <p>Εάν το κράτος είναι ο φορέας δίωξης ή σοβαρής βλάβης, κατά κανόνα δεν θα υπάρχει ασφαλής περιοχή στη χώρα καταγωγής, καθώς συνήθως το κράτος έχει αρμοδιότητα στο σύνολο του εδάφους του.</p>
<p>ή</p>	
<p>Διαθεσιμότητα προστασίας από δίωξη ή σοβαρή βλάβη</p>	<p>Η προστασία στην υπό εξέταση περιοχή πρέπει να πληροί τα ίδια υποχρεωτικά στοιχεία με εκείνα που απαιτούνται για την προστασία από δίωξη ή σοβαρή βλάβη στην περιοχή καταγωγής εντός της χώρας καταγωγής (βλέπε υποενότητα «Ποιότητα της προστασίας»).</p> <p>Εάν το κράτος είναι ο φορέας δίωξης ή σοβαρής βλάβης, τεκμαίρεται ότι δεν υφίσταται διαθέσιμη αποτελεσματική προστασία για τον αιτούντα / την αιτούσα, καθώς συνήθως το κράτος έχει αρμοδιότητα στο σύνολο του εδάφους του.</p> <p>Εάν το κράτος επιτρέπει ή ανέχεται τη δίωξη ή τη σοβαρή βλάβη που προκαλείται από μη κρατικούς φορείς, πρέπει να διερευνάται η επιρροή των μη κρατικών φορέων στην υπό εξέταση περιοχή ως προς την ύπαρξη εναλλακτικής δυνατότητας εγχώριας προστασίας.</p>

► Πρόσβαση σε τμήμα της χώρας καταγωγής [επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου]

Προκειμένου να θεωρηθεί ότι υφίσταται διαθέσιμη εναλλακτική δυνατότητα εγχώριας προστασίας στη χώρα καταγωγής του αιτούντος / της αιτούσας, δεν αρκεί να προσδιορίσει ο χειριστής υπόθεσης κάποιο ασφαλές τμήμα στη χώρα. Ο αιτών / η αιτούσα πρέπει να είναι σε θέση να ταξιδέψει με ασφάλεια και νόμιμα στο συγκεκριμένο τμήμα της χώρας, καθώς και να γίνει δεκτός/-ή σε αυτό.

- **Ασφαλής μετάβαση** — υπάρχει ασφαλής διαδρομή, την οποία ο αιτών / η αιτούσα μπορεί να ακολουθήσει πρακτικά χωρίς αδικαιολόγητες δυσκολίες, ώστε να μπορέσει να έχει πρόσβαση στην ασφαλή περιοχή στη χώρα καταγωγής χωρίς να διατρέξει σοβαρούς κινδύνους.
- **Νόμιμη μετάβαση** — δεν υφίστανται νομικά εμπόδια τα οποία εμποδίζουν τον αιτούντα / την αιτούσα να ταξιδέψει στην ασφαλή περιοχή.
- Ειδικότερα, εάν ο αιτών / η αιτούσα πρέπει να διέλθει από τρίτη χώρα για να έχει πρόσβαση στην ασφαλή περιοχή, πρέπει να έχει νόμιμα τη δυνατότητα να πράξει κάτι τέτοιο.
- **Δεκτός/-ή** — ο φορέας / οι φορείς που ελέγχουν την ασφαλή περιοχή επιτρέπουν στον αιτούντα / στην αιτούσα την πρόσβαση σε αυτήν.

► **Εύλογη προσδοκία εγκατάστασης του αιτούντος / της αιτούσας σε τμήμα της χώρας καταγωγής [επιστροφή στον κατάλογο ελέγχου]**

Το κριτήριο της εύλογης προσδοκίας στηρίζεται σε μια **προσέγγιση βάσει δικαιωμάτων**. Ειδικότερα, θα πρέπει να διασφαλίζεται η κάλυψη βασικών αναγκών, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, της τροφής, της στέγασης και της υγιεινής. Επιπλέον, πρέπει να λαμβάνεται δεόντως υπόψη η δυνατότητα του προσώπου να εξασφαλίσει τη συντήρησή του και τη συντήρηση της οικογένειάς του, βασική ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και εκπαίδευση για τα παιδιά.

Στην αξιολόγηση του κατά πόσον αναμένεται εύλογα να εγκατασταθεί ο αιτών / η αιτούσα στο συγκεκριμένο τμήμα της χώρας θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ατομικές περιστάσεις του αιτούντος / της αιτούσας, όπως η ηλικία, το φύλο, η κατάσταση της υγείας, το κοινωνικό και μορφωτικό επίπεδο, οι οικογενειακοί και κοινωνικοί δεσμοί, η γλώσσα, η ταυτότητα φύλου και ο γενετήσιος προσανατολισμός κ.λπ.

Εθνικά έγγραφα καθοδήγησης:

Απροθυμία του προσώπου να τεθεί υπό την προστασία της χώρας καταγωγής του

Εάν υπάρχει διαθέσιμη προστασία στη χώρα καταγωγής, ενδέχεται να υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες ο αιτών / η αιτούσα δεν επιθυμεί να τεθεί υπό την προστασία αυτή για βάσιμους λόγους.

Η απροθυμία του αιτούντος / της αιτούσας να τεθεί υπό την προστασία της χώρας καταγωγής (συμπεριλαμβανομένης της διαθέσιμης προστασίας σε άλλο ασφαλές τμήμα της χώρας καταγωγής) πρέπει να συνδέεται με τον φόβο να υποστεί δίωξη ή τον κίνδυνο σοβαρής βλάβης.

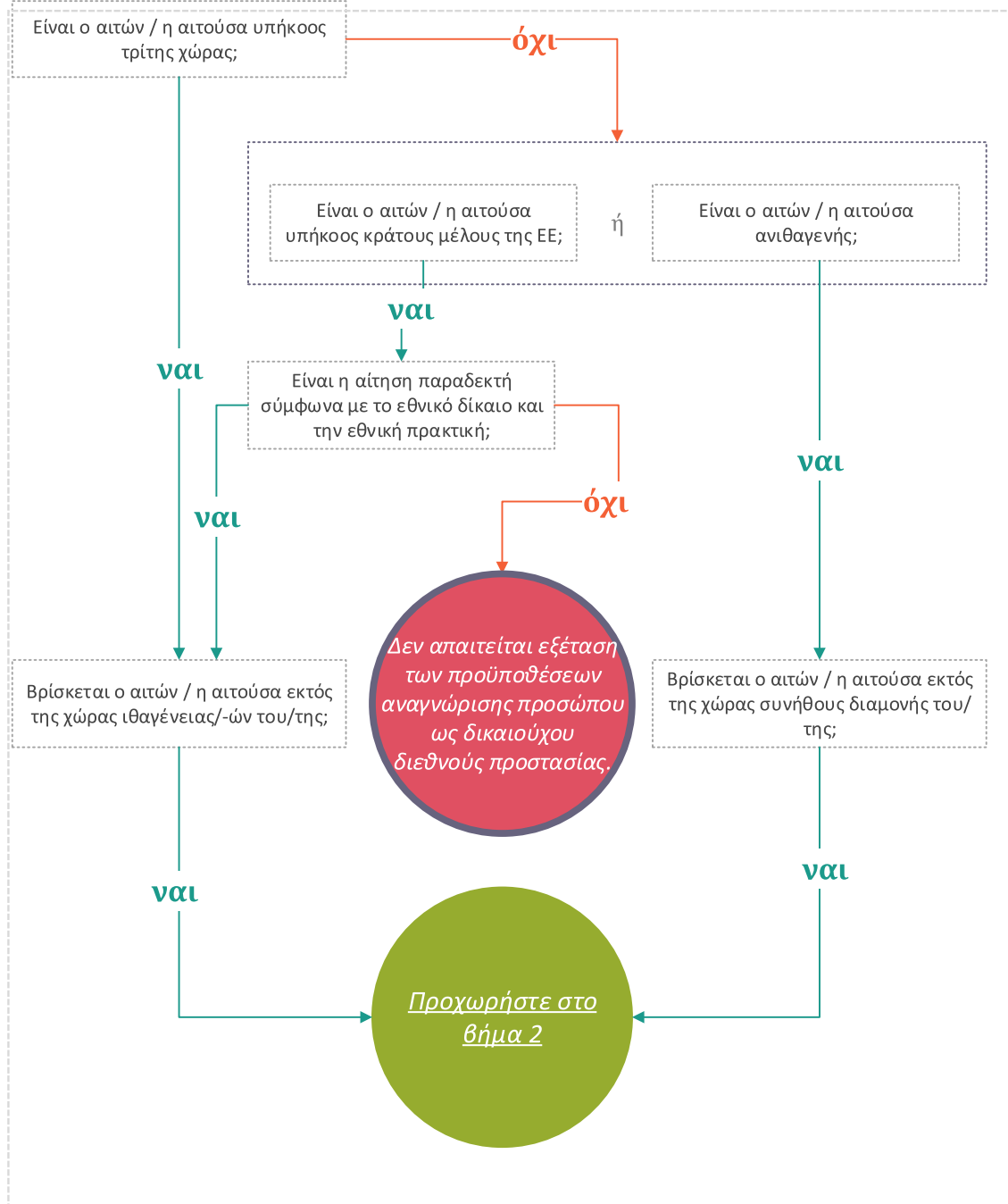
Εμπειρίες τραυματικών γεγονότων και οι μακροχρόνιες συνέπειές τους μπορεί να αποτελούν βάσιμους λόγους για την απροθυμία του αιτούντος / της αιτούσας να τεθεί υπό την προστασία της χώρας καταγωγής.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΡΟΗΣ

- ▶ *Οπτικός οδηγός, βήμα προς βήμα, για τον χειριστή υπόθεσης κατά την εξέταση της ατομικής αίτησης διεθνούς προστασίας*

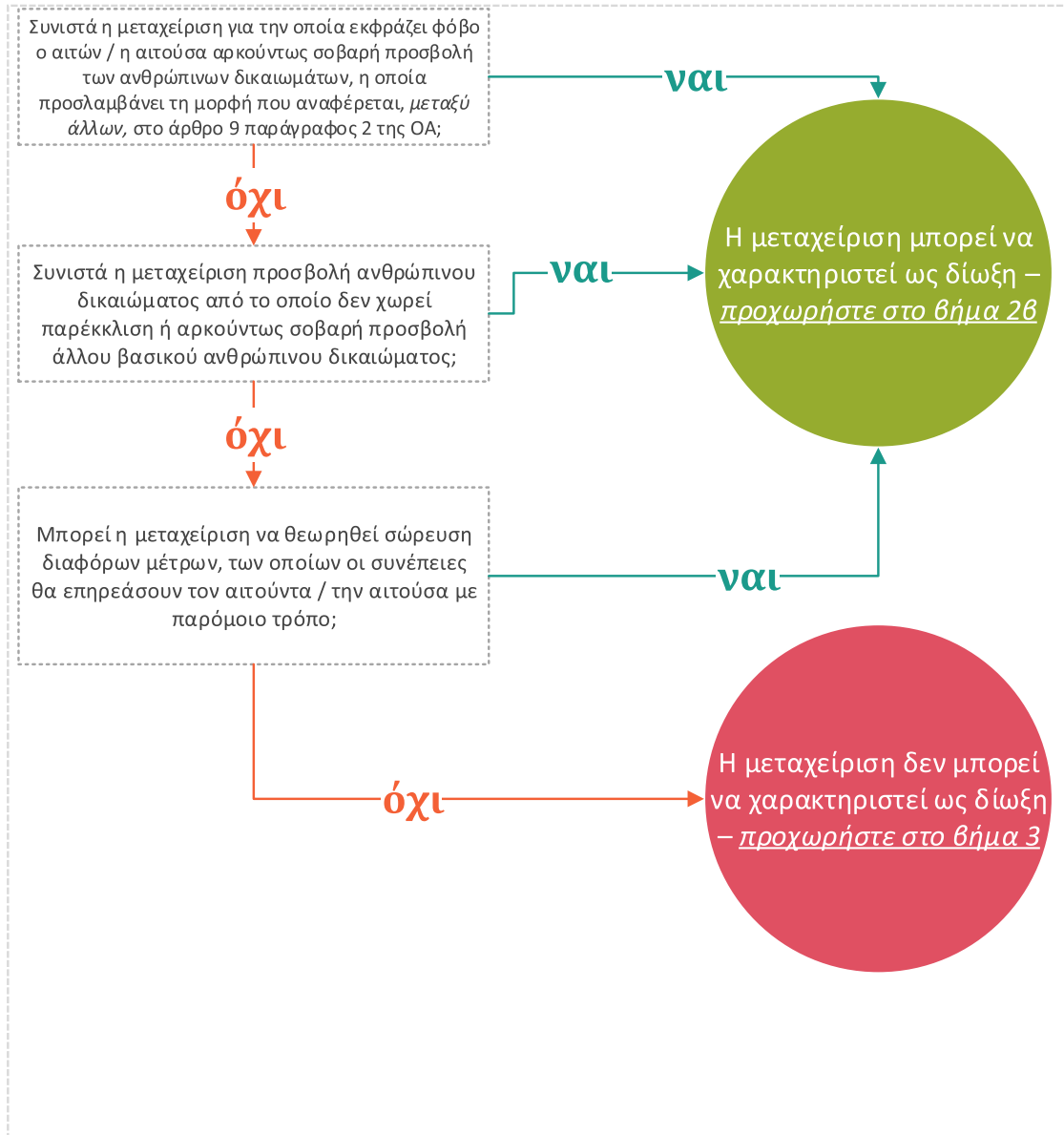
1

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις: προσωπικό και εδαφικό πεδίο εφαρμογής

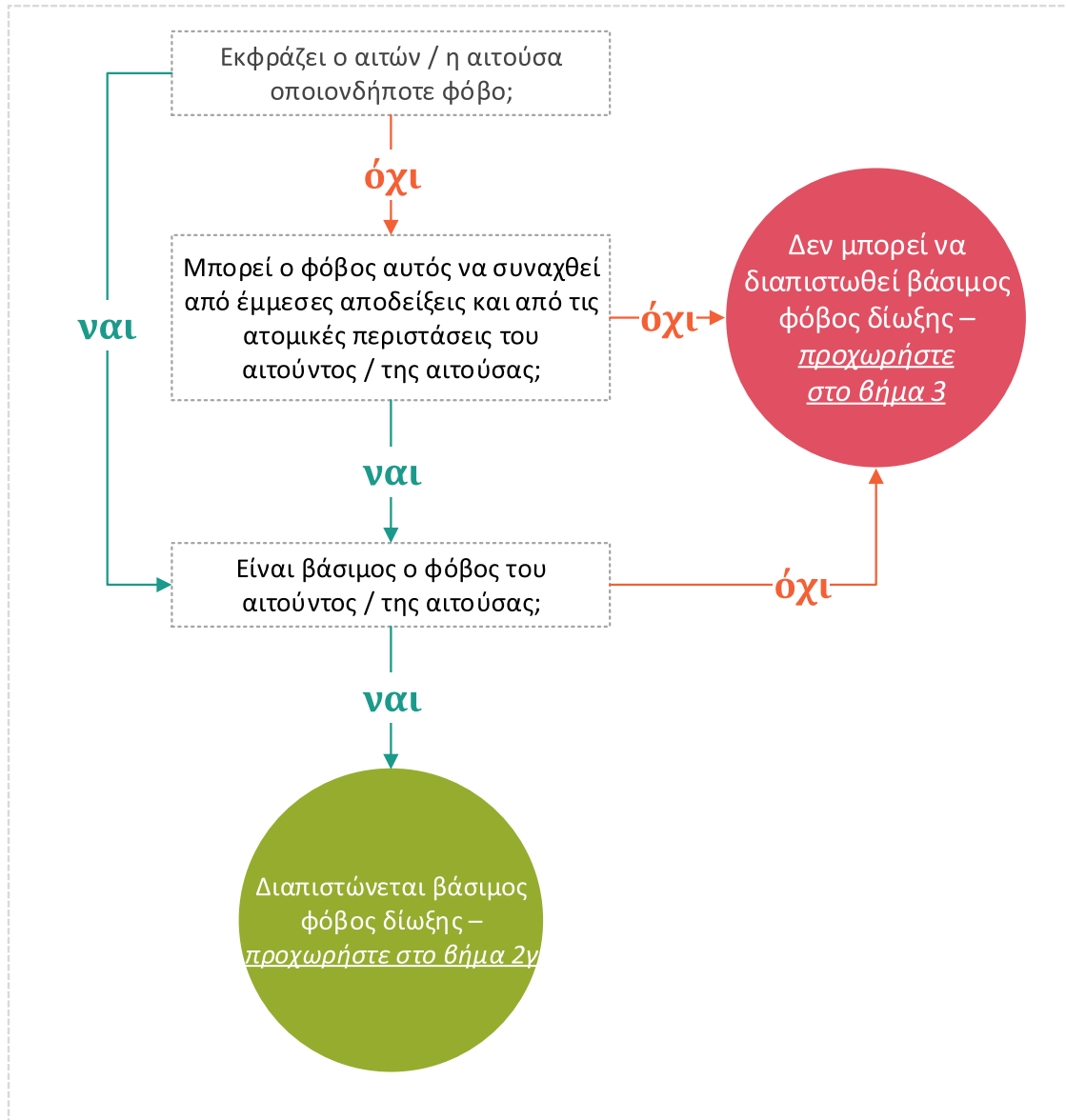
2α

Δίωξη

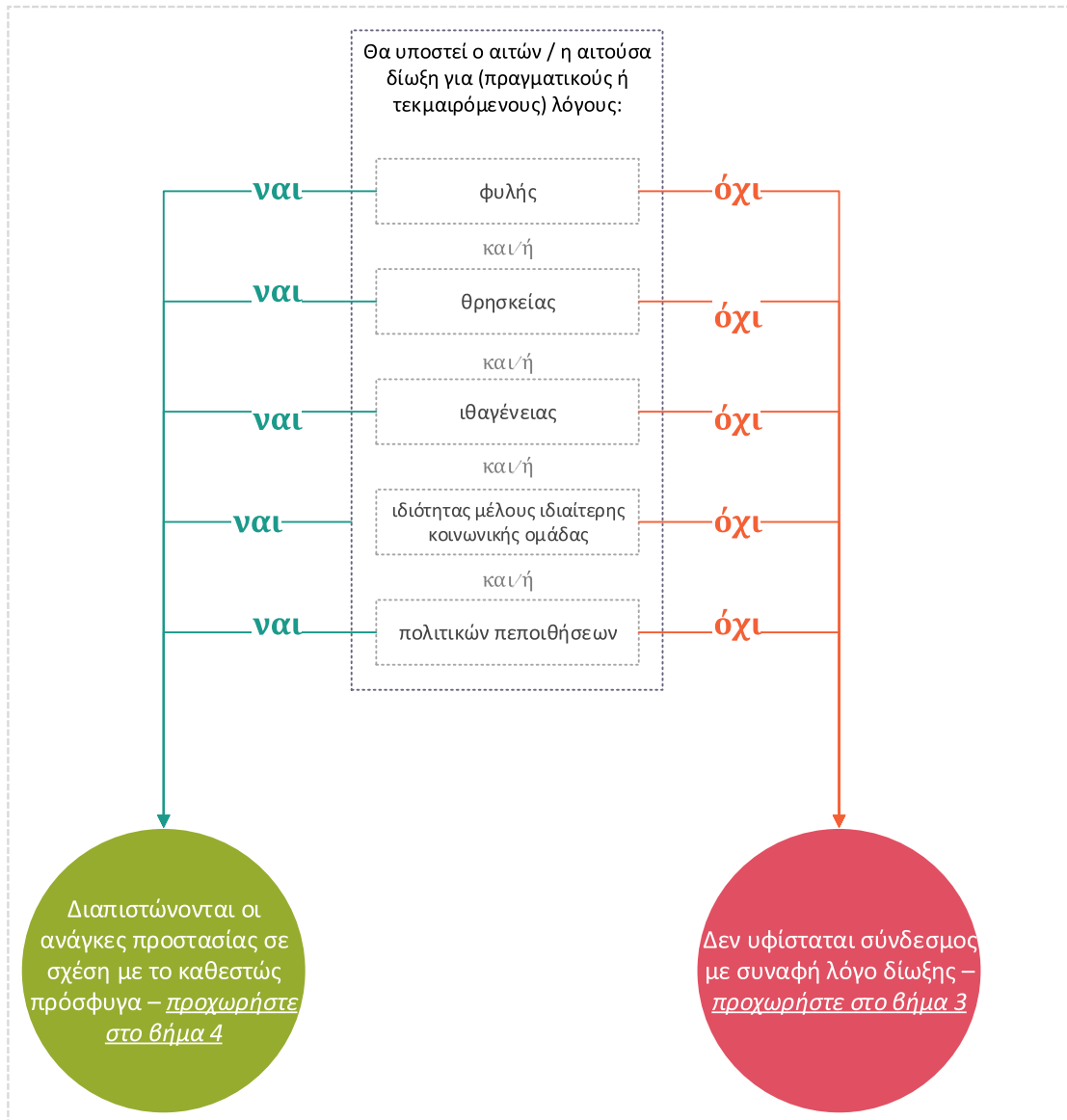
2β

Βάσιμος φόβος

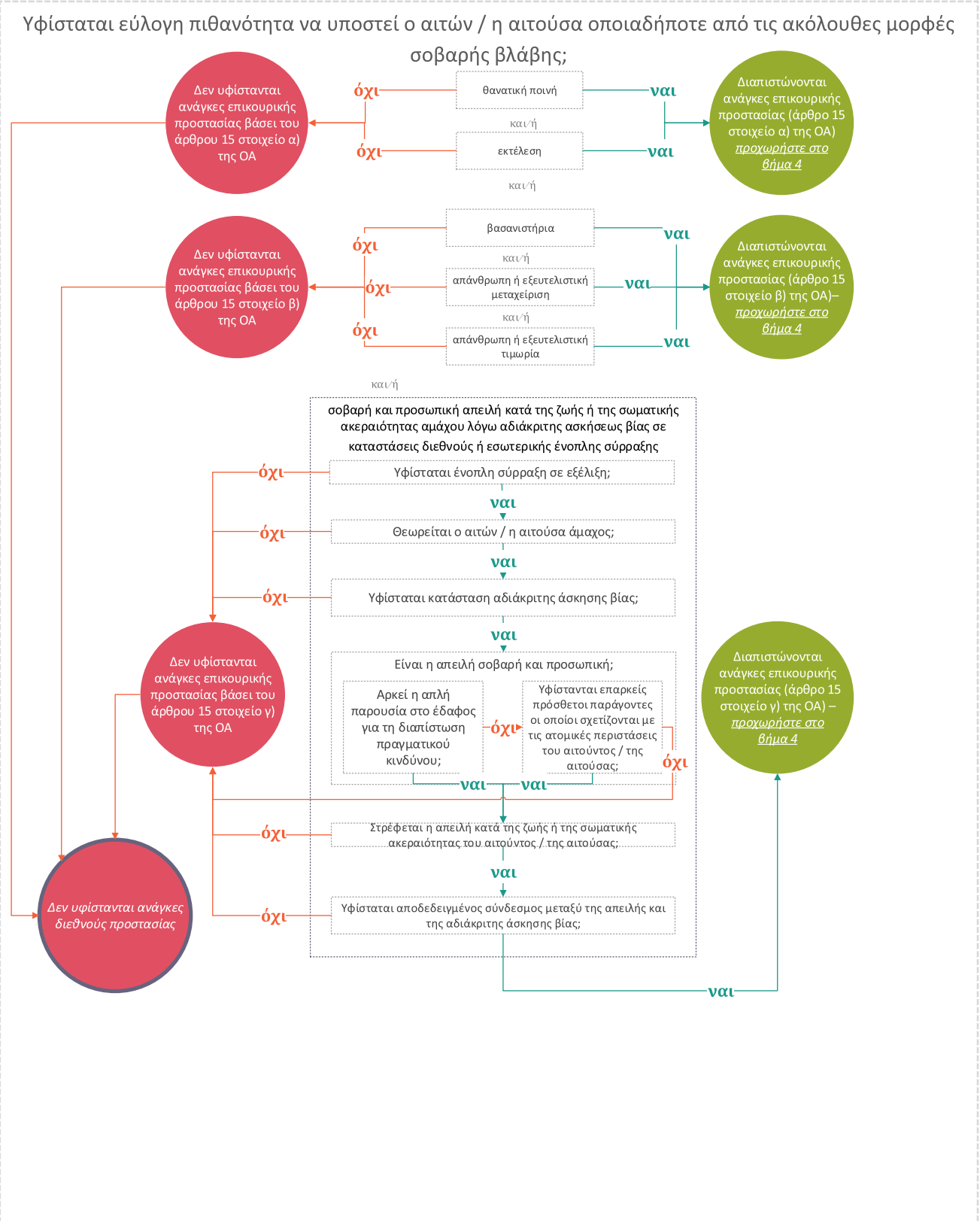
2γ

Λόγοι δίωξης

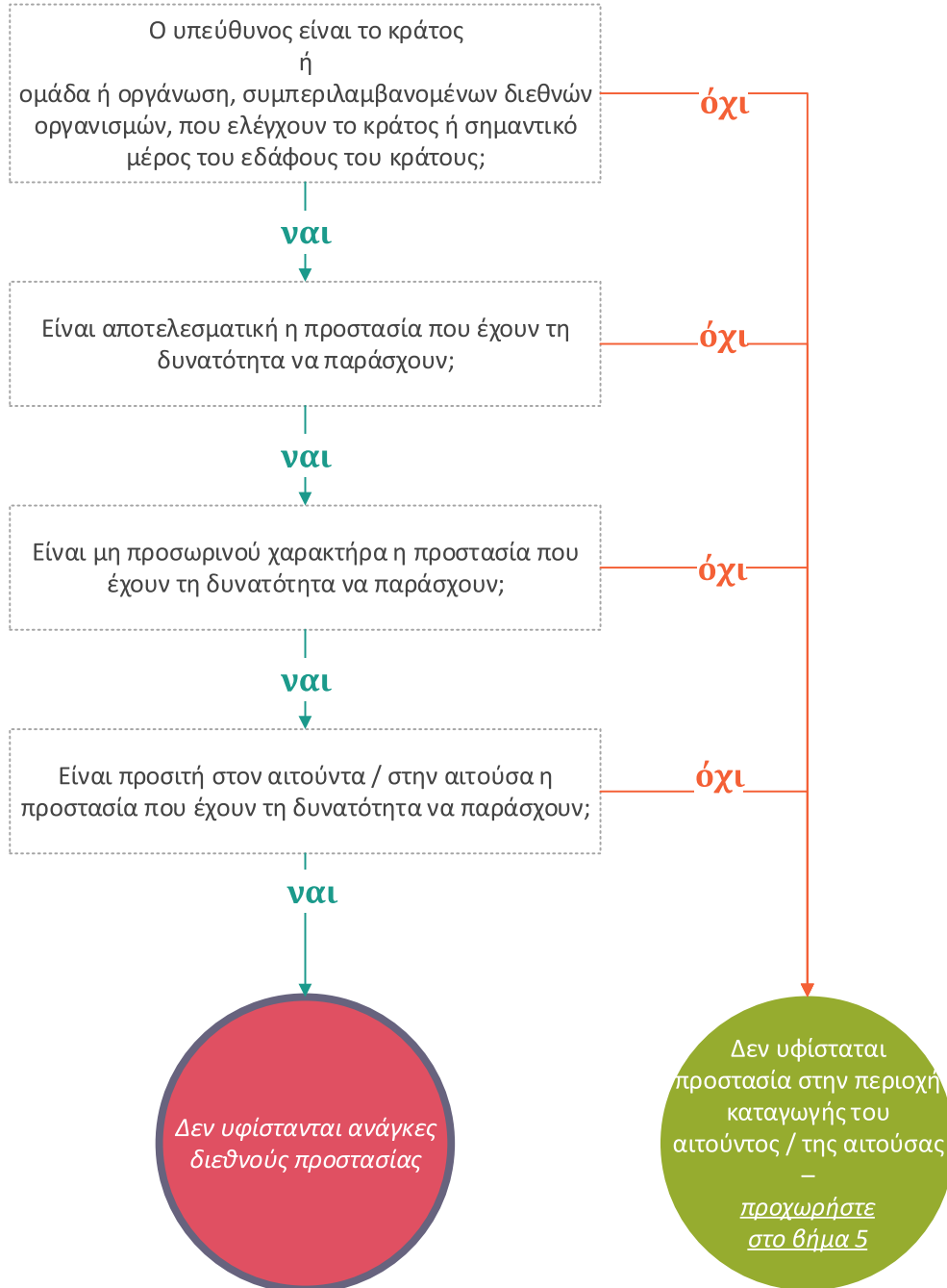
3

Επικουρική προστασία

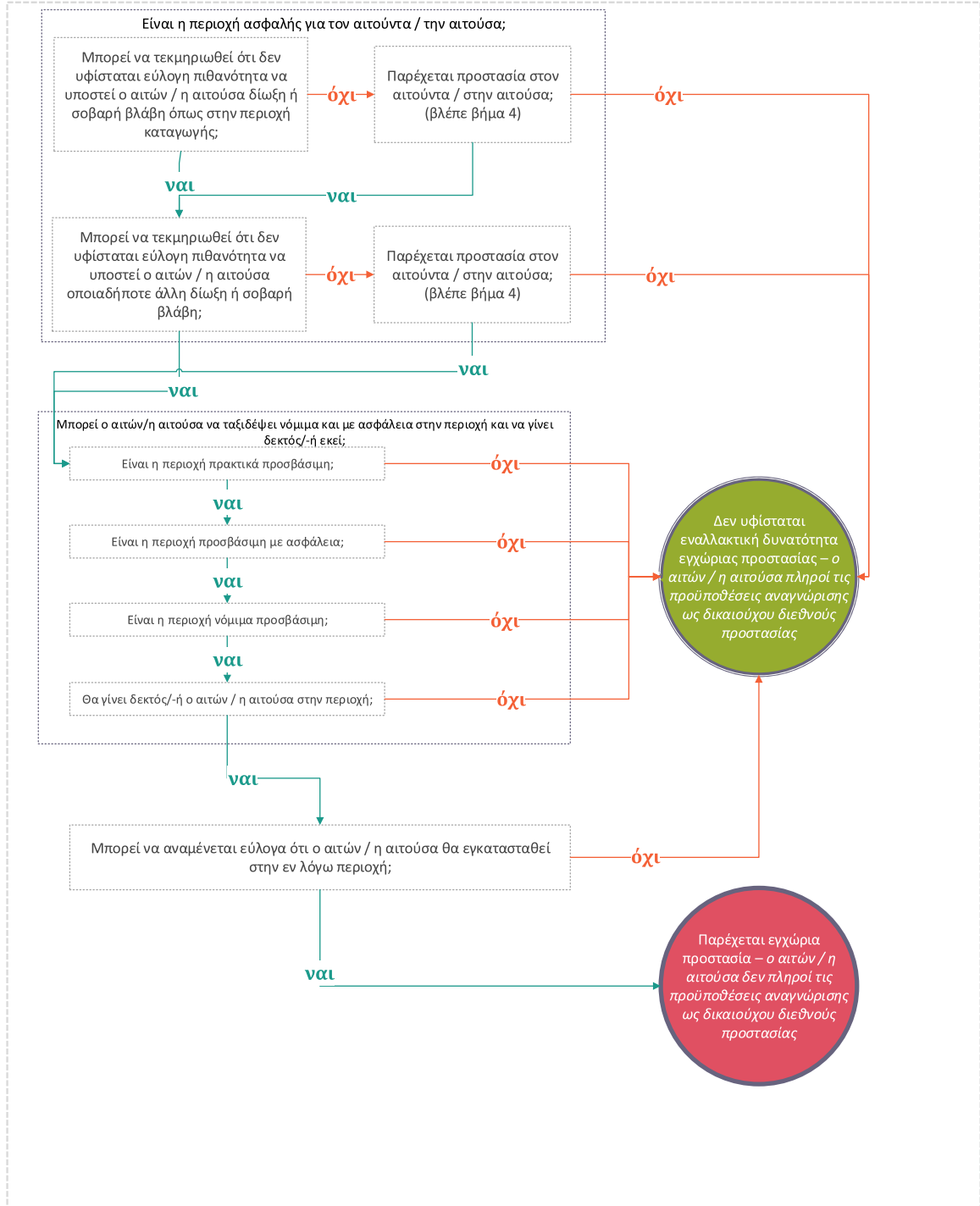
4

Προστασία στη χώρα καταγωγής

5

Εναλλακτική δυνατότητα εγχώριας προστασίας

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

- ▶ *Παραπομπές σε νομοθεσία, συναφή νομολογία και συμπληρωματικές πηγές*
- ▶ *Χρησιμοποιήστε τα κενά πεδία προς συμπλήρωση για να προσθέσετε παραπομπές σε εθνική νομοθεσία και νομολογία*

Χρήσιμοι σύνδεσμοι

- ✓ **ΟΔΑ** — Οδηγία 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας
- ✓ **ΔΕΕ** — Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- ✓ **ΕΣΔΑ** — Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
- ✓ **ΕΔΔΑ** — Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
- ✓ **Σύμβαση της Γενεύης** — Σύμβαση της Γενεύης του 1951 και Πρωτόκολλο του 1967 για το καθεστώς των προσφύγων
- ✓ **ΔΔ** — Διεθνές Δικαστήριο
- ✓ **ΟΑ** — Οδηγία 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας

Άλλες πηγές

Το Εγχειρίδιο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για τις διαδικασίες και τα κριτήρια καθορισμού του καθεστώτος των προσφύγων σύμφωνα με τη Σύμβαση του 1951 και το Πρωτόκολλο του 1967 για το καθεστώς των προσφύγων, άλλα έγγραφα καθοδήγησης, έγγραφα πολιτικής και συμπεράσματα της εκτελεστικής επιτροπής και της μόνιμης επιτροπής της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες είναι διαθέσιμα [εδώ](#).

Παραπομπές σε νομοθετικές πράξεις και σχετική νομολογία

Η παρούσα επισκόπηση παραπομπών σε νομοθετικές πράξεις και νομολογία δεν αποτελεί εξαντλητικό κατάλογο αναφοράς. Σκοπός της είναι η παροχή πρακτικών οδηγιών προς τον χειριστή της υπόθεσης μέσω παραπομπών σε ορισμένες από τις συναφέστερες διατάξεις και περιπτώσεις της νομολογίας.

Οι παραπομπές που παρατίθενται κατωτέρω είναι οργανωμένες ανά θέμα. Όπου είναι εφικτό, η νομολογία και οι πρόσθετες νομοθετικές πράξεις συνοδεύονται από υπερσυνδέσμους για διευκόλυνση της παραπομπής.

Γενικές αρχές

Παραπομπές σε νομοθετικές πράξεις	Νομολογία
Άρθρο 1Α παράγραφος 2 της Σύμβασης της Γενεύης	✓ ΔΕΕ , H.N. κατά Minister for Justice, Equality and Law Reform, Ireland, Attorney General, υπόθεση C-604/12, απόφαση της 8ης Μαΐου 2014, ECLI:EU:C:2014:302, σκέψη 35. (υπεροχή του καθεστώτος πρόσφυγα)
Άρθρο 2 στοιχεία δ), στ) της ΟΑ	✓ ΔΕΕ , M. κατά Minister for Justice, Equality and Law Reform, Ιρλανδίας, Attorney General, υπόθεση C-277/11, απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2012, ECLI:EU:C:2012:744, σκέψη 64. (στάδια της διαδικασίας λήψης αποφάσεων)
Άρθρο 4 παράγραφος 3 της ΟΑ	
Εθνική νομοθεσία	Εθνική νομολογία

Προσωπικό και εδαφικό πεδίο εφαρμογής

Παραπομπές σε νομοθετικές πράξεις	Νομολογία
<p>Πρωτόκολλο του 1967 στη Σύμβαση της Γενεύης για το καθεστώς των προσφύγων</p> <p>Άρθρο 2 στοιχεία δ), στ) της ΟΑ</p> <p>Σύμβαση για το καθεστώς των ανιθαγενών, 360 UNTS 117, 28 Σεπτεμβρίου 1954</p> <p>Πρωτόκολλο (αριθ. 24) για το άσυλο των υπηκόων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης</p>	<p>✓ ΔΔ, Υπόθεση Nottebohm (Λιχτενστάιν κατά Γουατεμάλας), απόφαση της 6ης Απριλίου 1955, δεύτερη φάση, Συλλογή ΔΔ 1955, σ. 23-24. <i>(απόδοση ιθαγένειας)</i></p> <p>✓ ΔΕΕ, X και X κατά État belge, υπόθεση C-638/16 PPU, απόφαση της 7ης Μαρτίου 2017, ECLI:EU:C:2017:173, σκέψεις 49 και 51. <i>(εδαφικό πεδίο εφαρμογής της ΟΑ)</i></p>
Εθνική νομοθεσία	Εθνική νομολογία

Καθεστώς πρόσφυγα: βάσιμος φόβος δίωξης

Παραπομπές σε νομοθετικές πράξεις	Νομολογία
<p>Άρθρο 1Α παράγραφος 2 της Σύμβασης της Γενεύης</p> <p>Άρθρο 9 της ΟΑ</p> <p>Άρθρο 4 παράγραφος 4 της ΟΑ</p> <p>Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, Γενική Συνέλευση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, απόφαση 217 (III), 10 Δεκεμβρίου 1948</p> <p>Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα (ICCPR), 999 UNTS 171, 16 Δεκεμβρίου 1966</p> <p>Διεθνής Σύμβαση για την κατάργηση πάσης μορφής φυλετικών διακρίσεων, 660 UNTS 195, 7 Μαρτίου 1966</p> <p>Σύμβαση για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών, 1249 UNTS 13, 18 Δεκεμβρίου 1979</p> <p>Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού, 1577 UNTS 3, 20 Νοεμβρίου 1989</p>	<p>✓ ΔΕΕ, Andre Lawrence Shepherd κατά Bundesrepublik Deutschland, υπόθεση C-472/13, απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2015, ECLI:EU:C:2015:117, σκέψεις 25-26 <i>(ατομική αξιολόγηση δίωξης)</i>· σκέψεις 46, 49 και 52-56. <i>(λιποταξία)</i></p> <p>✓ ΔΕΕ, Bundesrepublik Deutschland κατά Y και Z, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-71/11 και C-99/11, απόφαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2012, τμήμα μείζονος συνθέσεως, ECLI:EU:C:2012:518, σκέψη 57, σκέψεις 60-67 <i>(σοβαρότητα παρέμβασης στο δικαίωμα θρησκευτικής ελευθερίας)</i>, σκέψη 72 <i>(επαρκής σοβαρότητα ώστε να μπορεί να χαρακτηριστεί ως δίωξη)</i>, σκέψεις 78-80. <i>(βάσιμος)</i></p> <p>✓ ΔΕΕ, Minister voor Immigratie en Asiel κατά X και Y και Z κατά Minister voor Immigratie en Asiel, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-199/12 έως C-201/12, απόφαση της 7ης Νοεμβρίου 2013, ECLI:EU:C:2013:720, σκέψεις 53-61· <i>(επαρκής σοβαρότητα ώστε να μπορεί να χαρακτηριστεί ως δίωξη, ποινικοποίηση ομοφυλοφιλικών πράξεων)</i>· σκέψεις 63-64 <i>(προηγούμενη δίωξη)</i> σκέψεις 73-76. <i>(βάσιμος)</i></p>

Παραπομπές σε νομοθετικές πράξεις	Νομολογία
<p>Προαιρετικό Πρωτόκολλο της Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού, σε σχέση με την ανάμειξη παιδιών σε ένοπλη σύρραξη, 25 Μαΐου 2000</p> <p>Προαιρετικό Πρωτόκολλο στη Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού, σχετικά με την εμπορία παιδιών, την παιδική πορνεία και την παιδική πορνογραφία, 25 Μαΐου 2000</p> <p>Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες, 2515 UNTS 3, 13 Δεκεμβρίου 2006</p> <p>Διεθνές Σύμφωνο για τα οικονομικά, κοινωνικά και μορφωτικά δικαιώματα του 1966 (ICESCR), 993 UNTS 3, 16 Δεκεμβρίου 1966</p> <p>Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης του 1961, ETS αριθ. 35, 18 Οκτωβρίου 1961, και Αναθεωρημένος Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης, ETS αριθ. 163, 3 Μαΐου 1996</p>	
Εθνική νομοθεσία	Εθνική νομολογία

Λόγοι δίωξης: φυλή

Παραπομπές σε νομοθετικές πράξεις	Νομολογία
<p>Άρθρο 1Α παράγραφος 2 της Σύμβασης της Γενεύης</p> <p>Άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχείο α) της ΟΑ</p> <p>Διεθνής Σύμβαση για την κατάργηση πάσης μορφής φυλετικών διακρίσεων, 660 UNTS 195, 7 Μαρτίου 1966</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ΕΔΔΑ, Khamrakulon κατά Ρωσίας, προσφυγή αριθ. 68894/13, απόφαση της 16ης Απριλίου 2015, σκέψεις 66 και 67. <i>(δίωξη λόγω εθνοτικής καταγωγής)</i> ✓ ΕΔΔΑ, A.A. κατά Γαλλίας, προσφυγή αριθ. 18039/11, απόφαση της 15ης Απριλίου 2015, σκέψη 58. <i>(δίωξη λόγω εθνοτικής καταγωγής)</i> ✓ ΕΔΔΑ, A.F. κατά Γαλλίας, προσφυγή αριθ. 80086/13, απόφαση της 15ης Απριλίου 2015, σκέψεις 50-52. <i>(δίωξη λόγω εθνοτικής καταγωγής)</i> ✓ ΕΔΔΑ, S.H. κατά Ηνωμένου Βασιλείου, προσφυγή αριθ. 19956/06, απόφαση της 15ης Ιουνίου 2010, σκέψη 70. <i>(φυλετική διάκριση)</i> ✓ ΕΔΔΑ, Salah Sheekh κατά Κάτω Χωρών, προσφυγή αριθ. 1948/04, απόφαση της 11ης Ιανουαρίου 2007, σκέψη 148. <i>(εθνοτική μειονότητα)</i> ✓ ΕΔΔΑ, Κύπρος κατά Τουρκίας, προσφυγή αριθ. 25781/94, απόφαση της 10ης Μαΐου 2001, Τμήμα Ευρείας Σύμβασης, σκέψη 306. <i>(φυλετική διάκριση)</i>
Εθνική νομοθεσία	Εθνική νομολογία

Λόγοι δίωξης: θρησκεία

Παραπομπές σε νομοθετικές πράξεις	Νομολογία
Άρθρο 1Α παράγραφος 2 της Σύμβασης της Γενεύης	✓ ΔΕΕ, Bundesrepublik Deutschland κατά Υ και Ζ, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-71/11 και C-99/11, απόφαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2012, τμήμα μείζονος συνθέσεως, ECLI:EU:C:2012:518, σκέψη 80. <i>(δεν μπορεί να αναμένεται από τον αιτούντα να απέχει από θρησκευτικές πρακτικές)</i>
Άρθρο 10 στοιχείο β) της ΟΑ	✓ ΕΔΔΑ, F.G. κατά Σουηδίας, προσφυγή αριθ. 43611/11, απόφαση της 23ης Μαρτίου 2016, σκέψεις 123-124. <i>(αλλαγή θρησκείας)</i> ✓ ΕΔΔΑ, M.K.N. κατά Σουηδίας, προσφυγή αριθ. 72413/10, απόφαση της 27ης Ιουνίου 2013, σκέψεις 32-44. <i>(θρησκευτικές πεποιθήσεις)</i>
Εθνική νομοθεσία	Εθνική νομολογία

Λόγοι δίωξης: ιθαγένεια

Παραπομπές σε νομοθετικές πράξεις	
Άρθρο 1Α παράγραφος 2 της Σύμβασης της Γενεύης	
Άρθρο 10 στοιχείο γ) της ΟΑ	
Εθνική νομοθεσία	Εθνική νομολογία

Λόγοι δίωξης: ιδιότητα μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας

Παραπομπές σε νομοθετικές πράξεις	Νομολογία
Άρθρο 1Α παράγραφος 2 της Σύμβασης της Γενεύης	✓ ΔΕΕ, Minister voor Immigratie en Asiel κατά Χ και Υ και Ζ κατά Minister voor Immigratie en Asiel, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-199/12 έως C-201/12, απόφαση της 7ης Νοεμβρίου 2013, ECLI:EU:C:2013:720, σκέψεις 45-49 <i>(ορισμός ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας)</i> · σκέψεις 53-61· <i>(ποινικοποίηση ομοφυλοφιλικών πράξεων)</i> · σκέψεις 70-76 <i>(δεν μπορεί να αναμένεται από τον αιτούντα να αποκρύπτει ότι είναι ομοφυλόφιλος ή να επιδεικνύει συγκράτηση κατά την εξωτερίκευση του γενετήσιου προσανατολισμού του)</i> .
Άρθρο 10 στοιχείο δ) της ΟΑ	
Αιτιολογική σκέψη 30 της ΟΑ	
Εθνική νομοθεσία	Εθνική νομολογία

Λόγοι δίωξης: πολιτικές πεποιθήσεις

Παραπομπές σε νομοθετικές πράξεις	
Άρθρο 1Α παράγραφος 2 της Σύμβασης της Γενεύης	
Άρθρο 10 στοιχείο δ) της ΟΑ	
Εθνική νομοθεσία	Εθνική νομολογία

Σύνδεσμος (λόγω)

Παραπομπές σε νομοθετικές πράξεις	
Άρθρο 1Α παράγραφος 2 της Σύμβασης της Γενεύης	
Άρθρο 9 παράγραφος 3 της ΟΑ	
Εθνική νομοθεσία	Εθνική νομολογία

Επικουρική προστασία: πραγματικός κίνδυνος σοβαρής βλάβης

Παραπομπές σε νομοθετικές πράξεις	Νομολογία
Άρθρο 2 στοιχείο στ) της ΟΑ	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ΔΕΕ, Meki Elgafaji και Noor Elgafaji κατά Staatssecretaris van Justitie, υπόθεση C-465/07, απόφαση της 17ης Φεβρουαρίου 2009, ECLI: EU:C:2009:94, σκέψη 40. <i>(προηγούμενη σοβαρή βλάβη)</i> ✓ ΕΔΔΑ, F.G. κατά Σουηδίας, προσφυγή αριθ. 43611/11, απόφαση της 23ης Μαρτίου 2016, σκέψεις 115 <i>(εκτίμηση πραγματικού κινδύνου)</i> ✓ ΕΔΔΑ, Auad κατά Βουλγαρίας, προσφυγή αριθ. 46390/10, απόφαση της 11ης Οκτωβρίου 2011, σκέψη 99(γ). <i>(εκτίμηση πραγματικού κινδύνου)</i> ✓ ΕΔΔΑ, Saadi κατά Ιταλίας, προσφυγή αριθ. 37201/06, απόφαση της 28ης Φεβρουαρίου 2008, σκέψη 130 <i>(εκτίμηση πραγματικού κινδύνου)</i>· σκέψη 140. <i>(μέτρο απόδειξης)</i> ✓ ΕΔΔΑ, Vilvarajah κ.λπ. κατά Ηνωμένου Βασιλείου, 45/1990/236/302-306, απόφαση της 26ης Σεπτεμβρίου 1991, σκέψη 111. <i>(μέτρο απόδειξης)</i>
Εθνική νομοθεσία	Εθνική νομολογία

Επικουρική προστασία: θανατική ποινή ή εκτέλεση

Παραπομπές σε νομοθετικές πράξεις	Νομολογία
<p>Άρθρο 15 στοιχείο α) της ΟΑ</p> <p>Άρθρο 2 της ΕΣΔΑ</p> <p>Έκτο Πρωτόκολλο στη Σύμβαση για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών σχετικά με την κατάργηση της ποινής του θανάτου</p> <p>Δέκατο τρίτο Πρωτόκολλο στη Σύμβαση για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών σχετικά με την κατάργηση της θανατικής ποινής σε όλες τις περιστάσεις</p>	<p>✓ ΕΔΔΑ, Al-Saadoon και Mufdhi κατά Ηνωμένου Βασιλείου, προσφυγή αριθ. 61498/08, απόφαση της 2ας Μαρτίου 2010, σκέψη 115. <i>(θανατική ποινή – πτέρυγα μελλοθανάτων)</i></p> <p>✓ ΕΔΔΑ, Ilascu κ.λπ. κατά Μολδαβίας και Ρωσίας, προσφυγή αριθ. 48787/99, απόφαση της 8ης Ιουλίου 2004, σκέψεις 429-433 <i>(θανατική ποινή – πτέρυγα μελλοθανάτων)</i></p> <p>✓ ΕΔΔΑ, Soering κατά Ηνωμένου Βασιλείου, 1/1989/161/217, απόφαση της 7ης Ιουλίου 1989, σκέψη 111 <i>(πτέρυγα μελλοθανάτων)</i></p>
Εθνική νομοθεσία	Εθνική νομολογία

Επικουρική προστασία: βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία

Παραπομπές σε νομοθετικές πράξεις	Νομολογία
<p>Άρθρο 15 στοιχείο β) της ΟΑ</p> <p>Άρθρο 3 της ΕΣΔΑ</p> <p>Σύμβαση κατά των βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας, 1465 U.N.T.S. 85, 10 Δεκεμβρίου 1984</p>	<p>✓ ΔΕΕ, Mohamed M'Boj κατά Βελγικού Δημοσίου, υπόθεση C-542/13, απόφαση της 18ης Δεκεμβρίου 2014, τμήμα μείζονος συνθέσεως, σκέψεις 40-41 και 50. <i>(μη διαθεσιμότητα κατάλληλης ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης)</i></p> <p>✓ ΔΕΕ, Meki Elgafaji και Noor Elgafaji κατά Staatssecretaris van Justitie, υπόθεση C-465/07, απόφαση της 17ης Φεβρουαρίου 2009, ECLI: EU:C:2009:94, σκέψη 28. <i>(συνάφεια της νομολογίας του ΕΔΔΑ για την ερμηνεία του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 15 στοιχείο β) της ΟΑ)</i></p> <p>✓ ΕΔΔΑ, Paroshvili κατά Βελγίου, προσφυγή αριθ. 41738/10, απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2016, σκέψεις 181-193. <i>(μη διαθεσιμότητα κατάλληλης ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης)</i></p> <p>✓ ΕΔΔΑ, Trabelsi κατά Βελγίου, προσφυγή αριθ. 140/10, απόφαση της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, σκέψεις 113-115. <i>(ισόβια κάθειρξη)</i></p> <p>✓ ΕΔΔΑ, M.S.S. κατά Βελγίου και Ελλάδας, προσφυγή αριθ. 30696/09, απόφαση της 21ης Ιανουαρίου 2011, Τμήμα Ευρείας Σύθεσης, σκέψη 220. <i>(ορισμός των εννοιών «απάνθρωπη» και «εξευτελιστική»)</i></p> <p>✓ ΕΔΔΑ, Gäfgen κατά Γερμανίας, προσφυγή αριθ. 22978/05, απόφαση της 1ης Ιουνίου 2010, Τμήμα Ευρείας Σύθεσης, σκέψη 108. <i>(κατώτατο όριο σοβαρότητας για τον χαρακτηρισμό πράξεων ως βασανιστηρίων)</i></p> <p>✓ ΕΔΔΑ, Kalashnikov κατά Ρωσίας, προσφυγή αριθ. 47095/99, απόφαση της 15ης Ιουλίου 2002, σκέψη 95. <i>(εξευτελιστική μεταχείριση)</i>.</p> <p>✓ ΕΔΔΑ, Selmouni κατά Γαλλίας, προσφυγή αριθ. 25803/94, απόφαση της 28ης Ιουλίου 1999, Τμήμα Ευρείας Σύθεσης, σκέψεις 99-101. <i>(ορισμός βασανιστηρίων)</i></p> <p>✓ ΕΔΔΑ, Tyger κατά Ηνωμένου Βασιλείου, προσφυγή αριθ. 5856/72, απόφαση της 15ης Μαρτίου 1978, σκέψη 30. <i>(εξευτελιστική μεταχείριση)</i></p> <p>✓ ΕΔΔΑ, Ιρλανδία κατά Ηνωμένου Βασιλείου, προσφυγή αριθ. 5310/71, απόφαση της 18ης Ιανουαρίου 1978, σκέψη 167. <i>(διάκριση μεταξύ βασανιστηρίων και απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας)</i></p>
Εθνική νομοθεσία	Εθνική νομολογία

Επικουρική προστασία: σοβαρή και προσωπική απειλή κατά της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας αμάχου λόγω αδιάκριτης ασκήσεως βίας σε καταστάσεις διεθνούς ή εσωτερικής ένοπλης σύρραξης

Παραπομπές σε νομοθετικές πράξεις	Νομολογία
Άρθρο 15 στοιχείο γ) της ΟΑ	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ΔΕΕ, Aboubacar Diakité κατά Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides, υπόθεση C-285/12, απόφαση της 30ής Ιανουαρίου 2014, σκέψη 35. <i>(ένοπλη σύρραξη)</i> ✓ ΔΕΕ, Meki Elgafaji και Noor Elgafaji κατά Staatssecretaris van Justitie, υπόθεση C-465/07, απόφαση της 17ης Φεβρουαρίου 2009, ECLI: EU:C:2009:94, σκέψεις 32-33 <i>(σοβαρή και προσωπική απειλή)</i>· σκέψεις 34-35 <i>(αδιάκριτη άσκηση βίας)</i>· σκέψη 39 <i>(κριτήριο «αναπροσαρμοζόμενης κλίμακας»)</i>. ✓ ΕΔΔΑ, K.A.B. κατά Σουηδίας, προσφυγή αριθ. 886/11, απόφαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2013, σκέψεις 75-77. <i>(αδιάκριτη άσκηση βίας)</i> ✓ ΕΔΔΑ, Sufi και Elmi κατά Ηνωμένου Βασιλείου, προσφυγές αριθ. 8319/07 και 11449/07, απόφαση της 28ης Νοεμβρίου 2011, σκέψη 241. <i>(αδιάκριτη άσκηση βίας)</i>
Εθνική νομοθεσία	Εθνική νομολογία

Ανάγκες παροχής διεθνούς προστασίας οι οποίες ανακύπτουν επιτόπου

Παραπομπές σε νομοθετικές πράξεις	Νομολογία
Άρθρο 5 της ΟΑ	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ΕΔΔΑ, F.G. κατά Σουηδίας, προσφυγή αριθ. 43611/11, απόφαση της 23ης Μαρτίου 2016, σκέψεις 123-124 και 144-158. <i>(δραστηριότητες στη χώρα ασύλου – εκτίμηση κινδύνου)</i> ✓ ΕΔΔΑ, H.S. κ.λπ. κατά Κύπρου, προσφυγή αριθ. 41753/10 και άλλες 13 προσφυγές, απόφαση της 21ης Ιουλίου 2015, σκέψη 277. <i>(αναγνώριση από τις αρχές)</i> ✓ ΕΔΔΑ, A.A. κατά Ελβετίας, προσφυγή αριθ. 58802/12, απόφαση της 7ης Ιανουαρίου 2014, σκέψεις 38-43. <i>(επίπεδο δραστηριοτήτων και αναγνώριση από τις αρχές)</i> ✓ ΕΔΔΑ, S.F. κατά Σουηδίας, προσφυγή αριθ. 52077/10, απόφαση της 15ης Μαΐου 2012, σκέψεις 68-71. <i>(επίπεδο πολιτικών δραστηριοτήτων)</i>
Εθνική νομοθεσία	Εθνική νομολογία

Φορείς δίωξης ή σοβαρής βλάβης

Παραπομπές σε νομοθετικές πράξεις	Νομολογία
Άρθρο 6 της ΟΑ	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ΔΕΕ, Mohamed M'bodj κατά Βελγικού Δημοσίου, υπόθεση C-542/13, απόφαση της 18ης Δεκεμβρίου 2014, τμήμα μείζονος συνθέσεως, σκέψη 35. <i>(υπεύθυνος δίωξης ως αναγκαία προϋπόθεση)</i>. ✓ ΕΔΔΑ, Tatar κατά Ελβετίας, προσφυγή αριθ. 65692/12, Συμβούλιο της Ευρώπης: Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, 14 Απριλίου 2015, σκέψη 41. <i>(μη κρατικοί φορείς)</i> ✓ ΕΔΔΑ, Sufi και Elmi κατά Ηνωμένου Βασιλείου, προσφυγές αριθ. 8319/07 και 11449/07, απόφαση της 28ης Νοεμβρίου 2011, σκέψεις 281-282. <i>(υπεύθυνος δίωξης ως αναγκαία προϋπόθεση)</i>
Εθνική νομοθεσία	Εθνική νομολογία

Φορείς προστασίας και ποιότητα της προστασίας

Παραπομπές σε νομοθετικές πράξεις	Νομολογία
<p>Άρθρο 1Α παράγραφος 2 της Σύμβασης της Γενεύης</p> <p>Άρθρο 7 της ΟΑ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ΔΕΕ, Aydin Salahadin Abdulla κ.λπ. κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-175/08, C-176/08, C-178/08 και C-179/08, απόφαση της 2ας Μαρτίου 2010, σκέψεις 67-76. (αποτελεσματικότητα της προστασίας, διαρκής χαρακτήρας της προστασίας και δυνατότητα πρόσβασης σε προστασία, υπεύθυνοι προστασίας) ✓ ΕΔΔΑ, Κ.Α.Β. κατά Σουηδίας, προσφυγή αριθ. 886/11, απόφαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2013, σκέψεις 69, 87. (υπεύθυνοι προστασίας) ✓ ΕΔΔΑ, Salah Sheekh κατά Κάτω Χωρών, προσφυγή αριθ. 1948/04, απόφαση της 11ης Ιανουαρίου 2007, σκέψεις 147-148. (δυνατότητα πρόσβασης σε προστασία) ✓ ΕΔΔΑ, Ν. κατά Φινλανδίας, προσφυγή αριθ. 38885/02, απόφαση της 26ης Ιουλίου 2005, σκέψεις 163-164. (υπεύθυνοι προστασίας) ✓ ΕΔΔΑ, Osman κατά Ηνωμένου Βασιλείου, προσφυγή αριθ. 23452/94, απόφαση της 28ης Οκτωβρίου 1998, σκέψεις 115-116. (αποτελεσματικότητα της προστασίας)
Εθνική νομοθεσία	Εθνική νομολογία

Εναλλακτική δυνατότητα εγχώριας προστασίας

Παραπομπές σε νομοθετικές πράξεις	Νομολογία
Άρθρο 8 της ΟΑ	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ΕΔΔΑ, Α.Α.Μ. κατά Σουηδίας, προσφυγή αριθ. 68519/10, απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, σκέψεις 66-75. (ασφάλεια σε τμήμα της χώρας καταγωγής) ✓ ΕΔΔΑ, Κ.Α.Β. κατά Σουηδίας, προσφυγή αριθ. 886/11, απόφαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2013, σκέψεις 80-85. (δυνατότητα μετάβασης σε τμήμα της χώρας καταγωγής, εύλογη προσδοκία εγκατάστασης) ✓ ΕΔΔΑ, D.N.M. κατά Σουηδίας, προσφυγή αριθ. 28379/11, απόφαση της 27ης Ιουνίου 2013, σκέψεις 57-59. (ασφάλεια σε τμήμα της χώρας καταγωγής, εύλογη προσδοκία εγκατάστασης) ✓ ΕΔΔΑ, S.A. κατά Σουηδίας, προσφυγή αριθ. 66523/10, απόφαση της 27ης Ιουνίου 2013, σκέψεις 56-58 (ασφάλεια σε τμήμα της χώρας καταγωγής) ✓ ΕΔΔΑ, Μ.Υ.Η. κ.λπ. κατά Σουηδίας, προσφυγή αριθ. 50859/10, απόφαση της 27ης Ιουνίου 2013, σκέψεις 68-73. (εύλογη προσδοκία εγκατάστασης) ✓ ΕΔΔΑ, Sufi και Elmi κατά Ηνωμένου Βασιλείου, προσφυγές αριθ. 8319/07 και 11449/07, απόφαση της 28ης Νοεμβρίου 2011, σκέψεις 249, 265-296. (δυνατότητα μετάβασης σε τμήμα της χώρας καταγωγής, εύλογη προσδοκία εγκατάστασης) ✓ ΕΔΔΑ, Salah Sheekh κατά Κάτω Χωρών, προσφυγή αριθ. 1948/04, απόφαση της 11ης Ιανουαρίου 2007, σκέψεις 140-148 (προστασία από τη φατρία, ατομικές περιστάσεις) ✓ ΕΔΔΑ, Μ.Κ.Ν. κατά Σουηδίας, προσφυγή αριθ. 72413/10, απόφαση της 27ης Ιουνίου 2013, σκέψεις 35-44. (θρησκευτικές πεποιθήσεις, ατομικές περιστάσεις)
Εθνική νομοθεσία	Εθνική νομολογία

Επικοινωνήστε με την ΕΕ

Αυτοπροσώπως

Σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση υπάρχουν εκατοντάδες κέντρα πληροφόρησης Europe Direct. Μπορείτε να βρείτε τη διεύθυνση του πλησιέστερου σε σας κέντρου στον δικτυακό τόπο https://europa.eu/european-union/contact_el

Τηλεφωνικά ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου

Η Europe Direct είναι μια υπηρεσία που απαντά στις ερωτήσεις σας για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μπορείτε να επικοινωνήσετε με αυτήν την υπηρεσία:

- καλώντας ατελώς τον αριθμό 00 800 6 7 8 9 10 11 (ορισμένα δίκτυα τηλεφωνίας ενδέχεται να χρεώνουν τις κλήσεις αυτές),
- καλώντας τον αριθμό +32 22999696 ή
- μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από τον δικτυακό τόπο https://europa.eu/european-union/contact_el

Βρείτε πληροφορίες σχετικά με την ΕΕ

Στο διαδίκτυο

Πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ είναι διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο Europa: https://europa.eu/european-union/index_el

Στις εκδόσεις της ΕΕ

Μπορείτε να τηλεφορτώσετε ή να παραγγείλετε δωρεάν και επί πληρωμή εκδόσεις της ΕΕ στην ακόλουθη διεύθυνση: <https://publications.europa.eu/el/publications>. Μπορείτε να ζητήσετε πολλαπλά αντίγραφα δωρεάν εκδόσεων επικοινωνώντας με την υπηρεσία Europe Direct ή με το τοπικό σας κέντρο πληροφόρησης (βλ. https://europa.eu/european-union/contact_el).

Στη νομοθεσία της ΕΕ και σε σχετικά έγγραφα

Για πρόσβαση σε νομικές πληροφορίες της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του συνόλου της ενωσιακής νομοθεσίας από το 1952 σε όλες τις επίσημες γλώσσες, μεταβείτε στον δικτυακό τόπο EUR-Lex, στην ακόλουθη διεύθυνση: <http://eur-lex.europa.eu>

Στα δημόσια δεδομένα από την ΕΕ

Η Πύλη Δημόσιων Δεδομένων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (<http://data.europa.eu/euodp/el>) παρέχει πρόσβαση σε σύνολα δεδομένων από την ΕΕ. Τα δεδομένα μπορούν να τηλεφορτωθούν και να επαναχρησιμοποιηθούν δωρεάν, τόσο για εμπορικούς όσο και για μη εμπορικούς σκοπούς.

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης